

Latvijas Republikas

TIESLIETU MINISTRIJA

2008. gada publiskais pārskats

Tieslietu ministrija

I PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Tieslietu ministrijas statuss un izveidošanas gads

Tieslietu ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu nozarē, ir augstākā iestāde tās padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm.

Ministrijas statusu un darbību nosaka [Valsts pārvaldes iekārtas likums](#) un Ministru kabineta 2003. gada 29. aprīļa noteikumi Nr. 243 [Tieslietu ministrijas nolikums](#).

TM dibināta 1918. gada 19. novembrī. Par pirmo neatkarīgās Latvijas Republikas tieslietu ministru tika iecelts Pēteris Juraševskis. Neilgi pēc Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanas 1990. gada 4. maijā tika iecelts pirmais atjaunotās neatkarīgās valsts tieslietu ministrs – ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes 2004. gada 6. jūnija lēmumu par tieslietu ministru kļuva Viktors Skudra.

No 1990. gada maija līdz 2008. gada 31. decembrim ministriju kopumā vadījuši 11 tieslietu ministri – Viktors Skudra, Egīls Levits, Romāns Apsītis, Dzintars Rasnačs, Ingrīda Labucka, Valdis Birkavs, Aivars Aksenoks, Vineta Muižniece, Solvita Āboltiņa, Guntars Grīnvalds un ministrs Gaidis Bērziņš.

2008. gada 19. novembrī TM atzīmēja dibināšanas 90. gadadienu.

Plašāk par TM vēsturi var lasīt ministrijas mājas lapā internetā www.tm.gov.lv sadaļā „[Vēsture](#)”.

Saīsinājumi:

BGLM	–	Bērnu un ģimenes lietu ministrija
DVI	–	Datu valsts inspekcija
ECT	–	Eiropas Cilvēktiesību tiesa
ES	–	Eiropas Savienība
FM	–	Finanšu ministrija
IeVP	–	Ieslodzījuma vietu pārvalde
JPA	–	Juridiskās palīdzības administrācija
LV	–	VSIA „Latvijas Vēstnesis”
LVM	–	VSIA „Latvijas Valsts mērnieks”
MNA	–	VA „Maksātnespējas administrācija”
MK	–	Ministru kabinets
NP	–	Naturalizācijas pārvalde
PV	–	Patentu valde
SAB	–	Satversmes aizsardzības birojs
TA	–	Tiesu administrācija
TM	–	Tieslietu ministrija
TNA	–	VAS „Tiesu namu aģentūra”
TTC	–	VA „Tulkošanas un terminoloģijas centrs”
UR	–	Uzņēmumu reģistrs
VPD	–	Valsts probācijas dienests
VTEB	–	Valsts tiesu ekspertīžu birojs
VVC	–	Valsts valodas centrs
VZD	–	Valsts zemes dienests

1.2. Tieslietu ministrijas kompetence un darbības pilnvarojums

TM virsmērķis ir **nodrošināt tiesiskumu Latvijas valstī**¹.

Atbilstoši nolikumam ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde tieslietu (tiesību politikas un tiesu administrēšanas) nozarē, kā arī šādās nozarēs: pilsonība, personas datu aizsardzība, informācijas atklātība un elektronisko dokumentu uzraudzība, publiskie reģistri, reliģiskās lietas, Nekustamā īpašuma valsts kadastra reģistra uzturēšana, komercsabiedrību maksātspēja, tiesu ekspertīze, rūpnieciskā īpašuma aizsardzība.

Kā vadošā iestāde tiesību politikas nozarē ministrija izstrādā un īsteno valsts politiku konstitucionālo tiesību, administratīvo tiesību, starptautisko privāttiesību, civiltiesību, komerciesību un krimināltiesību nozarē, kā arī procesuālo tiesību nozarē. Izstrādājot valsts politiku tiesību pamatnozarēs, ministrija ir atbildīga par tiesību politikas attīstību valstī kopumā. Papildus minētajam ministrija sniedz atzinumus par visiem citu institūciju izstrādātajiem tiesību aktu, kā arī politikas plānošanas dokumentu projektiem, tādējādi veicot to tiesiskuma un atbilstības ministrijas veidotajai valsts tiesību politikai kontroli.

Ministrija koordinē un kontrolē Eiropas Kopienas tiesību pārņemšanu un pārstāv valsti Eiropas Kopienas Tiesā izskatāmajās lietās. Ministrija arī sniedz valsts pārvaldes iestādēm metodoloģisku palīdzību normatīvo aktu projektu izstrādē un sistematizē normatīvos aktus.

Ministrija izstrādā un īsteno valsts politiku tiesu sistēmas jomā, plāno tiesu darba organizāciju, administratīvo un materiāltehnisko resursu nodrošinājumu, uzmanību pievēršot personāla politikas attīstības un mūsdienu tehnoloģiju izmantošanai. Ministrija nodrošina tiesu namu uzturēšanu un celtniecību, infrastruktūras un informācijas tehnoloģiju projektu īstenošanu, tajā skaitā Tiesu informatīvās sistēmas un Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas uzturēšanu.

Ministrija normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā nodrošina un uzrauga zvērinātu tiesu izpildītāju un zvērinātu notāru darbību, kā arī sniedz metodisku palīdzību bāriņtiesām mantojuma lietu kārtošanā, mantojuma apsardzībā, kā arī apliecinājumu izdarīšanā.

Ministrija plāno un izstrādā politiku valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensācijas cietušajiem jomās. Likumā [*Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu*](#) noteiktajā kārtībā atlīdzina fiziskām personām nodarītos zaudējumus, kā arī sniedz atzinumus par politiski represētās personas statusa piešķiršanu.

Ministrija metodiski vada dzimtsarakstu nodaļu darbu un uzrauga normatīvo aktu ievērošanu civilstāvokļa aktu reģistrācijā.

Savā darbībā ministrija kā vadošā iestāde tiesību politikas nozarē vadās pēc labākā regulējuma pamatprincipiem: atklātības, tiesiskās paļāvības, proporcionalitātes, savienojamības, atskaitīšanās, mērķtiecības un subsidiaritātes principiem, lai normatīvie akti sasniegtu savus politikas mērķus visefektīvākajā veidā.

Plašāk ministrijas mērķi aprakstīti aktualizētajā [Tieslietu ministrijas darbības stratēģijā 2007. – 2009. gadam](#). Ar stratēģiju var iepazīties TM mājas lapā internetā www.tm.gov.lv sadaļā „Normatīvie akti” – „Politikas plānošanas dokumenti”. 2009. gadā taps jauna vidējā termiņa Tieslietu ministrijas darbības stratēģija 2010. – 2013. gadam.

¹ [Tieslietu ministrijas darbības stratēģija 2007. – 2009. gadam](#).

1.3. Izmaiņas iestādes darbībā 2008. gadā

2008. gada laikā notikušas būtiskas izmaiņas TM vadībā, savukārt ministrijas struktūru pārmaiņas skārušas minimāli.

2008. gada maijā darbu TM atstāja valsts sekretārs Mārtiņš Bičevskis, kurš tika pārcelts valsts sekretāra amatā Finanšu ministrijā. Savukārt par TM valsts sekretāru ar Ministru kabineta lēmumu jau 6. jūnijā tika iecelts TM padotībā esošās iestādes – Valsts zemes dienesta ģenerāldirektors Mārtiņš Lazdovskis.

2008. gada 26. maijā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr. 368 [Ministru kabineta pārstāvības kārtība Satversmes tiesā](#). Saskaņā ar šiem noteikumiem, valdības pārstāvību Satversmes tiesā nodrošina Ministru kabineta pārstāvis Satversmes tiesā – TM amatpersona. Līdz ar to ministrijā tika izveidots [Ministru kabineta pārstāvja Satversmes tiesā birojs](#), kurš atrodas tiešā valsts sekretāra pakļautībā.

No Patentu valdes ar 2008. gada janvāri pārņemta Intelektuālā īpašuma padomes sekretariāta funkcija un ar 2008. gada 1. maiju reorganizēts Eiropas un starptautisko tiesību departaments un tā funkcijas sadalītas starp citām likumdošanas sektora struktūrvienībām.

2008. gada 18. decembrī Saeima pieņēma grozījumus [Reliģisko organizāciju likumā](#), kas paredz reorganizēt Reliģisko lietu pārvaldi un tās veicamās funkcijas nodot Uzņēmumu reģistram un TM. Saskaņā ar grozījumiem likumā, TM turpmāk nodrošinās politikas izstrādi, koordināciju un īstenošanu reliģijas jomā, savukārt UR nodrošinās reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistrāciju un pārreģistrāciju, statūtu reģistrāciju, vadības institūciju sastāva reģistrāciju, kā arī izziņu izsniegšanu par paraksta tiesīgajām personām.

Savukārt 2008. gada 28. oktobrī MK pieņēma grozījumus valsts aģentūras „Tulkošanas un terminoloģijas centrs” nolikumā, nosakot, ka aģentūras pārraudzību īsteno tieslietu ministrs. Tādējādi TTC no 2009. gada kļūva par TM pārraudzībā esošu iestādi. Iepriekš TTC pārraudzību veica izglītības un zinātnes ministrs. Vairāk par TTC var uzzināt valsts aģentūras mājas lapā www.ttc.lv.

2008. gada 15. oktobrī starp MNA un biedrību „Latvijas Sertificēto maksātnespējas procesa administratoru asociācija” tika parakstīts deleģēšanas līgums, kas nosaka, ka sākot ar 2009. gada 1. janvāri maksātnespējas procesa administratoru apmācību, eksamināciju, atestāciju, sertifikātu izsniegšanu un atjaunošanu, to darbības izbeigšanu un anulēšanu veic asociācija. Šie ir valsts pārvaldes uzdevumi, ko TM līdzekļu ekonomijas un darba efektivizācijas nolūkos ir izvērtējusi kā iespējamu nodot tos turpmāk veikt nevalstiskajam sektoram, MNA no tiešā pakalpojuma sniedzēja kļūstot par šo funkciju izpildes uzraudzītāju. Tādējādi arī tiks veicināta valsts pārvaldes un nevalstisko organizāciju sadarbība, kam atbalstu izteikusi arī Latvijas Darba devēju konfederācija.

MK 2008. gada 23. septembrī tika izskatīts informatīvais ziņojums [Par valsts pārvaldē strādājošo skaita samazināšanu 2008.- 2009.gadā](#). Valdības lēmums paredzēja, ka līdz 2008. gada 31. decembrim amata vietu skaits samazināms ne mazāk kā par 5% salīdzinājumā ar 2008. gada 1. janvāri, proti, TM salīdzinājumā ar 2008. gada 1. janvāri amata vietu skaits tika samazināts no 269 uz 257.

II PĀRSKATA GADA GALVENĀS PRIORITĀTES UN INFORMĀCIJA PAR TO ĪSTENOŠANU

2.1. Konstitucionālo tiesību politika

2.1.1. Izstrādāt likumprojektu *Par Eiropas Padomes pilsonības konvencijas ratifikāciju*

TM darbības stratēģija 2007. – 2009. gadam paredzēja 2008. gadā izstrādāt likumprojektu *Par Eiropas Padomes pilsonības konvencijas ratifikāciju*. Likumprojekta izstrādei tika izveidota darba grupa, nosakot tai uzdevumu normatīvo aktu sagatavot līdz 2008. gada 1. oktobrim.

2008. gada 6. augustā notika darba grupas sēde, kurā tika izvērtēta likumprojekta nepieciešamība, nepieciešamās atrunas un atrunu ietekme uz esošo nacionālo normatīvo aktu regulējumu pilsonības jautājumos. Pēc darba grupas sanāksmes Ārlietu ministrija informēja, ka neatbalsta likumprojekta virzību piedāvātajā redakcijā šādu apsvērumu dēļ:

1) šobrīd spēkā esošā Latvijas Republikas [Pilsonības likuma](#) redakcija atbilst starptautiskajiem standartiem un kā tāda tiek pozitīvi vērtēta;

2) [Eiropas Padomes pilsonības konvenciju](#) pašlaik ir ratificējušas tikai 17 (spēkā stājusies attiecībā uz 16) no 47 Eiropas Padomes dalībvalstīm, kas norāda gan uz rezervēto Eiropas Padomes dalībvalstu nostāju šajā jautājumā, gan uz to, ka šobrīd Latvijai nav nepieciešams sasteigt konvencijas ratifikāciju;

3) visbeidzot, daudzās atrunas pēc būtības, kuras būtu jāizdara konvencijas ratifikācijas gadījumā (saskaņā ar šobrīd izstrādāto likumprojektu), norāda uz to, ka Latvija konvencijas ratifikācijai vēl nav gatava.

Pēc šīm diskusijām likumprojekta tālāka virzība tika apturēta.

2.1.2. Izstrādāt *Koncepciju par Pilsoņa dienas kā atzīmējamās dienas ieviešanu Latvijā*

Koncepcijas izstrādei tika izveidota darba grupa, kura izstrādāja *Koncepcija par Pilsoņa dienas kā atzīmējamās dienas ieviešanu Latvijā* projektu. Koncepcija tika iesniegta izvērtēšanai tieslietu ministram. Tomēr, ņemot vērā esošo ekonomisko situāciju, kā arī to, ka koncepcijā atspoguļoto pasākumu organizēšanai ir nepieciešami būtiski papildus budžeta līdzekļi, koncepcijas tālāka virzība tika apturēta.

2.1.3. Izstrādāt *Datu valsts inspekcijas likumu*

Datu valsts inspekcijas likums pārskata gadā tika izstrādāts un uzsākta tā virzība izsludināšanai Valsts sekretāru sanāsmē.

Likumprojekta mērķis ir noteikt DVI tiesisko statusu, funkcijas un uzdevumus, kā arī kārtību, kādā DVI pilda likumā noteiktās funkcijas un uzdevumus, lai varētu pilnvērtīgi realizēt indivīdu privātuma aizsardzību attiecībā uz personas datiem un veicināt valsts vai pašvaldības institūciju informācijas pieejamību iedzīvotājiem.

2.1.4. Nodrošināt *Valsts pārvaldes iekārtas likuma komentāru sagatavošanu*

2007. gadā TM organizēja [Valsts pārvaldes iekārtas likuma](#) zinātniskā redaktora Egila Levita un ekspertu tikšanos par *Valsts pārvaldes iekārtas likumā* regulējamajiem jautājumiem. 2007. gada beigās bija termiņš, kādā ekspertiem bija jāiesniedz komentāri E. Levitam rediģēšanai. Rediģēšanas darbs noritēja visu 2008. gadu un turpināsies arī 2009. gadā.

2.1.5. Nodrošināt darba grupas grozījumu Latvijas Republikas Satversmē izvērtēšanai un izstrādei darbu

Darba grupa LR Satversmes grozījumu izskatīšanai 2008. gadā sanāca vienu reizi, proti, lai Ministru prezidenta uzdevumā izskatītu Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības sagatavotos grozījumus LR Satversmē par tautas tiesībām atlaist Saeimu. Par secinājumiem tika informēts Ministru prezidents. Darba grupas darbs šobrīd ir apstājies, turklāt darbu ministrijā ir atstājuši tās locekļi – bijušais valsts sekretārs M. Bičevskis un parlamentārā sekretāre B. Broka.

2.1.6. Sagatavot grozījumus vēlēšanu likumos saistībā ar administratīvi teritoriālo reformu.

Saistībā ar administratīvi teritoriālo reformu tika sagatavoti grozījumi likumos [Par priekšvēlēšanu aģitāciju pirms pašvaldību vēlēšanām](#), [Par Latvijas valsts karogu](#) un [Valsts prezidenta ievēlēšanas likumā](#). Visi minētie likumi Saeimā pieņemti 2008. gadā.

2.2. Administratīvo tiesību politika

2.2.1. Īstenot [Konceptijas par administratīvā procesa efektivitātes uzlabošanu](#) ieviešanu (tiesas procesa optimizēšana, samazinot instanču skaitu, u.c. pasākumi)

Konceptijas ieviešanai TM izstrādājusi vairākus normatīvo aktu projektus. Tā 2009. gada 1. aprīlī spēkā stāsies grozījumi [Informācijas atklātības likumā](#), kas paredz, ka iestādes atteikumu sniegt informāciju turpmāk tiesa izskatīs tikai divās instancēs, tas ir – par Administratīvās rajona tiesas spriedumu varēs iesniegt kasācijas sūdzību Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā. Tā kā lietas par atteikumu izsniegt informāciju ir samērā vienkāršas, tad to izskatīšanai trīs instancēs no procesuālās ekonomijas viedokļa nav pamatota.

Arī [Administratīvā procesa likumā](#) veikta virkne grozījumu, kad padara administratīvo procesu iestādē un tiesā ātrāku un efektīvāku.

Grozījumi likumā [Par sapulcēm, gājieniem un piketiēm](#) savukārt paredz, ka atteikumu saskaņot sapulci, piketu vai gājieni, turpmāk izskatīs tikai divās instancēs. Tā kā interese rīkot sapulci, gājieni vai piketu pieteicējam saglabājas tikai neilgu laiku pēc tam, kad viņa šī iespēja ir atteikta, tad garai tiesāšanās procedūrai vairs nav nozīmes. Administratīvā rajona tiesa šādu pieteikumu izskata pēc būtības un par spriedumu ir iespējams iesniegt kasācijas sūdzību.

Grozījumi [Patentu likumā](#), likumprojekts par grozījumiem likumā [Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm](#), likumprojekts par grozījumiem [Dizainparaugu likumā](#) un vairākos citos šīs nozares normatīvajos aktos paredz izmaiņas Patentu valdes Apelācijas padomes darbības regulējumā un tās lēmumu pārsūdzības maiņu. Šīs izmaiņas normatīvajos aktos tiks izstrādātas 2009. gadā. Līdz tam nepieciešams apstiprināt Rūpnieciskā īpašuma Apelācijas padomes koncepciju, kas izsludināta Valsts sekretāru 2008. gada 24. jūlija sanāksmē, jo pirms tiesību aktu projektu izstrādes ir nepieciešams pieņemt konceptuālu lēmumu par Apelācijas padomes darbības regulējumu un Apelācijas padomes lēmumu pārsūdzēšanas kārtību.

2.2.2. Pabeigt *Administratīvā procesa likuma* komentāru izstrādi

Darbs pie komentāru izstrādes *Administratīvā procesa likumam* 2008. gada laikā gandrīz pilnībā tika pabeigts. Tomēr *Administratīvā procesa likumā* 2008. gada 18. decembrī tika veikti apjomīgi grozījumi saistībā ar *Administratīvā procesa efekti vizēšanas koncepciju* un tiesu namu ieviešanu Administratīvajā rajona tiesā, kādēļ darba grupai šobrīd ir nepieciešams pārstrādāt jau sagatavotos komentārus atbilstoši likumā veiktajiem grozījumiem. Līdz ar to rokasgrāmatas izstrāde turpināsies 2009. gadā.

2.2.3. Izstrādāt Paziņošanas likumu

Paziņošanas likuma projekts 2008. gada 28. februārī tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē. Šim likumprojektam bija sarežģīta saskaņošanas procedūra un tā saskaņošanā iesaistījās gandrīz visas ministrijas, kā arī Sabiedriskās politikas centrs „Providus”. Likumprojekta virzība valdībā un Saeimā notiks 2009. gadā.

2.2.4. Turpināt darbu pie Administratīvo sodu koncepcijas īstenošanas

Darba grupa *Administratīvo sodu likumprojekta* izstrādei izveidota ar tieslietu ministra 2007. gada 31. janvāra rīkojumu. Minētā darba grupa ir izstrādājusi *Administratīvo sodu likumprojekta* Vispārīgo daļu, bet nav beigusi darbu pie *Administratīvo sodu likumprojekta* Sevišķās daļas pantu redakciju apspriešanas. Sevišķās daļas pantu redakcijas gatavoja katra atbildīgā ministrija attiecībā uz pantiem, ko piemēro ministrija vai tās padotības iestādes. Darba grupā sadarbībā ar attiecīgajām ministrijām ir izvērtēti visu ministriju iesniegtās redakcijas likumprojekta Sevišķajai daļai. Diskusijas turpināsies arī 2009. gadā.

Savukārt darba grupa *Administratīvo sodu procesa likumprojekta* izstrādei tika izveidota 2007. gada 8. janvārī. Šī darba grupa izstrādāja *Administratīvo sodu procesa likumprojekta koncepciju*, kas risinās vairākus konceptuāla rakstura jautājumus, par kuriem nepieciešams pieņemt konceptuāla rakstura vienošanos. Minētā koncepcija izsludināta Valsts sekretāru sanāksmē jau 2007. gada 14. jūnijā.

Precizētais koncepcijas projekts 2007. gada 6. decembrī tika iesniegts Valsts kancelejā, lai to izskatītu MK komitejas sēdē. Darbs pie likumprojektu izstrādes uz laiku ir apturēts, sakarā ar identificētajām problēmām likumprojekta ieviešanā un īstenošanā. Paralēli identificēto problēmu novēršanas gaitai, tiks turpināta *Administratīvo sodu procesa koncepcijas* virzība un *Administratīvo sodu likuma*, kā arī *Administratīvo sodu procesa likuma* izstrāde un virzība.

2.3. Krimināltiesību politika

2.3.1. Izstrādāt *Kriminālsodu izpildes politikas pamatnostādnes*

Sagatavojot TM darba plānu stratēģisko rīcības virzienu īstenošanai 2009. gadā, tika pieņemts lēmums šo politikas plānošanas dokumentu neizstrādāt. Lēmums tika pieņemts, jo ir izstrādāti galvenie politikas plānošanas dokumenti par brīvības atņemšanas soda izpildes reformēšanu, tāpat notiek darbs pie naudas soda un mantas konfiskācijas izpildes pilnveidošanas. 2008. gadā tika sakārtots normatīvais regulējums par izraidīšanas un policijas kontroles izpildes kārtību, kā arī 2009. gadā turpinās darbs pie Latvijas Sodu izpildes kodeksa normu pilnveidošanas. Tādejādi tiks noregulēti galvenie sodu izpildes jautājumi. Ņemot vērā minēto, atsevišķa politikas plānošanas dokumenta izstrāde nav nepieciešama.

2.3.2. Izstrādāt Kriminālsodu politikas koncepciju

Koncepcija izstrādāta ar mērķi sagatavot konceptuālus priekšlikumus izmaiņām kriminālsodu sistēmā, kas būtu izmantojami, izstrādājot nepieciešamos grozījumus Krimināllikumā (turpmāk – KL) un citos normatīvajos aktos, kuru pieņemšana sekmētu efektīvāku tiesisko līdzekļu piemērošanu kriminālsodu politikas mērķu sasniegšanai.

Koncepcija ietver priekšlikumus par materiālo krimināltiesību normu un institūtu grozījumiem, daļēji skarot arī kriminālprocesuālus un kriminālsodu izpildes jautājumus.

Lai izveidotu jaunu sodu izpildes sistēmu ir nepieciešams vispirms pārskatīt pašus soda veidus un to piemērošanas kārtību. Koncepcija ietver gan priekšlikumus par tādiem jauninājumiem, kuru ieviešana var notikt salīdzinoši īsā laikā, gan arī tādus, kuru ieviešanai

jāparedz pārejas periods līdz pat septiņiem gadiem. koncepcija izstrādāta, analizējot krimināltiesību atzinumus, Latvijas kriminālsodu piemērošanas praksi, statistikas datus, kā arī citu valstu krimināltiesību avotus.

Koncepciju izstrādāja darba grupa, kas izveidota ar tieslietu ministra 2006. gada 11. novembra rīkojumu. Minētajā darba grupā piedalījās pārstāvji no TM, Sabiedriskā politikas centra „Providus”, Valsts policijas, Ģenerālprokuratūras, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes, Augstākās tiesas, Jelgavas tiesas, Latvijas Universitātes, Latvijas Tiesnešu mācību centra, Latvijas Policijas akadēmijas, Rīgas apgabaltiesas.

2.3.3. Sagatavot Saeimā iesniedzamos priekšlikumus pie likumprojekta [Grozījumi Kriminālprocesa likumā](#) (Saeimas likumprojektu reģistra nr. 192)

Likumprojekts *Grozījumi Kriminālprocesa likumā* 2008. gada laikā tika izskatīts Saeimas Juridiskās komisijas apakškomisijā darbam ar Kriminālprocesa likumu pirms trešā lasījuma.

TM likumprojekta izskatīšanas laikā Saeimā iesniegusi vairāk kā 300 priekšlikumus grozījumiem *Kriminālprocesa likumā*, no kuriem absolūti lielāka daļa tika atbalstīti.

Priekšlikumi bija izstrādāti sistēmiski, analizējot visas [Kriminālprocesa likuma](#) normas, tās savstarpēji saskaņojot vai precizējot.

TM pārstāvji piedalījās visās – vairāk nekā 10 Saeimas Juridiskās komisijas sēdēs, kura tika skatīts minētais likumprojekts, nodrošinot izstrādāto grozījumu skaidrošanu Saeimas deputātiem un citiem interesentiem.

Papildus informācija: likumprojekts pieņemts Saeimā 2009. gadā 12. martā un stāsies spēkā 2009. gada 1. jūlijā.

2.3.4. Izstrādāt [Nepilngadīgo brīvības atņemšanas un apcietinājuma izpildes politikas pamatnostādņu ieviešanas programmu](#)

Programma *Nepilngadīgo brīvības atņemšanas un apcietinājuma izpildes politikas pamatnostādņu 2007. – 2013. gadam īstenošanai* tika izstrādāta 2008. gadā. Tajā paredzēti pasākumi un aktivitātes, kas nepieciešami, lai pilnveidotu normatīvo regulējumu, nodrošinātu ieslodzījuma vietu personāla apmācību darbam ar nepilngadīgajiem ieslodzītajiem, uzlabotu ieslodzījuma apstākļus un iesaistītu nepilngadīgo aprūpē iesaistītās institūcijas atbilstoši to kompetencei. Programma izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē tiks iesniegta 2009. gadā.

2.3.5. Izstrādāt [Ar brīvības atņemšanu sodu notiesāto personu resocializācijas koncepciju](#)

Ar brīvības atņemšanas sodu notiesāto personu resocializācijas koncepcija 2008. gadā tika izstrādāta. Koncepcijas mērķis ir noteikt ar brīvības atņemšanas sodu notiesāto personu resocializācijas mehānismu gan brīvības atņemšanas iestādē, gan pēc atbrīvošanas no tās, noteikt notiesāto resocializācijas līdzekļus, kā arī atbildīgās institūcijas un to kompetenci resocializācijas līdzekļu piemērošanā, nodrošinot ar brīvības atņemšanu notiesāto personu nepārtrauktu, intensīvu un vajadzībām atbilstošu resocializāciju. Tieslietu ministrija ir izstrādājusi un tieslietu ministrs ir apstiprinājis rīcības plānu koncepcijas ieviešanai.

Papildus informācija: Koncepcija apstiprināta MK 2009. gada 9. janvārī.

2.3.6. Izstrādāt [Notiesāto nodarbinātības koncepciju](#)

Ar brīvības atņemšanu notiesāto nodarbinātības koncepcija 2008. gadā tika izstrādāta. Koncepcija noteic jaunu un pilnīgu normatīvo regulējumu attiecībā uz personu, kas notiesātas ar brīvības atņemšanas sodu un izcieš to brīvības atņemšanas iestādē, nodarbinātību, radot skaidru mehānismu un labvēlīgu vidi komersantu darbības uzsākšanai un sekmīgai darbībai cietumos, kā arī izveidojot stimulēšanas sistēmu šādi darībai.

Koncepcijas projekts tika atbalstīts MK komitejā 2008. gada 8. septembrī un tiek precizēts atbilstoši izmaiņām ekonomiskajā situācijā, paredzot papildus stimulus komersantiem, kas nodarbinās notiesātos brīvības atņemšanas iestādēs. Apstiprināšana MK plānota 2009. gadā.

2.3.7. Izstrādāt [Ieslodzīto konvoja koncepciju](#)

Koncepcijas projekts par ieslodzīto konvojēšanu un apsardzi ārpus ieslodzījuma vietām tika izskatīts MK komitejā 2008. gada 13. oktobrī.

Sēdes protokolā tika noteikts uzdevums tieslietu ministram kopīgi ar iekšlietu ministru izvērtēt iespējamus risinājuma variantus ieslodzīto konvojēšanai un apsardzei ārpus ieslodzījuma vietām un sagatavot no visiem aspektiem visatbilstošāko, efektīvāko, kā arī ekonomiski pamatotāko risinājumu koncepcijas projektā konstatēto problēmu novēršanai.

TM, izvērtējot ekonomisko situāciju un abām iesaistītajām iestādēm (IeVP un Valsts policijai) pieejamo finanšu līdzekļu apjomu, secināja, ka MK komitejā noteiktais uzdevums nav izpildāms.

Uzdevuma izpildei līdz ar to noteikts jauns izpildes termiņš – 2010. gada 1. jūlijs.

2.3.8. Izstrādāt programmu [Ieslodzīto izglītības politikas pamatnostādņu 2006. – 2010. gadam īstenošanai](#)

Programma *Ieslodzīto izglītības politikas pamatnostādņu 2006. – 2012. gadam īstenošanai* izsludināta Valsts sekretāru sanāksmē 2008. gada 18. decembrī.

Programmā paredzēti pasākumi ieslodzīto izglītības integrācijai valsts izglītības sistēmā, ieslodzīto tiesību uz izglītību nodrošināšanai un ieslodzīto personu iekļaušanas sabiedrībā pēc soda izciešanas veicināšanai. Programmas virzība apstiprināšanai MK notiks 2009. gadā.

2.3.9. Izstrādāt koncepciju *Zaudējumu atlīdzināšanas procedūras noteikšana likuma „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu” īstenošanai*

Saskaņā ar tieslietu ministra rīkojumu 2008. gada 7. maijā tika izveidota darba grupa, lai izstrādātu koncepcijas projektu *Zaudējumu atlīdzināšanas procedūras noteikšana likuma „Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu” īstenošanai*. Darba grupas sastāvā ietilpst TM, Ģenerālprokuratūras, MK pārstāvja starptautiskajās cilvēktiesību institūcijās biroja, Finanšu ministrijas un JPA pārstāvji.

Darba grupa konstatēja vairākas problēmas likuma [Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu](#) piemērošanā, kā arī izstrādāja priekšlikumus procesa efektīvizācijai.

Izvērtējot darba grupas konstatētās problēmas un priekšlikumus to risinājumam, tika secināts, ka priekšlikumu būtība nav piedāvāt konceptuāli jaunus tiesiskā regulējuma risinājumus. Priekšlikumi ir vērsti uz procesa efektīvizēšanu jau esošā tiesiskā regulējuma ietvaros, optimizējot valsts pārvaldes resursus un atvieglojot likuma *Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu* piemērošanu.

Tādēļ TM nolēma, ka nav lietderīgi izstrādāt koncepciju, bet gan, pamatojoties uz darba grupas priekšlikumiem, izstrādāt attiecīgu likumprojektu.

Saskaņā ar darba grupas priekšlikumiem likumā *Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu* ir nepieciešami gan redakcionāli, gan saturiski grozījumi, līdz ar to lietderīgāk ir izstrādāt jaunu likuma projektu, nevis grozījumus jau esošajā likumā.

Pašlaik TM izstrādā likumprojektu, kas varētu stāties likuma *Par izziņas iestādes, prokuratūras vai tiesas nelikumīgas vai nepamatotas rīcības rezultātā nodarīto zaudējumu atlīdzināšanu* vietā. Tiek plānots, ka likumprojekts tiks izstrādāts un iesniegts izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē līdz 2009. gada beigām.

2.3.10. Izstrādāt Ieslodzījuma vietu attīstības infrastruktūras koncepciju

Ieslodzījuma vietu attīstības infrastruktūras koncepcija izsludināta Valsts sekretāru sanāksmē 2008. gada 3. aprīlī.

Tās izstrādes mērķis ir radīt nepieciešamos materiālos apstākļus jeb infrastruktūru efektīvai sodu izpildei, t.sk., notiesāto resocializācijai, kā arī kopumā palielināt sabiedrības drošību pret apdraudējumiem, ko var radīt nedroša ieslodzījuma vietu sistēma.

Koncepcijas uzdevums ir noteikt ietvaru jaunai cietumu sistēmai, kurā iespējams nodrošināt efektīvu apcietinājuma un brīvības atņemšanas soda izpildi, kā arī piedāvāt jaunus risinājumus valsts pārvaldes principiem atbilstoši finanšu līdzekļu piesaistei koncepcijas mērķa īstenošanai. 2008. gadā notika minētās koncepcijas saskaņošana ar citām valsts institūcijām.

Koncepcijas apstiprināšana MK paredzēta 2009. gadā.

2.3.11. Nodrošināt Kriminālprocesa likuma un Krimināllikuma pastāvīgo darba grupu darbu

2008. gadā notikušas 15 KL pastāvīgās darba grupas sanāksmes, tajā apspriesti dažādi aktuāli jautājumi un grozījumi likumā:

1. 1. Jautājums par nepieciešamajiem KL grozījumiem attiecībā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 13. protokolu par pilnīgu nāves soda atcelšanu ratifikāciju. Izstrādāti pieci likumprojekti un virzīti izskatīšanai MK. Šobrīd atrodas Saeimā, kur nodoti izvērtēšanai komisijām.

2. Analizēts TM pasūtītais pētījums „Noziedzīgi nodarījumi valsts institūciju dienestā: likums un prakse”. Analizējot pētījumā iekļautos secinājumus, izstrādāti grozījumi KL, kuri 2009. gadā tiks virzīti iesniegšanai VSS.

3. Jautājums par grozījumiem KL 7., 67., 221. un 304. pantā un KL papildināšanu ar 71.² un 220.¹ pantu. Sagatavots likumprojekts par visiem grozījumiem un virzīts MK. Šobrīd atrodas Saeimā, pieņemts 1. lasījumā.

4. Izskatīti Saeimas deputātu izstrādātie grozījumi KL, kas paredz grozīt likuma 61. pantu attiecībā uz nosacītu pirmstermiņa atbrīvošanu no brīvības atņemšanas soda. Darba grupa neatbalstīja grozījumu un tās viedoklis ietverts TM atzinumā Saeimai.

Līdz ar to tika izstrādāti alternatīvi grozījumi KL 61. pantam, kas neaizliedz atbrīvošanu vispār, bet uzliek par pienākumu noteiktu kategoriju notiesātajiem obligāti piedalīties probācijas programmās. Paredzēts konkretizēt principus un kritērijus, kādi jāņem vērā, atbrīvojot notiesāto pirms termiņa no brīvības atņemšanas soda izciešanas, lai pēc iespējas nodrošinātu to, ka pirms termiņa netiks atbrīvotas tās personas, kas varētu atkārtoti izdarīt noziedzīgu nodarījumu. Grozījumi iesniegti kā priekšlikumi Saeimā, pieņemti un stājās spēkā 2008. gada 27. novembrī.

5. Diskutēts par nepieciešamību veikt grozījumus KL, lai arī miera laikā varētu saukt pie kriminālatbildības aktīvā dienesta karavīrus, kuri Nacionālo bruņoto spēku vienības vai dienesta vietas patvaļīgi atstājuši vai nav ieradušies tajā. Darba grupa izskaidroja NBS pārstāvim KL struktūru un to, ka šobrīd spēkā esošajās normas ir pietiekamas un jaunu normu ietveršana KL nav nepieciešama.

6. Izskatīti Latvijas Pašvaldību savienības iesniegtie Rīgas bāriņtiesas priekšlikumi par nepieciešamajiem grozījumiem KL XVII nodaļā saistībā ar sankciju palielināšanu noziedzīgiem nodarījumiem pret bērniem. Darba grupa nolēma atlikt jautājuma izskatīšanu līdz brīdim, kad Rīgas bāriņtiesa sagatavos pilnu informāciju par grozījumu nepieciešamības pamatojumu un priekšlikumus redakcijām, kā arī apkopos informāciju, kas liecinātu, ka pašreizējās KL attiecīgo pantu redakcijas nav pietiekamas.

7. Izskatīti Saeimas frakcijas „Jaunais laiks” sagatavotie grozījumi KL, kas paredz papildināt likumu ar jaunu – 260.¹ pantu „Personas notriekšana uz gājēju pārejas”, kā arī papildināt KL 153. panta otro daļu ar norādi „ja nolaupītais ir nepilngadīgs”. Darba grupa neatbalstīja pirmo likumprojektu, jo tas dublētu jau esošu KL pantu. Attiecībā uz otro likumprojektu darba grupa nolēma, ka tas ir konceptuāli atbalstāms, taču izstrādāja jaunu panta redakciju, kas tika iesniegta Saeimā. Grozījumi stājās spēkā 2008. gada 27. Novembrī.

8. Diskutēts par noziegumiem pret cilvēci, genocīdu un kara noziegumiem. Darba grupa izskatīja īpaši TM izveidotās darba grupas sagatavotos priekšlikumus un precizēja tos. Tie paredz papildināt KL ar 71.² pantu atbilstoši Padomes Ietvarlēmumam *Par rasisma un ksenofobijas apkarošanu*. Priekšlikums iesniegts Saeimā.

9. Izskatīti BĢLM ierosinātie grozījumi KL 174. Pantā „Cietsirdība un vardarbība pret nepilngadīgo”. Darba grupa neatbalstīja ierosinātos grozījumus, jo tie izstrādāti, nepareizi tulkojot KL normas, un izskaidroja BĢLM pārstāvim KL struktūru un praktisko piemērošanu.

Vienlaikus darba grupa vienojās, ka KL 174. pantu tomēr varētu papildināt ar otro daļu, nosakot pastiprinātu atbildību, ja nodarījums izdarīts pret mazgadīgo.

Arī biedrība sabiedriskai iniciatīvai „CIVITAS” iesniedza priekšlikumus grozījumiem KL attiecībā uz noziedzīgiem nodarījumiem pret nepilngadīgajiem. Darba grupa neatbalstīja ierosinātos grozījumus un izskaidroja, kā pareizi tulkojamas šīs KL normas. Vienlaikus darba grupa nolēma precizēt KL 174. pantu, lai novērstu nepareizo normu tulkojumu. Grozījumi stājās spēkā 2008. gada 27. novembrī.

10. Diskutēts par iespēju izslēgt no KL 209. pantu „Fiktīva uzņēmējdarbība”. Priekšlikums sagatavots īpaši TM izveidotā darba grupā. KL darba grupa atbalstīja priekšlikumu un piekrita paustajiem secinājumiem un argumentācijai. Priekšlikums iesniegts Saeimā.

11. Diskutēts par mājas aresta aizstāšana ar apcietinājumu. Pastāvīgā KPL darba grupa iesniedza priekšlikumu noteikt, ka divas mājas aresta dienas aizstāj ar vienu brīvības atņemšanas dienu. Pašlaik vienu mājas aresta dienu aizstāj ar vienu brīvības atņemšanas dienu. Darba grupa neatbalstīja šo priekšlikumu, atsaucoties uz ECT tiesas spriedumiem, kuros norādīts, ka brīvības atņemšana ir brīvības atņemšana, neatkarīgi no tā, kādos apstākļos tā notiek.

12. Izvērtēta KL 125. un 126. panta papildināšana ar kvalificējošu pazīmi „persona bezpalīdzības stāvoklī”. Šie panti nosaka atbildību par tīšu miesas bojājumu nodarīšanu. Darba grupas sēžu laikā tika konstatēts, ka KL 117. pantā ir ietverta šāda norāde, bet 125. un 126. pantā nav. Attiecīgi darba grupa nolēma papildināt KL 125. un 126. pantu. Priekšlikumi iesniegti Saeimā un grozījumi stājās spēkā 2008. gada 27. novembrī.

13. Izskatīti grozījumi KL 36. un 44.¹ pantā saistībā ar administratīvi teritoriālo reformu. KL 36. pants nosaka sodu veidus, bet 44.¹ pants – aizliegumu kandidēt Saeimas, Eiropas parlamenta, pilsētas domes, novada domes un pagasta padomes vēlēšanās. Darba grupa atbalstīja terminoloģiska rakstura grozījumus atbilstoši *Administratīvi teritoriālās reformas likumam*. Priekšlikums iesniegts Saeimā.

14. Vērtēts, vai atsevišķas kvalificējošās pazīmes no KL 117. panta nav nepieciešams ietvert KL 118. pantā. KL 117. pants nosaka atbildību par slepkavību pastiprinošos apstākļos, bet 118. pants – par slepkavību sevišķi pastiprinošos apstākļos. Darba grupa šādus grozījumus atbalstīja, bet nepieciešams turpmāks darbs pie konkrētām redakcijām.

15. Apspriests jautājums par goda un cieņas aizskaršanu, civiltiesiskās atbildības un kriminālatbildības norobežošanu. Darba grupa ir sagatavojusi priekšlikumus grozījumiem, tiek diskutēts par nepieciešamību vienlaikus izdarīt grozījumus arī Civillikumā.

16. Apspriests jautājums par ANO Komitejas pret spīdzināšanu priekšlikumu par KL precizēšanu, ietverot spīdzināšanas definīciju. Šobrīd vēl tiek izstrādātas redakcijas priekšlikumiem grozījumiem. Darbs pie šī jautājuma turpināsies 2009. gadā.

17. Diskutēts par biedrības „CIVITAS” ierosinājumu apvienot KL 159. un 160. pantu, nenodalot gadījumus, kad dzimumtieksmes apmierināšana notikusi pret vīriešu vai sieviešu dzimuma pārstāvi. KL 159. pants paredz atbildību par izvarošanu, bet KL 160. pants – par vardarbīgu dzimumtieksmes apmierināšanu. Darba grupa uzskatīja, ka šis jautājums prasa padziļinātu izpēti, darbs pie tā turpināsies 2009. gadā.

18. Ievērojot Valsts prezidenta kancelejas lūgumu izvērtēt Zemkopības ministrijas viedokli par cietsirdīgu izturēšanos pret dzīvniekiem, KL pastāvīgā darba sagatavoja nepieciešamos grozījumus likuma 230. pantā „Cietsirdīga izturēšanās pret dzīvniekiem” un KL Vispārīgajā daļā, kas kā priekšlikumi tika iesniegti Saeimā.

KPL pastāvīgā darba grupa savukārt ir izveidota ar tieslietu ministra 2006. gada 19. septembra rīkojumu. KPL darba grupā ir eksperti no Satversmes tiesas, Augstākās tiesas Krimināllietu departamenta, Ģenerālprokuratūras, Valsts policijas, Rīgas apgabaltiesas, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes, Latvijas Policijas akadēmijas, Tiesībsarga biroja, Iekšlietu ministrijas, Saeimas Juridiskā biroja, Latvijas Krimināllietu advokātu biedrības un TM.

KPL darba grupas sēdes notiek vidēji reizi divās nedēļās, to laikā tiek izskatīti darba grupas dalībnieku un citu institūciju iesniegtie priekšlikumi grozījumiem KPL. Lai kvalitatīvāk norisētu diskusija par piedāvātajiem priekšlikumiem, tiek rīkotas arī izbraukuma KPL darba grupas sēdes, kuras notiek pilnu darba dienu. Kopā 2008. gadā notikusi 31 KPL darba grupas sēde, no tām četras – izbraukuma sēdes.

2008. gadā KPL darba grupa pamatā strādāja pie priekšlikumu izstrādes Saeimā esošajam likumprojektam *Grozījumi Kriminālprocesa likumā*, kurš ir pieņemts Saeimā trešajā galīgajā lasījumā (stāsies spēkā 2009. gada 1. jūlijā).

Būtiskākie izstrādātie priekšlikumi grozījumiem:

1. Drošības līdzekļa – apcietinājuma atsevišķu jautājumu precizēšana.
2. Tiesas nolēmuma pieejamības diena – priekšlikumi izstrādāts, lai KPL precīzi noregulētu jautājumu par tiesas nolēmuma pieejamības dienu.
3. Rakstveida process apelācijas instancē. Priekšlikumi paredz, ka apelācijas instances tiesā lietas apelācijas kārtībā atsevišķās kategoriju lietās (par piespriedē sodu mīkstinašanu vai par apstākļiem, kuru dēļ pirmās instances tiesas nolēmums katrā ziņā jāatceļ), ja prokurors vai persona, kuras intereses un tiesības sūdzība vai protests aizskar, pret to neiebilst, var izskatīt rakstveida procesā.
4. Tiesības uz kriminālprocesa pabeigšanu saprātīga termiņā. Priekšlikums izskaidro, kas jāņem vērā, vērtējot jautājumu par saprātīga termiņa ievērošanu, proti, jāņem vērā lietas apjoms, juridiskā sarežģītība, procesuālo darbību daudzums, procesā iesaistīto personu attieksme pret pienākumu izpildīšanu un citi objektīvi apstākļi. Vienlaikus izstrādāts priekšlikums KPL 379. pantā, kas paredz, ka procesa virzītājs, uzskatot, ka kriminālprocesa nav iespējams pabeigt saprātīgā termiņā, varēs to izbeigt, atbrīvojot personu no kriminālatbildības. Priekšlikums paredz, ka šāds pamats procesa izbeigšanai nebūs obligāts, bet gan procesa virzītāja tiesības.
5. Drošības līdzekļa – mājas arests tiesiskā regulējuma precizēšana. Priekšlikumi precizē 271. panta otro un trešo daļu par to, kādi ierobežojumi piemērojami personai, kurai piemērots mājas arests. Līdz ar to izstrādāti arī saistītie priekšlikumi KPL 271. pantā, 282. panta ceturtajā daļā.

Papildus iepriekš minētajam KPL darba grupā izskatīti citi aktuāli priekšlikumi grozījumiem KPL un citos normatīvajos aktos:

1. KPL darba grupa uzsākusi darbu pie KPL un Operatīvās darbības likuma savstarpējo neatbilstību novēršanas, uz ko pēdējā gada laikā norādījusi gan TM, gan arī Saeimas Juridiskā komisija. Minētā jautājuma izskatīšanā rīkotas KPL darba grupas sēdes, piedaloties operatīvās darbības subjektiem. Jautājuma izskatīšana atlikta un atkarīga no IeM rīcības Operatīvās darbības likuma grozīšanas.

2. Bez tam KPL darba grupā tika izskatīti TM izveidotās starpinstitūciju darba grupas sagatavotie priekšlikumi grozījumiem KPL saistībā ar Eiropas Savienības Padomes Ietvarlēmumu par savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu konfiskācijas rīkojumiem. Likumprojekts ir iesniegts MK.
3. KPL darba grupā tika izskatīti priekšlikumi grozījumiem KPL, kas izstrādāti, ņemot vērā praksē, kas izveidojusies, sadarbojoties ar ārvalstīm, izkristalizējušās problēmas, kā arī, ņemot vērā ikgadējā Eiropas Komisijas ziņojumā par 2002. gada 13. jūnijā pieņemtā Padomes Ietvarlēmuma par Eiropas apcietinājuma orderi un nodošanas procedūrām ieviešanas problēmām norādīto. Priekšlikumi iesniegti Saeimas Juridiskajā komisijā.
KPL darba grupā tiek izskatītas un risinātas arī problēmas, kuras iekļautas 2008. gada 8. janvāra TM sagatavotajā informatīvajā ziņojumā par KPL piemērošanas problēmām un to risinājumiem.

2.3.12. Izstrādāt *Kriminālprocesa likuma* piemērošanas rokasgrāmatu

2008. gadā ir noslēgts līgums par rokasgrāmatas izstrādi starp TM un VAS „Tiesu namu aģentūra” par rokasgrāmatas izstrādi tiesnešiem un prokuroriem. Saskaņā ar līgumu līdz 2009. gada 1. septembrim autoriem jāiesniedz sagatavotais teksts rokasgrāmatai.

Pēc teksta saņemšanas no autoriem tiks uzsākts darbs pie grāmatas iespiešanas un izdošanas.

Rokasgrāmata izmeklētājiem netiks sagatavota, jo IeM atteicās slēgt līgumu finansējuma trūkuma dēļ.

2.3.13. Izstrādāt likumprojektu *Grozījumi Krimināllikumā* par genocīda institūta ietveršanu likumā un pienākumu piedalīties probācijas programmās

TM 2008. gada 31. oktobrī iesniedza priekšlikumus grozījumiem KL uz 2. lasījumu Saeimā, t.sk. priekšlikumus par tādiem noziegumiem kā genocīds, noziegumi pret cilvēci, noziegumi pret mieru un kara noziegumi, kā arī par šādu noziegumu attaisnošanu. Grozījumi 3. lasījumā tiks izskatīti 2009. gadā.

2008. gada 27. novembrī spēkā stājās grozījumi KL, saskaņā ar kuriem KL 61. panta ceturrtā daļa tika papildināta ar jaunu otro teikumu šādā redakcijā: „Pilngadīgai personai, kas notiesāta par smaga vai sevišķi smaga nozieguma izdarīšanu, ja noziegums saistīts ar vardarbību vai vērsts pret dzimumneaizskaramību vai tikumību, obligāti uzliekams pienākums piedalīties probācijas programmās saskaņā ar Valsts probācijas dienesta norādījumiem.” Minētajā likumprojektā ietvertais pārejas noteikums nosaka, ka grozījums KL 61. panta ceturtajā daļā par obligāto pienākumu piedalīties probācijas programmās stājas spēkā 2010. gada 1. jūnijā.

2.4. Civiltiesību politika

2.4.1. Izstrādāt koncepciju par Civillikuma Mantojuma tiesību daļas modernizāciju, pabeigt pētījumu par Civillikuma Lietu tiesību daļu

2008. gada 21. maijā ar tieslietu ministra rīkojumu tika izveidota darba grupa, kuras uzdevums ir izstrādāt koncepciju par *Civillikuma* Mantojuma tiesību daļas modernizāciju. Darba grupā tika iekļauti mantojuma tiesību speciālisti – vispārārstīti teorētiķi un praktiķi no Latvijas Universitātes, Augstākās tiesas, Tieslietu ministrijas un BGLM, kā arī zvērināti advokāti un zvērināti notāri. Darba grupa cita starpā analizēja arī pēc TM pasūtījuma veikto pētījumu „Identificētie problēmu jautājumi Latvijas Republikas mantojuma tiesību regulējumā”.

Koncepcijas mērķis ir izvērtēt spēkā esošo *Civillikuma* Mantojuma tiesību daļas institūtu un piedāvātu risinājumus, kā novērst nepilnības spēkā esošajā mantojuma tiesību normatīvajā regulējumā, atvieglojot mantojuma tiesību piemērošanu praksē, kā arī izvērtēt iespēju atteikties

no arhaisku un neatbilstošu tiesību normu (terminu) lietošanas. Terminu nomaiņa veicinātu precīzas izpratnes par *Civillikumā* ietvertu institūta būtību un neradītu maldīgu priekšstatu tiesību normu piemērotājiem.

Koncepcijas projektā piedāvāta astoņu *Civillikuma* Mantojuma tiesību daļas institūtu – laulāto mantošana, radnieku un adoptēto mantošana, neatraidāmie mantinieki un neatņemamā daļa, testamenta forma (publiskie un privilēģētie testamenti) un substitūcija, legāti (iegūšana un atraidīšana, izpildīšana), līgumiskā mantošana, mantojuma apsardzība un aizgādība, mantojuma pieņemšana, dalīšana un atraidīšana; transmisija – analīze, parādot konstatētās nepilnības to piemērošanā praksē, kā arī piedāvājot dažādus risinājumus.

Koncepcijas izstrādi plānots pabeigt 2009. gadā.

Jau 2007. gadā TM uzsāka darbu, lai apzinātu, vai nepieciešama *Civillikuma* Lietu tiesību daļas modernizācija. Tika pasūtīti pētījumi zvērinātam advokātam E. Kalniņam un zvērinātam advokātam asoc. prof. J. Rozenfeldam.

2008. gada sākumā tika saņemts E. Kalniņa izstrādātais pētījums par *Civillikuma* lietu tiesību daļas pirmās, otrās un trešās daļas modernizācijas nepieciešamību, bet 2008. gada nogalē tika saņemts asoc. prof. J. Rozenfelda izstrādātais pētījums par *Civillikuma* Lietu tiesību daļas (ceturtais, piektais, sestais un septītais nodaļas) modernizācijas nepieciešamību. Abi pētījumi tika prezentēti 2008. gada 21. novembrī. Minēto prezentāciju laikā tika identificētas aktuālās praksē pastāvošās problēmas, kuru risināšanai ir nepieciešams grozīt *Civillikuma* Lietu tiesību daļā ietvertu tiesisko regulējumu.

Prezentāciju un diskusiju laikā tika izvirzītas praksē pastāvošās problēmas, kā arī to iespējamo risinājumu priekšlikumi attiecībā uz lietu tiesību labticīgu iegūšanu; kopīpašuma institūta regulējumu; ķīlas tiesību institūta regulējumu un lietu klasifikāciju.

Papildus esošajam regulējumam pētījuma autori iesaka *Civillikuma* regulējumā ietvert tādus tiesību institūtus kā mantojamā noma, apbūves tiesības un trasti.

Izstrādātie pētījumi un tajā paustie priekšlikumi konstatēto problēmu risināšanai tiek izmantoti, izstrādājot koncepciju par *Civillikuma* Lietu tiesību daļas modernizācijas nepieciešamību.

2.4.2. Izstrādāt *Koncepciju par civilstāvokļa aktu reģistrācijas sistēmas attīstību*

2008. gada laikā izstrādātās koncepcijas projektā ir izvirzītas četras jautājumu grupas, kurām koncepcijā piedāvāts komplekss risinājums.

Pirmajām divām grupām – datu uzkrāšanas un apmaiņas problēmas, kā arī arhīvu un reģistru ierakstos iekļautās informācijas saglabāšanas un aktualizācijas problēmas risinājumam tiek piedāvāti divi risinājuma varianti. TM atbalsta risinājuma variantu, kas paredz izveidot vienotu Civilstāvokļa aktu reģistrācijas informācijas sistēmu visā valstī. Vienots risinājums tiek piedāvāts dzimtsarakstu nodaļu veidošanas, tām nodoto funkciju izpildes kvalitātes un darbinieku kvalifikācijas uzlabošanai. Vienlaikus tiek piedāvāts uzlabot un vienkāršot atsevišķus ar civilstāvokļa aktu reģistrāciju saistītus procesus, veicot normatīvo aktu grozījumus.

Koncepcijas projekta apstiprināšana MK paredzēta 2009. gadā.

2.4.3. Ieviest *Koncepciju par maksātnespējas procesa administratoru atlīdzību*

Lai īstenotu koncepciju, 2008. gadā TM bija jāizstrādā normatīvie akti par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru un darbinieku prasījumu garantiju fondā ieskaitāmās nodevas daļu 2008. gadā, kā arī par administratora atlīdzības un izmaksu segšanas kārtību juridiskās personas maksātnespējas procesā no MNA šim mērķim piešķirtajiem līdzekļiem.

[Noteikumi par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru un darbinieku prasījumu garantiju fondā ieskaitāmās nodevas daļu 2008. gadā](#) tika apstiprināti MK jau 2007. gada 11. decembrī. Tai pat datumā tika apstiprināta [Kārtība, kādā tiek segti izdevumi un administratora](#)

[atlīdzība juridiskās personas maksātspējas procesā no valsts aģentūrai "Maksātspējas administrācija" šiem mērķiem piešķirtajiem līdzekļiem.](#)

Savukārt 2008. gada decembrī MK apstiprināja [Noteikumus par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru un darbinieku prasījumu garantiju fondā ieskaitāmās nodevas daļu 2009. gadā](#) un grozījumus noteikumos *Kārtība, kādā tiek segti izdevumi un administratora atlīdzība juridiskās personas maksātspējas procesā no valsts aģentūrai „Maksātspējas administrācija” šiem mērķiem piešķirtajiem līdzekļiem.*

2.5. Komerctiesību politika

2.5.1. Veikt pētījumu par [Komerclikumā](#) un [Finanšu instrumentu tirgus likumā](#) ietverto normatīvo regulējumu un lietoto terminoloģiju

Pētījuma „Juridiskās problēmas finanšu instrumentu tiesiskajā regulējumā Latvijas Republikā” darba uzdevums bija identificēt pastāvošās problēmas *Komerclikuma*, *Finanšu instrumentu tirgus likuma*, *Vekseļu likuma* un *Čeku likuma* tiesiskā regulējuma savstarpējā atbilstībā. Tāpat tika analizēta *Komerclikuma*, *Finanšu instrumentu tirgus likuma*, *Vekseļu likuma* un *Čeku likuma* tiesiskā regulējuma, kas attiecas uz finanšu instrumentiem, atbilstība ES tiesību aktiem. Pētījuma veicējiem tika uzdots piedāvāt risinājumus konstatētajām problēmām, tajā skaitā, tiesību normu redakciju projektu veidā.

Pētījumā tika konstatēts, ka pamatā *Komerclikuma* un *Finanšu instrumentu tirgus likuma* regulējums ir pietiekami skaidri nodalīts, savstarpēji nepārklājas un būtiskas pretrunas ir konstatējamās tikai atsevišķos jautājumos. Pētījumā uzsvērts, ka pastāv būtiska nekonsekvenca komerctiesību terminoloģijas lietojumā *Finanšu instrumentu tirgus likumā*, un zināma neatbilstība terminoloģijas lietojumā *Komerclikumā* un *Finanšu instrumentu tirgus likumā*. Tādi termini kā „komercsabiedrība” un „kapitālsabiedrība” *Finanšu instrumentu tirgus likumā* tiek lietoti, pietiekami neizvērtējot to juridiskā un jēdzieniskā satura atbilstību konkrētajai *Finanšu instrumentu tirgus likuma* normai, daudzviet šie termini tiek lietoti pārmaiņus kā sinonīmi. Šāda nekonsekvenca padara neskaidru gan likuma regulējuma subjektu loku, gan komersantu, jo īpaši ārvalstu komersantu, tiesisko statusu finanšu instrumentu izlaišanas un apgrozības jautājumos, gan arī to finanšu instrumentu loku, kas pakļauti likumā noteiktajam regulējumam.

Kā galveno problēmu pētījums uzsver *Komerclikumā* esošā jaunu akciju emisijas regulējuma nepiemērotību praksei, kādā tiek veikta kapitāla vērtspapīru izlaišana publiskā apgrozībā. Pētījumā tika konstatēts, ka *Komerclikuma* normas, kas regulē jaunu akciju izlaišanas kārtību un piešķir pirmtiesības uz jaunās emisijas akcijām esošajiem akcionāriem, nav piemēroti akciju sabiedrības pamatkapitāla palielināšanai, izsakot publisko piedāvājumu regulētajā tirgū vai izmantojot t.s. „book-building” procesu, kas tiek plaši izmantots citās ES valstīs ar aktīvu kapitāla vērtspapīru tirgu un kas ļauj akciju sabiedrībai izvietot jaunās emisijas akcijas par maksimāli augstāku cenu. Tāpat pētījums iesaka precizēt dematerializētu vērtspapīru izlaišanas un uzskaites kārtību gadījumos, kad šie vērtspapīri netiek laisti publiskā apgrozībā.

Lai novērstu pētījumā norādītās problēmas, nepieciešams saskaņot un pieņemt attiecīgus grozījumus gan *Komerclikumā*, gan *Finanšu instrumentu tirgus likumā*.

3.5.2. Nodrošināt ekspertu līdzdalību Saeimas komisijas sēdēs, izskatot grozījumus *Komerclikumā* (Komercdarījumu daļā)

Grozījumi *Komerclikumā* 2008. gada 18. decembrī pieņemti Saeimā trešajā lasījumā. Likuma spēkā stāšanās paredzēta 2010. gada 1. janvārī.

Tādējādi *Komerclikums* tiks papildināts ar jaunu daļu „Komercdarījumi”, kas ietver komercdarījumiem kopīgos vispārīgos noteikumus, noteikumus par atsevišķiem komercdarījumu veidiem (komerciālo pirkuma līgumu, glabājuma līgumu, komisijas līgumu un ekspedīcijas

līgumu), kā arī noteikumus par atsevišķiem modernajiem komercdarījumu veidiem (līzings līgumu, faktoringa līgumu un franšīzes līgumu).

3.5.3. Izstrādāt Koncepciju par koncernu tiesisko regulējumu

Koncepcijas projektā ir definēti galvenās koncernu tiesību regulējuma problēmas – koncernu tiesību nozares sarežģītība, koncernu tiesiskā regulējuma nošķirtība no *Komerclikuma*, grūti uztveramais Koncernu likuma teksts, potenciāli aizsargājamo subjektu neziņa par savām tiesībām, koncernu likuma normu kategoriskais regulējums un efektīvu publiski tiesisko sankciju trūkums.

Lai novērstu minētās problēmas, koncepcijas projektā tiek piedāvāts pilnībā pārstrādāt normas par koncernu tiesisko regulējumu, padarot tās saturiski un strukturāli vienkāršākas salīdzinājumā ar pašlaik spēkā esošo *Koncernu likumu*. Jaunajā koncernu tiesību regulējumā tiek piedāvāts atteikties no dažiem pašlaik pastāvošiem koncernu tiesību institūtiem (piemēram, iekļaušana, ziņošana par līdzdalību, ja nav izšķirošanas ietekmes) un uzlabot atsevišķus koncernu tiesību institūtus (piemēram, unificēt atbildību). Vienlaikus koncepcijas projektā tiek norādīts arī uz nepieciešamību noteikt un realizēt pietiekami iedarbīgas publiski tiesiskās sankcijas par likuma normu būtiskiem pārkāpumiem.

Koncepcijas projektā tiek piedāvāti trīs risinājuma varianti, kā pārstrādāt koncernu tiesību regulējumu un novērst koncernu tiesiskā regulējuma neefektivitāti:

- 1) izdarīt grozījumus *Komerclikumā*, ietverot vispārīgos koncernu tiesību pamatprincipus un papildinot *Komerclikumu* ar atsevišķām normām;
- 2) iekļaut *Koncernu likuma* regulējumu *Komerclikumā*, papildinot *Komerclikumu* ar atsevišķu daļu;
- 3) izstrādāt jaunu *Koncernu likumu*.
- 4)

Koncepcijas sagatavošana turpināsies arī 2009. gadā.

Informācijai: 2009. gada 2. martā koncepcijas projekts tika atbalstīts Ministru kabineta komitejas sēdē un iesniegts izskatīšanai Ministru kabineta sēdē.

3.5.6. Izstrādāt likumprojektu *Grozījumi Komerclikumā (par regulējumu attiecībā uz nepārreģistrētajiem uzņēmumiem)*

Turpmākai rīcībai ar komercreģistrā nepārreģistrētajiem uzņēmumiem ir izstrādāts likumprojekts *Grozījumi Komerclikuma spēkā stāšanās kārtības likumā*.

Likumprojekts paredz papildināt nepārreģistrēto subjektu piespiedu likvidācijas procedūru, nosakot tiesības likvidācijas veikšanā ieinteresētajām personām – kreditoriem – iniciēt likvidācijas uzsākšanu un iecelt likvidatoru. Ņemot vērā, ka saskaņā ar *Komerclikuma* spēkā stāšanās kārtības likuma noteikumiem uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību), filiāļu un pārstāvniecību pārreģistrācija komercreģistrā vai pašlikvidācija, kā arī nepārreģistrēto subjektu piespiedu pašlikvidācija tika noteikta kā minētā subjekta pienākums, kas nav ticis izpildīts, likumprojekts paredz papildinājumus piespiedu likvidācijas procedūrā, lai sasniegtu tās mērķi – pabeigtu *Komerclikuma* reformu un izslēgtu no uzņēmuma reģistra nepārreģistrētos subjektus, tādējādi sakārtojot komercdarbības vidi.

Likumprojekts paredz arī noteikt beigu termiņu – 2011. gada 31. decembris – līdz kuram ir jābūt pabeigtiem visiem likvidācijas procesiem – gan brīvprātīgajām, gan piespiedu likvidācijām. Pēc minētā termiņa tie subjekti, kuru likvidācijas procesi nebūs pabeigti, tiks izslēgti no uzņēmumu reģistra.

Likumprojekta virzība Ministru kabinetā un Saeimā notiks 2009. gadā.

3.5.7. Nodrošināt Komerclikuma pastāvīgās darba grupas darbu

Komerclikuma pastāvīgā darba grupa ir izveidota saskaņā ar tieslietu ministra 2007. gada 16. februāra rīkojumu. Darba grupas vadītāja ir TM Civiltiesību departamenta direktore A.Zikmane. Darba grupas sastāvā iekļauti Uzņēmumu reģistra, VA „Maksātnespējas administrācija”, Latvijas Universitātes, Saeimas Juridiskā biroja, Finanšu un kapitāla tirgus komisijas, Ekonomikas ministrijas, Latvijas Komerčbanku asociācijas, biedrības „Tirdzniecības un rūpniecības kamera” un Latvijas Zvērinātu advokātu padomes pārstāvji.

2008. gadā tika sasauktas 10 darba grupas sēdes, kā arī rīkotas četras paplašinātas diskusijas.

Darba grupas izstrādāja vairākus likumprojektus un politikas plānošanas dokumentu projektus:

- 1) likumprojekts *Grozījumi [Komerclikuma spēkā stāšanās kārtības likumā](#)* – likumprojekts paredz mehānismu komercreģistrā nepārreģistrēto uzņēmumu likvidācijai un izslēgšanai no uzņēmumu reģistra;
- 2) likumprojekts *Grozījumi [Finanšu instrumentu tirgus likumā](#)* – likumprojekts izstrādāts, lai ieviestu Eiropas Padomes un Parlamenta direktīvu 2007/36/EK par biržu sarakstos iekļautu sabiedrību akcionāru konkrētu tiesību izmantošanu;
- 3) likumprojekti *Par darbinieku iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā*, grozījumi [Eiropas Komercsabiedrību likumā](#), grozījumi [Eiropas Kooperatīvo sabiedrību likumā](#), grozījumi *Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā* – likumprojekti izstrādāti, lai ieviestu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu 2005/56/EK par kapitālsabiedrību pārrobežu apvienošanu un konsolidētu spēkā esošos normatīvos aktus darbinieku iesaistīšanas sabiedrību lēmumu pieņemšanā.

2008. gadā darba grupa ir sākusi izskatīt šādus jautājumus:

- 1) Uzņēmumu reģistra kompetences konkretizēšana attiecībā uz komersantu lēmumu pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaudi;
- 2) Uzņēmumu reģistra funkcijas – dalībnieku sapulces sasaukšana – nodošana zvērinātiem notāriem;
- 3) nepatiesu ziņu sniegšanas un ziņu nesniegšanas Uzņēmumu reģistram tiesiskā regulējuma efektīvizēšana un Uzņēmumu reģistra kompetences paplašināšana ar administratīvās sodīšanas funkciju;
- 4) komercreģistrā reģistrēto subjektu piespiedu likvidācija gadījumā, ja komersants nepilda tam ar likumu noteiktos pienākumus;
- 5) sabiedrību ar ierobežotu atbildību kapitāla daļu atsavināšana, izvērtējot iespēju noteikt, ka sabiedrību ar ierobežotu atbildību kapitāla daļas ir atsavināmas notariālā kārtībā;
- 6) konvertējamo obligāciju tiesiskā regulējuma pilnveide, precizējot Komerclikuma normas par pamatkapitāla palielināšanu un pirmtiesībām konvertējamo obligāciju emisijas gadījumā;
- 7) problēmjautājumi, kas saistīti ar Eiropas Savienības tiesību aktu izstrādi:
 - 7.1. Padomes Regulas projekts par Eiropas privātā uzņēmuma statūtiem;
 - 7.2. Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 68/151/EEK un 89/666/EEK attiecībā uz dažu veidu uzņēmumu publicēšanas un tulkošanas pienākumiem;
- 8) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko groza Padomes Direktīvu 77/91/EEK, 78/855/EEK un 82/891/EEK un Direktīvu 2005/56/EK attiecībā uz prasībām par ziņojuma iesniegšanu un dokumentāciju apvienošanās un sadalīšanās gadījumos.

2.6. Nekustamā īpašuma tiesību politika

2.6.1. Izstrādāt Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas likumprojektu

2008. gadā tika sagatavots iesniegšanai MK un Saeimā *Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas likums*. 2008. gada laikā likums Saeimā tika izskatīts divos lasījumos.

Likums paredz Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas (turpmāk – ATIS sistēma) izveidi, kurā tiks uzkrāti telpiskie un teksta dati par apgrūtinātajām teritorijām, tas ir – teritorijām, kurām atbilstoši likumam ir noteikti lietošanas tiesību aprobežojumi, piemēram, dabas rezervāti un citas aizsargājamas dabas teritorijas, tauvas joslas, kultūras pieminekļu teritorijas u.c., un apgrūtinājumus izraisošajiem objektiem. Datus ATIS sistēmā iesniegs likumā norādītie datu sniedzēji, kā arī sistēma pati automātiski attēlos apgrūtinātās teritorijas robežu gadījumos, ja sistēmā būs iekļauti dati par objektiem, kuriem aizsargjoslas lielums normatīvajos aktos ir noteikts precīzi un bez papildu nosacījumiem. ATIS sistēmā tiks integrēti arī Aizsargjoslu datu bāzes dati. Paredzēts, ka ATIS sistēmas datu sagatavošanu un iesniegšanu sistēmas pārziņim – VZD jāuzsāk ar 2014. gada 1. janvāri.

ATIS sistēma piedāvās sabiedrībai iespējami precīzu un aktuālu informāciju par aizsargjoslām un citām apgrūtinājumiem izraisošajām teritorijām, kā arī, savietojot ATIS sistēmas datus ar Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas datiem, varēs automātiski noteikt nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumus, kas savukārt dos iespēju noteikt aktuālu īpašuma kadastrālo vērtību.

Darbs pie ATIS sistēmas izveides tiks turpināts, līdz 2010. gada 31. decembrim izstrādājot MK noteikumus par sistēmas izveides, uzturēšanas un informācijas aprites kārtību, un līdz 2013. gada 31. decembrim izstrādājot sistēmas programmatūru.

Papildus informācija: likums pieņemts Saeimā 2009. gada 29. janvārī. Tas stāsies spēkā 2011. gada 1. janvārī.

2.6.2. Izstrādāt Koncepciju ar nekustamo īpašumu saistīto tiesību nostiprināšanas procedūru vienkāršošanai

2008. gada martā izskatīšanai MK komitejas sēdē tika iesniegta *Koncepcija ar nekustamo īpašumu saistīto tiesību nostiprināšanas procedūru vienkāršošanai*. Pēc atkārtotas saskaņošanas koncepcija tiks virzīta izskatīšanai MK 2009. gadā.

Lai identificētu reģistrāciju kavējošos faktorus un rastu risinājumus, koncepcijā tika izvērtētas nekustamo īpašumu tiesību nostiprināšanas procedūras, sākot no pirkuma līguma noslēgšanas brīža līdz tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatā, veicot piecu faktoru analīzi: valsts un pašvaldību pirkuma tiesības; ar nekustamā īpašuma tiesību nostiprināšanu nesaistītas informācijas pārbaude zemesgrāmatās; ar informācijas apmaiņu starp valsts reģistriem saistītās problēmas; ar valsts un kancelejas nodevas nomaksu saistītās problēmas un vajadzība pēc lielākas profesionālu starpnieku iesaistīšanas darījumos.

Koncepcija piedāvā priekšlikumus valsts un pašvaldību pirkuma tiesību daļējai ierobežošanai, paredzot pašvaldību pirkuma tiesības attiecināt tikai uz gadījumiem, kad pašvaldības administratīvajā teritorijā tiek atsavināts nekustamais īpašums un tas pašvaldībai nepieciešams, lai atbilstoši vietējās pašvaldības teritorijas plānojumam pildītu likumā noteiktās pašvaldību funkcijas. Savukārt attiecībā uz valsts pirkuma tiesībām tika nolemts tās daļēji ierobežot attiecībā uz kultūras pieminekļiem un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, bet no jauna attiecināt uz satiksmes infrastruktūras uzturēšanai un attīstībai paredzētajām teritorijām, kā arī koncepcijā tika noteikti valsts pirkuma tiesību realizēšanas procedūras pamatnosacījumi.

Plānots, ka no 2010. gada 1. janvāra zemesgrāmatu tiesneši būs atbrīvoti no pienākuma pārbaudīt, vai par nekustamo īpašumu ir nomaksāts īpašuma nodoklis, ja pašvaldības nav nodrošinājušas iespēju zemesgrāmatām par to pārlicināties datu tiešsaistes režīmā.

Jautājumā par valsts un kancelejas nodevu nomaksu tika nolemts saglabāt esošo situāciju. Jautājumā par informācijas apmaiņu starp valsts reģistriem tika atbalstīts piedāvājums turpināt

ieviest risinājumus pakāpeniskai pārejai uz datu elektronisko apmaiņu, slēdzot starpresoru vienošanos, kā arī izmantot valsts informācijas sistēmu savietotāju.

Jautājumā par profesionālu starpnieku piesaistīšanu darījumos tika atbalstīts piedāvājums strādāt pie starpnieku lomas palielināšanas, paredzot, ka saskarē „klients – zemesgrāmatas” tiek veicināta maksimāla elektronizācija, un paredzot, ka tajā iesaistītās iestādes no klienta saņemto informāciju nodod tālāk zemesgrāmatām.

Ar rīkojumu kompetentajām ministrijām ir uzdots izstrādāt likumprojektus saistībā ar pirmpirkuma tiesību īstenošanu un nekustamā īpašuma nodokļa nomaksu līdz 2009. gada 1. jūlijam.

Papildus informācija: Konceptija pieņemta ar Ministru kabineta 2009. gada 11. februāra rīkojumu.

2.7. Tiesu sistēmas politika

2.7.1. Izstrādāt Koncepciju mediācijas ieviešanai Latvijā, nodrošināt tās izskatīšanu MK, kā arī uzsākt atbalstītā risinājuma ieviešanu

Koncepciju *Mediācijas ieviešana civiltiesisku strīdu risināšanā* izstrādāja darba grupa, kurā bija pārstāvji no TM, Bērnu, ģimenes un sabiedrības integrācijas lietu ministrijas, PV, VPD un Rīgas bāriņtiesas. Konceptijas izstrādē tika iesaistīti arī NVO pārstāvji.

Koncepcijas mērķis ir izstrādāt priekšlikumus mediācijas kā patstāvīga civiltiesisku strīdu risināšanas veida attīstībai Latvijā, civilprocesuālās tiesvedības un mediācijas sasaistes nodrošināšanai, piedāvājot tīrās mediācijas modeļa un ar tiesu saistīto mediācijas modeļu ieviešanas risinājumus un norādot uz to sekmīgas īstenošanas priekšnosacījumiem.

TM piedāvāja atbalstīt koncepcijas variantu par mediācijas modeļu pakāpenisku ieviešanu, kas nenoraida nevienu no mediācijas modeļiem (tīrā mediācija, tiesas atvasinātā mediācija, tiesas mediācija un integrētā mediācija). Risinājuma variants paredz, ka:

- 1) tīrās mediācijas (veic mediators ārpus tiesas procesa) kontekstā ieviešams pašorganizācijas modelis. Tas ir, mediatoru starpā pastāv brīva konkurence, kas cita starpā nosaka arī mediācijas pakalpojuma kvalitātes standartus.
- 2) tiesas atvasinātā mediācija (mediāciju veic sertificēts mediators pēc tiesas (tiesneša) ierosinājuma, tiesvedība uz mediācijas procesa laiku tiek apturēta) atzīstama par sākotnējo un primāro modeli efektīvas tiesvedības un mediācijas procesa sasaistes nodrošināšanā.
- 3) nākamo mediācijas modeļu – tiesas mediācijas (tiesas procesa laikā veic tiesas mediators (tiesnesis, tiesas darbinieks vai cits subjekts), ja mediāciju veic tiesnesis, tas neskata attiecīgo lietu pēc būtības) un integrētās mediācijas (tiesas tiesvedības procesā mēģina rast iespēju pušu sadarbībai, izmantojot un savstarpēji kombinējot tiesvedības procesa un mediācijas procesa iezīmes), ieviešana atkarīga no tiesas atvasinātās mediācijas efektivitātes un rezultativitātes.

Šis variants piedāvā savstarpēji atkarīgus un līdz ar to arī sistēmiski saskaņotus risinājumus visām koncepcijā identificētajām problēmām – mediācija kā patstāvīgs domstarpību risināšanas veids tiek galvenokārt ieviesta ar tīrās mediācijas starpniecību, mediācijas un tiesvedības savstarpējā sasaiste tiek primāri panākta ar tiesas atvasinātās mediācijas starpniecību, savukārt mediācijas pakalpojuma kvalitātes jautājums tiek risināts attiecībā uz visiem mediācijas modeļiem.

Koncepcija apstiprināta MK 2009. gada februārī.

2.7.2. Nodrošināt *Šķīrējtiesu likumprojekta izskatīšanu MK un virzību Saeimā*

Šķīrējtiesu likuma projektu izstrādāja darba grupa, kuras sastāvā bija pārstāvji no TM, tiesām, Latvijas Zvērinātu advokātu padomes un Rīgas Starptautiskās šķīrējtiesas. Likumprojekta izstrādes procesā tika veiktas konsultācijas ar Latvijas Juristu biedrību, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameru un Latvijas Universitāti. Likumprojekts 2008. gada aprīlī tika nosūtīts izskatīšanai MK, taču dažādo viedokļu dēļ, kas atklājās turpmākās diskusijās, likumprojekta tālāka virzība tika apturēta.

Attiecībā uz jautājumiem, par kuriem ekspertu vidū nebija konceptuāli atšķirīgi viedokļi vai tika panākti kompromisa risinājumi, tiks turpināts darbs pie spēkā esošā šķīrējtiesas procesa regulējuma pilnveidošanas, izstrādājot attiecīga satura grozījumus Civilprocesa likumā, tajā skaitā noregulējot nacionālo un starptautisko šķīrējtiesas procesu robežu noteikšanas kritērijus, izvērtējot regulējumu attiecībā uz līgumiem, kur viena puse ir patērētājs vai maksātspējas subjekts, noregulējot no šķīrējtiesas līguma izrietošās prasījuma tiesību nenodošanu uz cesijas līguma pamata un pilnveidojot šķīrējtiesas sprieduma tiesiskuma kontroles mehānismu.

2.7.3. Uzsākt *Koncepcijas par piedziņas sistēmas valsts ienākumos uzlabošanu ieviešanu*

Koncepcijas par piedziņas sistēmas valsts ienākumos uzlabošanu mērķis ir rast risinājumus pastāvošās piedziņas sistēmas valsts ienākumos uzlabošanai. Izstrādājot šo politikas plānošanas dokumentu, tika risināti vairāki jautājumi:

- 1) tiesu un citu institūciju nolēmumu par naudas summu piedziņas valsts ienākumos izpildes kontroles un uzraudzības mehānisma izveide;
- 2) spriedumu izpildes izdevumu segšanas vajadzībām nepieciešamo valsts budžeta līdzekļu efektīva izlietojuma nodrošinājums;
- 3) vienota kontroles mehānisma ieviešana attiecībā uz tiesu un citu institūciju nolēmumu, ar kuriem personai uzlikts pienākums veikt maksājumu valsts labā, izpildi;
- 4) pastāvošās uzturlīdzekļu piedziņas izpildes kārtības optimizācija.

Koncepcijas projekts Valsts sekretāru sanāksmē tika izsludināts 2008. gada 10. Janvār, taču jūnijā, izskatot projektu MK sēdē, tika nolemts iesniegto projektu neatbalstīt, vienlaikus uzliekot pienākumu TM precizēt koncepcijas projekta informatīvo daļu un precizēto koncepcijas projektu iesniegt atkārtotai izskatīšanai valdībā.

Koncepcijas projekts tika atsaukts, ņemot vērā 2008. gada 12. decembrī Saeimā pieņemtos grozījumus likumā *Par valsts budžetu 2009. gadam*. Saskaņā ar minēto likumu tika paredzēts būtisks valsts budžeta līdzekļu izdevumu samazinājums, tai skaitā samazinot TM budžetā zvērinātu tiesu izpildītāju vajadzībām piešķirto līdzekļu apmēru. Līdz ar to nav iespējams palielināt TM budžetā minētajam mērķim atvēlēto valsts budžeta līdzekļu apmēru.

Saskaņā ar MK komitejas 2008. gada 28. jūlija sēdē nolemtu, precizējot koncepcijas projektu, tajā ietvertos TM atbalstītos risinājumus tika iecerēts īstenot pakāpeniski TM piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros, šim mērķim novirzot daļu no ministrijas budžetā zvērinātu tiesu izpildītāju vajadzībām paredzētajiem valsts budžeta līdzekļiem. Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome informēja TM, ka, ievērojot minēto budžeta līdzekļu apmēra būtisku samazinājumu, tā neatbalsta plānoto koncepcijas projektā piedāvāto risinājumu realizācijas mehānismu. Tādējādi koncepcijas projekta tālāka virzība nebija iespējama.

Piedziņas sistēmas valsts ienākumos uzlabošana joprojām ir viena no TM darbības prioritātēm. Neveicot būtiskas izmaiņas šajā sistēmā, netiks nodrošināta ātra, efektīva un no ekonomiskā viedokļa adekvāta izpildes nodrošināšanai nepieciešamās informācijas ieguves kārtība, pilnīga uzskaitē par institūciju pieņemtajiem lēmumiem, to labprātīgu izpildi un lēmumu piespiedu izpildi, liedzot iespēju iegūt informāciju par būtisku valsts budžeta ienākumu daļu, kā arī netiks novērsts valsts ienākumos nepiedzītās summas apmēra pieaugums. Tādēļ TM turpinās darbu pie piedziņas sistēmas pilnveidošanas un, pārskatot koncepcijas projektā norādīto

problēmu iespējamos risinājuma variantus, nākotnē plāno normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā iesniegt izskatīšanai MK jaunu politikas plānošanas dokumentu.

2.7.4. Izstrādāt *Tiesu iekārtas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam*

Lai noteiktu vidēja termiņa tiesu iekārtas attīstības politiku, ar tieslietu ministra 2007. gada 10. augusta rīkojumu Nr. 1-1/368 izveidota darba grupa pamatnostādņu projekta „Tiesu iekārtas attīstības pamatnostādnes 2009. – 2015. gadam” (turpmāk – pamatnostādņu projekts) izstrādei. Darba grupas sastāvā ietilpa pārstāvji no Valsts prezidenta kancelejas, Saeimas Juridiskās komisijas, Augstākās tiesas, apgabaltiesām, Ģenerālprokuratūras, Tiesu administrācijas un Tieslietu ministrijas.

Diskutējot par pamatnostādņu projektā ietvertajiem pamatvirzieniem, 2008. gadā laika posmā no 2. oktobra līdz 3. decembrim tika organizētas diskusijas ar Latgales apgabaltiesas, Kurzemes apgabaltiesas, Rīgas apgabaltiesas, Vidzemes apgabaltiesas un Zemgales apgabaltiesas priekšsēdētājiem un tiesnešiem, minēto apgabaltiesu darbības teritorijās esošo rajona (pilsētas) tiesu priekšsēdētājiem un tiesnešiem, Administratīvās apgabaltiesas, Administratīvās rajona tiesas tiesnešiem un tiesu priekšsēdētājiem, kā arī zemesgrāmatu nodaļu tiesnešiem.

Diskusiju rezultātā no pamatnostādņu projekta tika izslēgti vairāki projektā sākotnēji ietvertie rīcības virzieni un uzdevumi, piemēram, specializēto tiesu izveide, t.s. jaunākā tiesneša institūta izveide un ieviešana, vienota tiesneša palīgu un tiesas sēžu sekretāru korpusa izveide. Vienlaikus tiesu varas pārstāvji izteica vairākus priekšlikumi, kas kā atsevišķi rīcības virzieni vai uzdevumi iekļauti pamatnostādņu projektā. Piemēram, noteikts jauns rīcības virziens par tiesas tēla veidošanu, ietverts uzdevums nodrošināt Eiropas Cilvēktiesību tiesas nolēmumu pieejamību valsts valodā u.c.

Pamatnostādņu projektā noteikts tiesu iekārtas politikas mērķis – nodrošināt tiesisku, efektīvu, kvalitatīvu un sabiedrības vajadzībām atbilstošu tiesu iekārtas darbību, sekmējot tādu no taisnīgas tiesas jēdziena izrietošu tiesu varas pamatvērtību realizāciju kā neatkarīga, pieejama tiesa un efektīva tiesas procesa norise saprātīgā termiņā.

Tāpat arī noteikti vairāki apakšmērķi un rīcības virzieni ar konkrētiem uzdevumiem to sasniegšanai:

- 1) lai veicinātu tiesas pieejamību, nepieciešama tiesu sniegto pakalpojumu uzlabošana, tiesas procesa modernizācija (piemēram, tiesvedības vai atsevišķu tās posmu, procesuālo darbību elektronisku norises sekmēšana, kā arī skaņu ierakstu un videokonferenču ieviešana), sabiedrības informēšana par tiesu darbu, tiesu prakses vienotības veicināšana un tiesu nolēmumu pieejamība, tiesas tēla uzlabošana;
- 2) lai sekmētu tiesu infrastruktūras un pārvaldības attīstību, jāveic tiesu izvietojuma un infrastruktūras attīstības koncepcijas izstrāde, tiesu ēku standartu, tiesu ēku drošības prasību noteikšana un to ieviešanas nodrošināšana, Tiesu informatīvās sistēmas funkcionalitātes pilnveidošana, vienotu kritēriju lietu sadalei ieviešana;
- 3) attiecībā uz cilvēkresursu attīstību tiesu varā pamatnostādnes paredz pilnveidot tiesnešu un tiesas darbinieku, kā arī tiesu sistēmai piederīgo personu mācību modeli un saturu, dažādojot tiesnešu un tiesas darbinieku mācību metodes, paaugstinot vispārējo zināšanu līmeni par Eiropas Savienības tiesību jautājumiem, tai skaitā Eiropas Kopienu tiesas praksi, ES dalībvalstu tiesību sistēmām un Eiropas Cilvēktiesību tiesas praksi, veicinot svešvalodu, īpaši Eiropas Savienības oficiālo valodu, apguvi. Tāpat paredzēts sekmēt vienotu profesionālās ētikas principu izpratni, efektīvizēt cilvēkresursu piesaisti tiesu varai un stiprināt to kapacitāti, uzlabojot tiesneša amata kandidātu atlases un stažēšanās procesu, ieviešot tiesnešu kvalifikācijas un darba rezultātu regulāru novērtēšanu, stiprinot tiesneša palīga institūtu;
- 4) lai samazinātu un izlīdzinātu tiesu noslodzi, plānota alternatīvo domstarpību risināšanas veidu (mediācija un šķīrējtiesa) izmantošanas veicināšana, tiesvedības procesa

efektivizācija administratīvajās lietās, administratīvo pārkāpumu lietās, civillietās un krimināllietās, kā arī atsevišķu tiesas pašreizējo kompetenču nodošana citām institūcijām un tiesu sistēmai piederīgām personām (piemēram, zvērinātiem notāriem);

- 5) jautājumā par tiesu varas neatkarības sekmēšanu pamatnostādņu projektā uzsvērtā Tieslietu padomes izveides nepieciešamība, kā arī tiesnešu amatalgas un sociālo garantiju stabilitātes principa ieviešana;
- 6) lai efektīvizētu zemesgrāmatu procesu, pamatnostādnes paredz veikt zemesgrāmatu procesa elektronizāciju, zemesgrāmatu nodaļu darba organizācijas efektīvizāciju un cilvēkresursu attīstību.

Papildus informācija: Pamatnostādņu projekts 2009. gada 15. jūnijā iesniegts izskatīšanai Ministru kabineta komitejas sēdē.

2.8. Starptautisko un ES tiesību politikas jomā

2.8.1. Izstrādāt rokasgrāmatu par Eiropas Savienības tiesību pārņemšanas un piemērošanas metodoloģiju

2.8.2. Izstrādāt *Starptautisko privāttiesību likumu*

Starptautisko privāttiesību likumu izstrādā darba grupa, kas izveidota ar tieslietu ministra 2007. gada 11. janvāra rīkojumu. Darba grupas sastāvā ir dažādu ministriju un citu valsts pārvaldes iestāžu pārstāvji, augstskolu pārstāvji, tiesneši, advokāti un citi starptautisko privāttiesību eksperti. Likumprojekts ir ļoti apjomīgs un saistīts arī ar grozījumu izstrādi citos tiesību aktos, piemēram, Darba likumā, Civilprocesa likumā, Bāriņtiesu likumā, Civillikuma Ievadā u.c. likumos. Visi šie tiesību aktu projekti TM ir jāiesniedz izskatīšanai Ministru kabinetā līdz 2010. gada 31. decembrim.

Ja 2007. gadā darbs pamatā notika pie likumprojekta vispārējo noteikumu apspriešanas, tad 2008. gada laikā tika apspriesti likumprojekta sevišķās daļas noteikumiem. 2008. gada laikā darba grupa ir izvērtējusi un apspriedusi noteikumus par piemērojamo likumu un Latvijas tiesu (iestāžu) jurisdikciju tādos jautājumos kā juridisko personu tiesiskais statuss, būtiskākie ģimenes tiesību jautājumi, proti, aizgādība pār rīcībnespējīgām personām, vecāku un bērnu lietas, aizgādība un aizbildnība, laulības lietas, fizisku personu rīcībspēja un tiesībspēja, ierakstu veikšana civilstāvokļa aktu reģistros, vārda un uzvārda noteikšanas un maiņas jautājumi u.c.

Lai veicinātu plašākas diskusijas sabiedrībā par likumprojekta izstrādes aktuālākajiem jautājumiem TM 2008. gada 1. oktobrī organizēja publisku diskusiju darba grupas dalībniekiem, valsts pārvaldes iestāžu, augstskolu un ministriju pārstāvjiem, kā arī juridisko profesiju pārstāvjiem. Diskusijā tika apspriesti jautājumi, par kuriem darba grupā nav izdevies panākt vienotu viedokli. Tika diskutēti par likumprojekta noteikumiem par adopcijas jautājumiem; juridisku un fizisku personu domicilu un pastāvīgās dzīvesvietas izpratni; ārvalsts likuma piemērošanu; vārda un uzvārda noteikšanu un ārvalstī veiktu vārda un uzvārda maiņas atzīšanu; laulības noslēgšanu un ārvalstīs noslēgtu laulību atzīšanu, kā arī par citiem jautājumiem no starptautisko privāttiesību viedokļa.

Pašlaik darba grupa vēl nav sākusi vērtēt un apspriest būtiskus un pēc satura arī ļoti apjomīgus noteikumus, piemēram, par līgumsaistību jautājumiem (tajā skaitā par darba tiesisko attiecību, apdrošināšanas un citiem nozaru jautājumiem), ārpuslīgumisko saistību jautājumiem, kā arī citiem jautājumiem starptautisko privāttiesību kontekstā, kurus atbilstoši koncepcijai ir jārisina ar likumprojekta noteikumiem. Šie jautājumi tiks apspriesti 2009. gada darba grupu sanāksmēs. Tāpat 2009. gada laikā plānots turpināt jau darba grupā precizēto redakciju apspriešanu, kā arī uzsākt darbu pie grozījumu redakciju izstrādes saistītajos tiesību aktos.

2.8.3. Nodrošināt diskusiju par *Eiropas likuma izstrādes nepieciešamību*

2008. gada laikā notikušas šādas diskusijas:

1) diskusija Saeimā, kurā piedalījās Ārlietu komisijas priekšsēdētājs, Eiropas lietu komisijas priekšsēdētāja un Juridiskā biroja vadītājs.

2) diskusija ar nozaru ministriju pārstāvjiem sanāksmē Eiropas Savienības tiesību jautājumos.

3) rakstveida diskusija ar sabiedriskajiem partneriem un Valsts kanceleju.

Minēto diskusiju dalībnieki neatbalstīja priekšlikumu izstrādāt *Eiropas likumu*, jo neredz vajadzību pēc šāda atsevišķa likuma.

2.8.4. Izstrādāt *Koncepciju par starptautisko līgumu normatīvo regulējumu*

Koncepcijas projektā plānots atspoguļot pētījuma par ārējām attiecībām – Eiropas Savienības un tās dalībvalstu kompetence un tiesiskā procedūra starptautisko līgumu slēgšanā Eiropas Savienības un nacionālā līmenī (Norvēģijas finanšu projekta ietvaros) rezultātus, secinājumus un priekšlikumus.

Minētā pētījuma izstrādes termiņš ir 2009. gada novembris/decembris. Tā rezultātā koncepcijas projekta izstrādes termiņš plānots līdz 2010. gada 31. martam.

2.9. Tiesību aktu kvalitātes un pieejamības politika

2.9.1. Turpināt darbu pie normatīvo aktu izstrādes rokasgrāmatas

Normatīvo aktu sagatavošanas rokasgrāmatas mērķis ir uzlabot izstrādājamo ārējo un iekšējo normatīvo aktu projektu kvalitāti, nodrošināt to stilistisko vienotību un izteiksmes nepārprotamību, sekmēt vienlīdzīgu un uz vienādām pamatprasībām balstītu normatīvo aktu projektu izstrādi, kā arī to turpmāko izvērtēšanu. Rokasgrāmatas mērķauditorija ir valsts pārvaldes iestāžu darbinieki, kuri ir saistīti ar normatīvo aktu jaunradi un normatīvo aktu projektu izvērtēšanu.

Rokasgrāmatu plānots veidot no četrām daļām, kurās teorētiskā un praktiskā formā tiks apskatītas likumprojektu, MK noteikumu projektu un iekšējo normatīvo aktu projektu izstrādāšanas prasības, kā arī normatīvo aktu valodas aktuālie jautājumi.

Pašlaik jau izstrādāts materiāls rokasgrāmatas pirmajai daļai par likumprojektu izstrādāšanas pamatprasībām, bet atlikušo triju daļu izstrāde, kā arī rokasgrāmatas izdošana ir apgrūtināta finanšu līdzekļu trūkuma dēļ. Finansējumu rokasgrāmatas izstrādei un izdošanai bija plānots saņemt no struktūrfondu finanšu līdzekļiem. 2008. gadā TM iesniedza pieteikumu Valsts kancelejā finanšu līdzekļu pieprasīšanai no Eiropas Sociālā fonda politikas plānošanas sistēmas attīstībai, cilvēkresursu vadības sistēmas izveidei un administratīvo šķēršļu samazināšanai. Taču atbilde par finansējuma piešķiršanu vai atteikumu joprojām nav saņemta.

Nemot vērā, ka Normatīvo aktu sagatavošanas rokasgrāmatas izstrāde 2008. gadā netika pabeigta, darbs turpināsies 2009. gadā.

2.9.2. Sagatavot normatīvo aktu sagatavošanas MK noteikumus

Normatīvo aktu projektu sagatavošanas noteikumi tika izstrādāti, jo līdz šim normatīvo aktu projektu sagatavošanas un noformēšanas kārtība nebija noregulēta.

Noteikumi paredz svarīgākās juridiskās tehnikas prasības, kuras tiešās pārvaldes iestādēm, atvasinātajām publiskajām personām un pastarpinātajām pārvaldes iestādēm jāievēro, sagatavojot normatīvo aktu projektus.

Normatīvo aktu tekstiem ir valstiski nozīmīga loma. Lai normatīvo aktu teksti sekmīgi veiktu tiem paredzēto funkciju, to valodai jābūt precīzai, skaidrai, vienkāršai, lakoniskai un stilistiski

vienotai. Normatīvā akta teksta valodā būtiska nozīme ir visam: pareizai vārda izvēlei, vārdu secībai, gramatisko formu izvēlei un teikuma daļu secībai, pieturzīmēm, tehniskiem izcēlumiem, nosaukumiem, dalījumam punktus un apakšpunktos, likumā – dalījumam pantos u.c. Tas viss tiek ņemts vērā, interpretējot normatīvo aktu.

Tādēļ noteikumos iekļautas likumprojekta noformēšanai izvirzāmās prasības – nosaukuma izveidošanas kārtība, teksta iedalījums, terminu skaidrošanas nosacījumi, prasības pilnvarojumam MK, pašvaldību domei un valsts pārvaldes iestādēm, atsauču, satura un pārejas noteikumu noformēšanas kārtība, kā arī likumprojekta, ar kuru izdara grozījumus, noformēšanas kārtība. Noteikumos paredzēta arī kārtība, kā noformējami likumprojekti par likuma atzīšanu par spēku zaudējušu un par likuma atcelšanu.

Tāpat noteikumi satur regulējumu par MK noteikumu projektu un atvasināto publisko personu ārējo normatīvo aktu projektu stilistisko noformēšanu, kā arī atsauču uz Eiropas Savienības normatīviem aktiem un norāžu uz Latvijas nacionālā standarta statusā adaptētiem starptautiskiem, reģionāliem un Latvijas nacionālajiem standartiem noformēšanas prasības. Papildus minētajam noteikumos iekļautas MK un valsts pārvaldes iestāžu iekšējo normatīvo aktu projektiem piemērojamās prasības.

Noteikumu projekts tika izsludināts Valsts sekretāru sanāksmē 2008. gada 21. februārī, tā apstiprināšana MK plānota 2009. gada sākumā.

Papildus informācija: noteikumi apstiprināti MK 2009. gada 3. februāra sēdē.

2.10. Tieslietu nozares kopējās iniciatīvas

2.10.1. Izstrādāt datu apmaiņas sistēmas (programmatūras) UR datu saņemšanai tiešsaistes datu pārraides režīmā Kadastra informācijas sistēmā un Kadastra informācijas sistēmas datu nodošanai tiešsaistes datu pārraides režīmā UR

UR un VZD nodod un saņem Tieslietu ministrijas 2007. gada 30. jūlija kārtībā Nr. 1-2.1/15 „Uzņēmumu reģistra un Valsts zemes dienesta pārziņā esošās informācijas apmaiņas kārtība” noteikto datu apjomu, un izmaiņas tajā šobrīd nav nepieciešamas. Ir plānots papildināt kārtībā noteiktos meklēšanas parametrus (papildus nodrošinot meklēšanu pēc juridiskās personas nosaukuma un nosaukuma daļas).

III Pārskata gadā apstiprināto budžeta programmu un apakšprogrammu rezultātīvo rādītāju izpildes analīze

Pārskats par budžeta programmas „Centrālais aparāts” rezultātīvo rādītāju izpildi 2008. gadā

3.1. tabula

Politikas un darbības rezultātu nosaukums	Plānotais rādītājs	Faktiskā izpilde	Skaidrojums, ja izpilde neatbilst plānotajam rādītājam
Politikas rezultāts:			
1. Notificēto direktīvu īpatsvars (%)	99,1	99,64	Notificēto direktīvu īpatsvara pieaugums liecina, ka valstī kopumā ir precīzāk un efektīvāk nodrošināta savlaicīga direktīvu pārņemšana un informācijas nosūtīšana Eiropas Komisijai.
2. Ierosināto Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas pārkāpumu procedūru par savlaicīgu nepaziņošanu īpatsvars valstī	25	19	Pārkāpuma procedūru par savlaicīgu nepaziņošanu skaita samazināšanās liecina, ka ir uzlabojusies nozaru ministriju darba kvalitāte attiecībā uz ES direktīvu pārņemšanu, kā arī Tieslietu ministrijas un nozaru ministriju sadarbība šajā jomā.
3. Advokātu skaits uz 10 000 iedzīvotāju ārpus Rīgas	1	1,1	Rādītāja izpilde atbilst plānotajam.
4. Advokātu skaits uz 10 000 iedzīvotāju Rīgā	10,88	13,6	Latvijas Republikas Advokatūras likums nenosaka jebkāda veida ierobežojumus zvērinātu advokātu skaitam, un kā liecina prakse - uzņemot zvērinātu advokātu skaitā, Latvijas Zvērinātu advokātu padome nosaka, pie kuras apgabaltiesas šie zvērinātie advokāti darbosies un kuras tiesas rajonā šiem zvērinātiem advokātiem būs praktizēšanas vieta, ņemot vērā paša zvērināta advokāta vēlmes. Tā kā iedzīvotāju ekonomiskā un sociālā aktivitāte Rīgā ir augstāka nekā ārpus Rīgas, zvērināti advokāti izvēlas prakses darbību Rīgā.
5. Notāru skaits ārpus Rīgas uz 25 000 iedzīvotāju ārpus Rīgas	0,85	0,77	Latvijas Republikas teritorijā ir noteiktas 131 zvērināta notāra amata vietas, no kurām aizpildītas ir 123. Ņemot vērā iedzīvotāju ekonomisko un sociālo aktivitāti, zvērināti notāri izvēlas prakses darbību Rīgā. Minēto iemeslu dēļ zvērinātu notāru piesaistīšana reģionos ir apgrūtināta, uz ko norāda zvērinātu notāru amata pretendentu nepieteikšanās izsludinātajam eksāmenam uz vakantajām vietām reģionā 2008.gadā.
6. Notāru skaits uz 25 000 iedzīvotāju Rīgā	2,3	2,6	Latvijas Republikas teritorijā ir noteiktas 131 zvērināta notāra amata vietas, no kurām aizpildītas ir 123. Ņemot vērā iedzīvotāju ekonomisko un sociālo aktivitāti, zvērināti notāri izvēlas prakses darbību Rīgā.
Darbības rezultāti:			
1. Izstrādāto	10	9	Rādītāja izpilde atbilst plānotajam.

politikas plānošanas dokumentu skaits			
2. Izstrādāto normatīvo aktu projektu skaits	70	174	Izstrādāto normatīvo aktu projektu skaits ir palielinājies, ņemot vērā nepieciešamos grozījumus ar pašvaldību darbību saistītajos normatīvajos aktos, lai pabeigtu vietējo pašvaldību administratīvi teritoriālo reformu, kā arī sodu izpildes jomā - veicot grozījumus normatīvajos aktos atbilstoši Satversmes tiesas lēmumiem.
3. Sagatavoto pozīciju skaits gadā Eiropas Savienības forumos	50	35	Atskaites periodā mazāks skaits jautājumu tika virzīts ministru līmeņa diskusijai ES Padomē. Vienlaikus Eiropas Komisija nāca klajā ar mazāku skaitu izstrādāto tiesību aktu projektu, par kuriem izstrādājamas nacionālās pozīcijas.
4. Eiropas Kopienų Tiesas lietu, kurās Latvija piedalās, skaits	15	15	Rādītāja izpilde atbilst plānotajam.
5. Sniegto atzinumu skaits citām ministrijām un īpašu uzdevumu ministru sekretariātiem	2340	2634	Sniegto atzinumu skaits ir palielinājies, jo 2008. gadā pieauga valsts sekretāru sanāksmē izsludināto tiesību aktu projektu skaits.
6. Starptautiskās tiesiskās palīdzības sniegšana (gadījumu skaits)	1800	2548	Starptautiskās tiesiskās palīdzības sniegšanas gadījumu skaits 2008.gadā ir palielinājies proporcionāli starptautiskās tiesiskās palīdzības lūgumu skaitam, kam ir tendence pieaugt pēdējo 10 gadu laikā (viens no iemesliem – Latvijas pilsoņu aizceļošana no Latvijas darba meklējumos).

IV Iestādes sniegtie pakalpojumi

TM maksas pakalpojumus sniedz vienīgi Dzimtsarakstu departaments.

2008. gadā Dzimtsarakstu departamentā, pamatojoties uz civilstāvokļa reģistriem, pēc personu rakstiska iesnieguma tika gatavoti, izsniegti vai izsūtīti civilstāvokļa aktu reģistrāciju apliecinājoši dokumenti – atkārtotas dzimšanas, laulības un miršanas apliecības, izziņas vai izraksti no civilstāvokļa reģistriem. Šie dokumenti tiek pieprasīti galvenokārt personu radniecības pierādīšanai mantojuma lietās un dzimtu vēstures pētīšanai.

2008. gadā sagatavotas 1328 atkārtotas apliecības un 3439 izziņas. Dokumenti izsniegti apmeklētāju pieņemšanas laikos, kā arī izsūtīti novadu, pilsētu un pagastu dzimtsarakstu nodaļām izsniegšanai pieprasītājam atbilstoši dzīves vietai. Uz ārvalstīm dokumenti sūtīti ar Ārlietu ministrijas Konsulārā departamenta starpniecību vai starptautiskajos līgumos paredzētajā kārtībā.

2008. gadā TM Dzimtsarakstu departamentā ir izsniegtas 575 atkārtotas civilstāvokļa reģistrācijas apliecības, par kurām ar kredītiestāžu starpniecību ir iekasēta valsts nodeva. Valsts nodevas apmēru nosaka MK 2005. gada 28. jūnija noteikumi Nr. 457 *Noteikumi par valsts nodevas par civilstāvokļa reģistrācijas apmēru un maksāšanas kārtību*.

Izziņu un izrakstu no civilstāvokļa reģistriem izsniegšanu departaments realizē kā maksas pakalpojumu saskaņā ar MK 2007. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 884 *Noteikumi par Tieslietu ministrijas sniegto maksas pakalpojumu cenrādi*. Pārskata periodā departamentā ir izsniegti 1424 izraksti no civilstāvokļa reģistriem un 597 izziņas (negatīvas), par ko iekasēti un ieskaitīti TM kontā 2288 LVL.

V Pārskata gadā īstenotās jaunās politikas iniciatīvas

Pārskata gadā normatīvajā regulējumā noteiktās darba samaksas u.c. ar atlīdzību saistīto izmaksu nodrošināšanai kopumā bija paredzēti Ls 7 246 042, tai skaitā darba samaksas paaugstināšana tieslietu nozarē strādājošajiem (UR, NP, VVC, IeVP, VPD, MNA,) saskaņā ar Ministru kabineta 2005.gada 20.decembra noteikumiem Nr. 955 – Ls 633 188. Darba samaksas palielināšana tiesnešiem saskaņā ar vidējās darba samaksas pieaugumu tika novirzīti Ls 322 629, darba samaksas palielināšanai tiesu darbiniekiem un izdevumiem veselības apdrošināšanai – Ls 1 655 630, darba samaksas palielināšanai amatpersonām ar speciālajām dienesta pakāpēm – Ls 2 356 074, uzturdevas kompensācijas palielināšanai ieslodzījuma vietās strādājošajiem ar speciālajām dienesta pakāpēm – Ls 1 368 360, ārstniecības personu darba samaksas palielināšanai ieslodzījuma vietās – Ls 893 250, darba samaksai pedagogiem ieslodzījuma vietās – Ls 16 911.

Kopumā Ls 721 606 atvēlēti tieslietu sistēmas infrastruktūras attīstībai un uzturēšanai. No tiem apgrūtināto teritoriju informācijas sistēmas attīstībai VZD tika piešķirti Ls 7287, Šengenas informācijas un SIRENE informācijas sistēmu darbībai DVI– Ls 10 587, vienotas IeVP un VPD informācijas sistēmas par notiesātajām personām izveidei – Ls 85 849, Maksātnespējas reģistra uzturēšanai – Ls 17 700, ar telpu nomu sadārdzināšanos, uzturēšanu un remontu saistīto izmaksu segšanai (PV, VTEB, Administratīvā apgabaltiesa) – Ls 600 183.

Nosacīti notiesāto un nosacīti pirms termiņa no soda izciešanas atbrīvoto personu uzraudzības īstenošanai 2008. gadā tika piešķirti Ls 353 335. Apcietinājumā turēšanas kārtības likumā noteikto uzraudzības un kontroles pasākumu pilnveidei, ievērojot Kriminālprocesa likuma normas un Eiropas Padomes Ministru komitejas ieteikumus dalībvalstīm par Eiropas cietumu noteikumiem tika piešķirti Ls 100 000, tieslietu politikas attīstībai un pilnveidošanai nepieciešamo pētījumu veikšanai – Ls 65 420, efektīvu sodu politiku īstenošanai, ieviešot izmaiņas nosacītā soda piemērošanā – Ls 282 023, ieslodzīto personu veselības aprūpes nodrošināšanai – Ls 401 000, bet Administratīvās rajona tiesas tiesu namu izveidei ārpus Rīgas (26 papildus štata vietas tiesnešiem un tiesu darbiniekiem) tika atvēlēti Ls 220 337.

VI Vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

2008. gadā TM Iekšējā audita nodaļa veica 13 auditus. Tika pārbaudīta iekšējās kontroles sistēmas darbība, sniegts tās novērtējums un ieteikumi par nepieciešamajiem uzlabojumiem tādās sistēmās kā finanšu vadība, personāla vadība, publiskais iepirkums, darbības nodrošināšana, kopējā pārvalde un vadība, ministrijas specifiskās sistēmas.

Pārskata gadā tika izteikti 103 audita ieteikumi no tiem ieviesti 57, trīs ieteikumi saskaņā ar padotības iestādes reorganizāciju tika atcelti un 44 ieteikumiem izpildes termiņš ir 2009. gads. Tika ieviesti 24 iepriekšējos pārskata gados sniegtie ieteikumi.

Lai sekmētu ministrijas mērķu sasniegšanu, Iekšējā audita nodaļa veikusi ar plānotajiem auditiem nesaistītus uzdevumus – sniegti viedokļi, priekšlikumi, konsultācijas un izteikti iebildumi gan par citu ministriju sagatavotajiem noteikumu projektiem, gan par ministrijas padotībā esošo iestāžu izstrādātajiem iekšējo normatīvo aktu projektiem.

Tika sagatavots informatīvais materiāls par ministrijas darba plānu stratēģisko rīcības virzienu īstenošanu saskaņā ar darba plāna pasākumu „Iekšējās kontroles sistēmas izveidošana valsts institūcijās un to pretkorupcijas darbības aktivizēšana” (KNAB valsts programma 2004.–2008. gadam) ar mērķi līdz 2008. gada 30. septembrim nodrošināt ministrijas padotības iestāžu ierēdņiem un darbiniekiem apmācības korupcijas novēršanas un apkarošanas jomā.

Pēc veikto auditu rezultātiem var secināt, ka iekšējās kontroles sistēma TM un tās padotībā esošajās iestādēs kopumā ir izveidota atbilstoši normatīvajiem aktiem, ministrijas vai iestādes procedūrām un darbības mērķiem, tā darbojas un ir vērtējama kā laba. Atsevišķas nepilnības, kas tika atklātas auditu laikā, būtiski neietekmē sistēmu darbību.

Pārskata periodā iekšējā audita sistēma ir izveidota un darbojas visās ministrijas padotībā esošajās iestādēs, tomēr atsevišķās iestādēs nav iespējams nodrošināt iekšējā audita stratēģijas īstenošanu nepietiekamo resursu dēļ.

Ministrijas padotībā esošo iestāžu iekšējā audita struktūrvienību iesniegtie 2008. gada darbības pārskati, liecina par iekšējo auditoru sekmīgu darbību, kas vērsta uz iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu. Pamatojoties uz auditos konstatētajiem faktiem un pierādījumiem, kā arī ņemot vērā ieviestos un neievastos audita ieteikumus, kopumā iekšējās kontroles sistēma tiek nodrošināta un darbojas efektīvi, tomēr nepieciešamas uzlabot atsevišķas iekšējās kontroles saskaņā ar iekšējo auditoru ieteikumiem.

VII Padotībā esošās iestādes

Datu valsts inspekcija

ievērošanu.

2008. gadā stājās spēkā DVI izstrādātie MK noteikumi *Personas datu aizsardzības speciālista apmācību kārtība* saskaņā ar kuriem publiskās un privātās partnerības ietvaros tiek organizēta datu aizsardzības speciālistu apmācība. 2008. gadā DVI organizēja divus datu aizsardzības speciālistu pārbaudījumus un izsniedza datu aizsardzības speciālistu apliecības septiņiem speciālistiem.

Pārskata gadā DVI izstrādāja un īstenoja informatīvi izglītojošu pasākumu plānu 2008. gadam, kas paredzēja informatīvi izglītojošu pasākumu īstenošanu un sabiedrības izpratnes par personas datu aizsardzību un informācijas atklātību uzlabošanu.

2008. gadā DVI reģistrētas 890 personas datu apstrādes un saskaņā ar noteiktajām riska jomām tika veiktas pirmsreģistrācijas pārbaudes. 2008. gadā DVI tika akreditēti 20 ārējie un 30 iekšējie personas datu apstrādes auditori. Tāpat DVI veica pārbaudes institūcijās, kurām ir piekļuve Šengenas informācijas sistēmai, kā arī veica tematiskās pārbaudes par ziņojumu ievadišanu Šengenas informācijas sistēmā saskaņā ar Šengenas konvenciju.

DVI 2008. gada laikā ir saņēmusi un izskatījusi 140 privātpersonu sūdzības par iespējamiem personas datu apstrādes pārkāpumiem. Pārbaudot sūdzībās ietvertu informāciju, *Fizisko personu datu aizsardzības likuma* pārkāpumi tika konstatēti un administratīvie sodi piemēroti 28 lietās – 23 naudas sodi un pieci brīdinājumi. Salīdzinot ar 2007. gadu, DVI 2008. gadā piemēroto administratīvo sodu skaits ir pieaudzis aptuveni par 40%. Tomēr, salīdzinot ar 2007. gadu, 2008. gadā ir pieaudzis arī to gadījumu skaits, kad DVI, konstatējot administratīvo pārkāpumu, piemēro brīdinājumu, nevis naudas sodu – 2007. gadā brīdinājumi tika piemēroti 10% gadījumu, savukārt 2008. gadā - aptuveni 18% gadījumu.

Visbiežāk privātpersonu sūdzībās tiek norādīts uz iespējamu pārkāpumu, kas izpaužas personas datu apstrādē, nepastāvot šādas apstrādes tiesiskajam pamatam vai pārsniedzot apjomu, kas nepieciešams mērķa sasniegšanai. Visvairāk sūdzības par iespējamu nelikumīgu personas datu apstrādi saistītas ar kredītu atgūšanu un kredītvēstures veidošanu, namu apsaimniekotāju veikto personas datu apstrādi, video novērošanas veikšanu, personas datu publiskošanu internetā un pasu kopēšanu.

DVI prioritātes 2009. gadam:

1. nodrošināt DVI funkciju īstenošanu, ņemot vērā būtisko finansējuma samazinājumu 2009. gada valsts budžetā;
2. iesniegt DVI likumprojektu Ministru kabinetā;
3. nodrošināt personas datu aizsardzības uzraudzību Šengenas informācijas sistēmas ietvaros;
4. veikt pirmsreģistrācijas pārbaudes personas datu apstrādes riska jomās.

Plašāk par DVI – www.dvi.gov.lv

Ieslodzījuma vietu pārvalde

Ieslodzījuma vietu pārvalde (turpmāk – IeVP) īsteno valsts politiku ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu izpildes jomā. Tās galvenais uzdevums ir veikt ar brīvības atņemšanu saistītu kriminālsodu, kā arī apcietinājuma kā drošības līdzekļa izpildi.

2009. gada 1. janvārī ieslodzījuma vietās atradās 6873 ieslodzītie, no tiem apcietinātie – 1892, notiesātie – 4981 (t.s. 47 – ar piemēroto arestu). No kopējā ieslodzīto skaitā ieslodzījuma vietās atradās 380 sievietes (apcietinātas – 112, notiesātas – 268) un 189 – nepilngadīgie (apcietinātie – 80, notiesātie – 109). Salīdzinot ar 2007. Gadu, 2008. gadā palielinās ieslodzīto skaits vidēji par 325 cilvēkiem.

2009. gada 1. janvārī slēgtajos cietumos sodu izcieta – 3775 (75,8%) notiesāto, daļēji slēgtajos cietumos – 913 (18,3%), atklātajos cietumos – 184 (3,7%), audzināšanas iestādēs nepilngadīgajiem – 109 (2,2%).

2008. gadā ieslodzījuma vietās 75,8% no visu notiesāto skaita bija notiesātie par smagiem un sevišķi smagiem noziegumiem, kuri izcieš sodu slēgtajos cietumos. 1167 personas tiek uzskatītas par īpaši bīstamām un atrodas īpašā uzraudzībā, no tām: nosliece uz bēgšanu – 199; nosliece uzbrukt administrācijai – 90; nosliece uz pašnāvību – 111; narkomāni – 745; tā saucamās “autoritātes” – 22.

Pārskata gadā izglītības programmās tika iesaistīti 2278 ieslodzītie. 88 personas saņēma dokumentu par pamatizglītības apgūšanu, trīs – par vidējās izglītības apgūšanu, bet 272 – par profesionālās izglītības apgūšanu.

Savukārt nodarbināti 2008. gadā bija 1379 notiesātie, no tiem saimnieciskajā apkalpē – 711 notiesātie, komersantu izveidotajās darba vietās – 671. Šis skaits sastāda 28 % no darbaspējīgajiem notiesātajiem.

Gada laikā komersanti izveidojuši darba vietas vairākās ražotnēs. Piemēram, šūšanas ceļus Brasas, Jelgavas un Ilģuciema cietumos, kokapstrādes ražotnes un kokizstrādājumu izgatavošanas ražotnes Daugavgrīvas, Jelgavas, Šķirotavas un Valmieras cietumos, makšķerņu piederumu izgatavošanu Daugavgrīvas un Šķirotavas cietumos, metālapstrāde – Jelgavas cietumā, kā arī adventes vainagu komponentus izgatavošana – Jēkabpils cietumā.

Pārskata gadā ieslodzījuma vietās kopumā tika īstenotas 42 resocializācijas programmas, kurās tika iesaistīti 1484 ieslodzītie (22%), no tām 19 bija sociālās rehabilitācijas programmas, 14 – sociālās uzvedības korekcijas programmas un deviņas kristīgās audzināšanas programmas.

Pārskata gadā IeVP optimizēja ieslodzījuma vietu skaitu. Tika likvidētas četras ieslodzījuma vietas – Matīsa cietums, Centrālcietums, Daugavpils cietums un Grīvas cietums un uz esošās teritorijas tika izveidoti divi cietumi – Rīgas Centrālcietums un Daugavgrīvas cietums. 2008. gada 15. decembrī tika slēgts Pārlielupes cietums. Tā rezultātā ieslodzījuma vietu skaits samazināts no 15 līdz 12 un likvidētas 93,5 štata vienības: amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm – 48, ārstniecības personas – 6,5 un darbinieki uz līguma pamata – 39. Kopumā ieslodzījuma vietās līdz 2008. gada beigām tika samazinātas 234 štata vienības jeb 6,6% no kopējā štata vienību skaita.

Līdz ar to 2008. gada 30. decembrī IeVP bija 3298 štata vietas, no tām: amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm – 2648 un brīvīguma darbinieku – 650. Faktiski pārskata gadā vidējais štata vietas skaits bija: amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm – 2548, brīvīguma darbinieku – 668, vakantas vietas – 193 (amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm – 133, brīvīguma darbinieku – 60).

Gada laikā ieslodzījuma vietās pieņemti dienestā un darbā 313 cilvēki, no tiem: amatpersonas no leitnanta līdz ģenerāla speciālajai dienesta pakāpei – 42, amatpersonas no ierindnieka līdz virsniekvietnieka speciālajai dienesta pakāpei – 167, darbinieki uz līguma pamata – 104. Atvaļināti no dienesta un darba 140, no tiem: amatpersonas no leitnanta līdz ģenerāla speciālajai dienesta pakāpei – 35, amatpersonas no ierindnieka līdz virsniekvietnieka speciālajai dienesta pakāpei – 68, darbinieki uz līguma pamata – 37.

Ar 2008. gada 1. janvāri IeVP Mācību centram tika veikta juridiskās adreses maiņa un noteikta faktiskā un juridiskā adrese Stabu iela 89, Rīgā, ar papildus mācību telpām Mazā Matīsa ielā 3, Rīgā. Savukārt 30. janvārī Izglītības un zinātnes ministrijā tika veikta IeVP Mācību centra Izglītības iestādes reģistrācijas apliecības maiņa. 2008. gada 12. martā Izglītības un zinātnes ministrijas Profesionālās izglītības un tālākizglītības departamentā tika izsniegta jauna profesionālās tālākizglītības programmas „Ieslodzījuma vietu apsardze” 2. līmeņa profesionālās kvalifikācijas „Cietuma vecākais uzraugs” realizācijas licence un 3. līmeņa profesionālās kvalifikācijas „Cietuma jaunākais inspektors” realizācijas licence ar derīguma termiņiem līdz 2011. gada 24. maijam. Pārskata gadā 2. līmeņa profesionālo kvalifikāciju „Cietuma vecākais uzraugs” ieguva 58 amatpersonas ar speciālajām dienesta pakāpēm un 349 klausītāji piedalījās 19 kvalifikācijas pilnveidošanasursos.

Gada laikā piešķirto finanšu līdzekļu ietvaros, ieslodzīto sadzīves apstākļu uzlabošanai ieslodzījuma vietās tika paveikti vairāki projekti, proti, Cēsu audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem nodota ekspluatācijā ēdnīcas bloka piebūves jaunbūve, Grīvas cietumā uzbūvēta ūdens atdzelžošanas stacija, Valmieras cietumā uzbūvēta ēdnīcas ventilācijas sistēma, Valmieras, Grīvas un Ilģuciema cietumos uzstādītas jaunas rentgena iekārtas, kā arī tika veikti paši neatliekamākie darbi (sakārtotas katlumājas, siltummezgli, apakšstacijas un siltumapgādes tīkli utt.), lai nodrošinātu ieslodzījuma vietu funkcionēšanu ziemas periodā.

2008. gada 30. jūlijā tika noslēgts līgums starp Centrālā finanšu un līgumu aģentūru, TM un individuālo projekta līdzfinansējumu saņēmēju par individuālā projekta „Ieslodzījuma vietu ēku standarta izstrādāšana” par jaunas ēkas (40 vietām) būvniecību Cēsu AIEŅ. Projekta gaitā tiks uzbūvēta moderna ēka apcietināto izvietojumam, kurā paredzētas telpas transporta un cilvēku plūsmas kontrolei, uzraudzības nodrošināšanai, kā arī telpas, kur apcietinātie un notiesātie varēs satikties ar ģimenes locekļiem. Uzsākti darbi būves projekta izstrādē.

IeVP prioritātes 2009. gadam:

1. Izstrādāt un saskaņot ar TM normatīvos aktus IeVP darbības nodrošināšanai, piemēram, *Kārtība, kādā ieslodzījuma vietu amatpersonas veic to ieslodzīto kontroli, kuriem ir nosliece uz uzbrukumu, bēgšanu un suicīdu, Kārtība par apcietināto un notiesāto iesniegumu un sniegto atbilžu reģistrāciju ieslodzījuma vietās; Kārtība, kādā tiek organizēts kinoloģijas darbs ieslodzījuma vietās* u.c.
2. Turpināt darbu Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta projektu īstenošanai „Ieslodzījuma vietu standartu izstrādāšana” un „Zemgales cietumos ieslodzīto resocializācija”.
3. Krasi samazinātā finansējuma apstākļos nodrošināt administratīvo resursu efektīvu pārvaldību, lai saglabātu IeVP kvalitatīvu pamatfunkciju izpildi

Plašāk par IeVP – www.ivp.gov.lv

Juridiskās palīdzības administrācija

JPA galvenās funkcijas ir apsaimniekot valsts budžeta līdzekļus, kas paredzēti diviem mērķiem – valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanai maznodrošinātām un trūcīgām personām un valsts kompensācijām cietušajiem.

2008. gadā reģistrēti 1122 juridiskās palīdzības pieteikumi, JPA pieņēmusi 998 lēmumus par juridiskās palīdzības piešķiršanu un 154 atteikumus piešķirt valsts nodrošināto juridisko palīdzību. JPA klientiem pa bezmaksas informatīvo tālruni 8000 18 01 sniedza 4016 konsultācijas par iespēju saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību un valsts kompensāciju.

Gada laikā JPA no juridiskās palīdzības sniedzējiem saņēmusi 19 073 paziņojumus par sniegto juridisko palīdzību, t.sk., krimināllietās – 17 845, civillietās – 1103 un administratīvajās lietās – 125, kā arī par sniegto juridisko palīdzību saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu. Šis likuma pants nosaka kārtību, kādā sniedz psihiatrisko palīdzību bez pacienta piekrišanas.

Juridiskās palīdzības sniedzējiem par veikto darbu izmaksāti Ls 586 081,47, no tiem krimināllietās, galvenokārt aizstāvības nodrošināšanai – Ls 547 561,98, civillietās – Ls 35 375,43 un administratīvajās lietās – Ls 2 268,06, bet par sniegto juridisko palīdzību saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu – Ls 876,00.

2008. gadā valsts kompensācijas cietušajiem maksimālais apmērs tika noteikts piecu minimālo mēneša darba algu apmērā, t.i., Ls 800. Sabiedrības informēšanas aktivitāšu rezultātā salīdzinājumā ar 2007. gadu ievērojami ir pieaudzis valsts kompensāciju pieprasījumu skaits – ja 2007. gadā vidēji mēnesī JPA saņēma 20 valsts kompensāciju pieprasījumus, tad 2008. gadā vidēji mēnesī jau 50 pieteikumus.

Pārskata periodā kopumā saņemti 590 personu pieteikumi kompensācijas saņemšanai. JPA 2008. gadā pieņēmusi 476 lēmumu par valsts kompensācijas izmaksu un 77 lēmumus par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju.

Pārskata gadā izmaksātas 444 valsts kompensācijas cietušajiem par kopējo summu Ls 260 200, t.sk., par cietušā nāvi – Ls 106 400, par aizskarto dzimumneaizskaramību – Ls 45 160, par smagiem miesas bojājumiem – Ls 64 035 un Ls 44 605 par vidēja smaguma miesas bojājumiem.

Nemot vērā darba apjoma pieaugumu un, lai optimālāk nodrošinātu uzdevumu izpildi, 2008. gadā tika izveidota Iekšējā audita nodaļa un Administratīvā nodaļa, savukārt likvidēta Kontroles nodaļa un Personāla nodaļa.

Pārskata periodā JPA ieviesta kvalitātes vadības sistēma un 2008. gada 13. maijā saņemts sertifikāts par divu veicamo funkciju atbilstību „ISO 9001:2000” standartam.

2008. gada 16. maijā tika noslēgts līgums starp Eiropas Komisiju un JPA par granta projekta „Labākās pieredzes atlase Eiropas Savienības valstīs noziegumu upuru atbalstā un valsts garantētās palīdzības sniegšanā tiesvedībā” realizāciju. Projekta mērķis ir izpētīt valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem sistēmu darbību ES valstīs un, balstoties uz iegūto informāciju, sagatavot un izdot rokasgrāmatu par valsts nodrošināto juridisko palīdzību un valsts kompensāciju cietušajiem sistēmu darbību ES dalībvalstīs. Projekts noslēgsies 2009. gadā

JPA prioritātes 2009. gadā:

1. No 01.01.2009. ieviest un uzraudzīt jauno kārtību personu aizstāvības nodrošināšanai kriminālprocesā.
2. Pilnveidot valsts kompensācijām izmaksāto līdzekļu piedziņu, izstrādājot priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai.
3. Optimizēt valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanas kārtību, izstrādājot priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai, kas regulē valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Plašāk par JPA – www.jpa.gov.lv

Naturalizācijas pārvalde

NATURALIZĀCIJAS
PĀRVALDE

NP ir valsts pārvaldes iestāde, kura TM pārraudzībā nodrošina Pilsonības likuma īstenošanu, risinot LR pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jautājumus.

2008. gadā NP saņēmusi 3776 pilsonības pretendentu iesniegumus, no tiem 2601 iesniegums bija par naturalizāciju, 605 – par pilsonības reģistrēšanu, bet 570 iesniegumi bija par pilsonības piešķiršanu nepilsoņu bērniem, kuri dzimuši pēc 1991. gada 21. augusta.

Pārskata gadā Latvijas pilsonībā uzņemtas 4230 personas. No tām 3004 pilsonību ieguvušas naturalizācijas kārtībā, 601 – reģistrācijas kārtībā, bet 625 jaunie pilsoņi ir nepilsoņu bērni, kas dzimuši pēc iepriekš norādītā datuma.

NP pārskata gadā organizējusi 338 latviešu valodas prasmes pārbaudes grupas, bet 410 grupas tika organizētas *Pilsonības likumā* noteikto zināšanu pārbaudei.

2008. gadā NP tiesās iesniegusi 148 pieteikumus par Latvijas Republikas pilsonības atņemšanu. Saņemti arī 275 iesniegumi par atteikšanos no Latvijas pilsonības.

Analizējot pilsonības iegūšanas procesa intensitāti un demogrāfisko situāciju, kā arī valsts budžeta līdzekļu racionālas izmantošanas nolūkā 2008. gadā tika turpināta NP struktūras optimizēšana. Likvidēta Rēzeknes reģionālās nodaļas Ludzas filiāle un Rīgas reģionālās nodaļas Jūrmalas filiāle. Likvidēts Metodikas un eksaminācijas centrs, izveidojot Metodikas daļu un pārveidojot Metodikas un eksaminācijas centra Eksaminācijas sektoru par Rīgas reģionālās nodaļas Eksaminācijas sektoru. Rīgas reģionālā nodaļa pārcelta uz telpām Rīgā, Elijas ielā 17. Pārskata periodā trīs reizes veiktas izmaiņas NP štatu sarakstā, kopumā štata vienību skaitu samazinot par 27 vienībām jeb 19%. Strukturālās izmaiņas plānots turpināt arī 2009. gadā.

Kopš 2004. gada NP ir pilntiesīga Eiropas Valodas prasmes pārbaudītāju asociācijas (turpmāk – ALTE) locekle. 2007. gada nogalē tika saņemts ALTE auditora ziņojums par latviešu valodas prasmes pārbaudes naturalizācijai atbilstību ALTE valodas prasmes pārbaudes kvalitātes prasību 17 minimuma standartiem ar katra standarta vērtējumu un ieteikumiem. NP ir izvērtējusi ALTE auditora ziņojumu un izstrādājusi Rīcības plānu auditora un ALTE Kvalitātes standartu komitejas ieteikumu ieviešanai latviešu valodas prasmes pārbaudes procesa pilnveidošanai.

Pārejas programmas „Sabiedrības integrācijas veicināšana Latvijā” ietvaros ar ES un valsts atbalstu 2008. gadā NP īstenoja projektu „Pilsonība – mana atbildība, tiesības un iespējas”. Tā mērķis bija sekmēt labvēlīgas attieksmes pret Latvijas Republikas pilsonības institūtu nostiprināšanos dažādos Latvijas sabiedrības slāņos – izglītības iestāžu audzēkņos, pedagogos, dažādu pašvaldību un valsts institūciju darbiniekos, kā arī nepilsoņos.

Novembrī Jūrmalā NP ar EDSO Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos Knuta Vollebeka un TM atbalstu organizēja pirmo Baltijas valstu konferenci „Pilsonības institūts Baltijas valstīs”. Konferencē tika aicināti piedalīties EDSO pārstāvji, Lietuvas Iekšlietu ministrijas amatpersonas un Igaunijas delegācija, kuru veidoja pārstāvji no dažādām valsts institūcijām, kas strādā ar pilsonības jautājumiem. Ar ziņojumiem uzstājās gan Baltijas valstu pilsonības jautājumu speciālisti, gan Dānijas, Norvēģijas un Somijas eksperti.

NP prioritātes 2009.gadam:

1. Nodrošināt iestādes pieejamību iedzīvotājiem pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā iestādei piešķirto finanšu līdzekļu samazināšanas apstākļos.
2. Piedalīties Latvijas – Krievijas starpvaldību komisijas ekspertu sanāksmes organizēšanā par problēmām informācijas apmaiņas jomā pilsonības iegūšanas un zaudēšanas procesa nodrošināšanā.
3. Piedalīties gadskārtējā Baltijas valstu konferencē Igaunijā par pilsonības jautājumiem.
4. Turpināt Latvijas pārstāvniecību Eiropas Valodas prasmes pārbaudītāju asociācijā.

Patentu valde

PV īsteno valsts politiku rūpnieciskā īpašuma tiesiskās aizsardzības jomā un nodrošina rūpnieciskā īpašuma aizsardzību.

2008. gadā PV saņēma 229 nacionālos un 547 attiecinātos Eiropas patentu pieteikumus izgudrojumu aizsardzībai, 91 reģistrācijas pieteikumu dizainparaugu aizsardzībai, 1920 preču zīmju reģistrācijas pieteikumus nacionālajā procedūrā, 3166 preču zīmju reģistrācijas pieteikumus Madrides Savienības ietvaros.

Veikto ekspertīžu rezultātā tika piešķirti 872 patenti izgudrojumu aizsardzībai, izsniegtas 78 dizainparaugu reģistrācijas apliecības un reģistrētas 4649 preču zīmes. Savukārt uz nākamo 10 gadu periodu pārreģistrēta 1141 preču zīme.

Pēc PV Valsts reģistru un dokumentācijas departamenta datiem, 2009. gada 1. janvārī Latvijā bija spēkā 5036 izgudrojumu patenti, 586 637 preču zīmju reģistrācijas, 466 nacionālās dizainparaugu reģistrācijas, kā arī trīs pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju reģistrācijas.

PV Apelācijas padome, kura rūpnieciskā īpašuma likumos noteiktajā kārtībā izskata strīdus patentu, preču zīmju, dizainparaugu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju jomā, 2008. gadā izskatīja 71 iebildumu un astoņas apelācijas lietas.

Pēc PV iniciatīvas sadarbībā ar TM 2008. gada aprīlī tika noorganizēta konference „Intelektuālais īpašums un ekonomika”. Konferencē tika apskatīta rūpnieciskā īpašuma (izgudrojumu patentu, preču zīmju, dizainparaugu un pusvadītāju izstrādājumu topogrāfiju) ietekme uz valsts ekonomiku, akcentējot šo objektu aizsardzības nepieciešamību un efektivitāti.

Lai informētu Latvijas sabiedrību par aktualitātēm rūpnieciskā īpašuma jomā pārskata periodā pārtulkotas latviešu valodā un izdotas divas Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas (WIPO) publikācijas – mācību rokasgrāmata „Vērtību mija. Sarunas par tehnoloģiju licencēšanu” un brošūra „Nākotnes izgudrojumi. Ievads patentu zinībās maziem un vidējiem uzņēmumiem”.

PV departamenta „Patentu tehniskā bibliotēka” krājums pārskata gadā papildinājās ar 1 622 665 vienībām, t.sk. ar 1 619 670 patentu dokumentiem. Pašlaik bibliotēkas krājumā ir 36 597 694 vienības. 2008. gadā bibliotēkas veidotie tiešsaistes, lokālie un tradicionālie informācijas resursi papildināti ar 13 889 ierakstiem. Virtuālie lietotāji izmantoja Bibliotēkā veidotās tiešsaistes datubāzes un veica 71 056 informācijas meklējumus.

Bibliotēkas lasītāju datubāzē reģistrēti 8652 lasītāji. Bibliotēkas lasītāji apmeklēja bibliotēku 68 451 reizi, tika izsniegtas 107 867 vienības (37% no tām – e-dokumenti). 2008. gadā sniegtas 80 940 uzziņas (konsultācijas, patentu un nepatentu informācijas meklējumi t.sk. e-vidē). Veikti 449 informācijas meklējumi par rūpnieciskā īpašuma objektiem.

Patentu valdes prioritātes 2009.gadam

1. Turpināt darbu, pildot PV pamatfunkcijas, proti, pieņemot un izskatot personu pieteikumus rūpnieciskā īpašuma objektu tiesiskajai aizsardzībai, veicot pieteikumu ekspertīzi, izdodot rūpnieciskā īpašuma tiesības apliecinātos dokumentus, kārtējot attiecīgos valsts reģistrus, uzkrājot un glabājot dokumentus, kas attiecas uz patentiem un reģistrācijām, kā arī veicinot izpratni par rūpnieciskā īpašuma tiesību aizsardzības nepieciešamību valstī.
2. Turpināt darbu pie grozījumu izstrādes likumā *Par preču zīmēm un ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm*, kā arī izstrādāt grozījumus *Patentu likumā* un *Dizainparaugu likumā*.
3. Turpināt uzsākto darbu pie *Rūpnieciskā īpašuma likums*.
4. Turpināt uzsākto darbu Eiropas Savienības Padomes Intelektuālā īpašuma darba grupās.
5. Ieviest PV oficiālā vēstneša „Patenti un preču zīmes” elektronisko publikāciju.
6. Turpināt preču zīmju datu bāzes izstrādi.

Reliģisko lietu pārvalde

Reliģisko lietu pārvalde (turpmāk – RLP) atbilstoši [*Reliģisko organizāciju likumā*](#) noteiktajam kārtoti valsts un reliģisko organizāciju savstarpējās attiecības, pēc reliģisko organizāciju lūguma sniedzot tām nepieciešamo palīdzību organizatorisko, juridisko un citu jautājumu risināšanā.

2008. gadā RLP reģistrēja astoņas reliģiskās organizācijas un to iestādes, pārreģistrēja 89 reliģiskās organizācijas.

Tika aprakstītas RLP rīcībā esošās nomenklatūras lietas par 2007. gadu, izstrādāti jauni iekšējie normatīvie akti, pilnveidota un papildināta reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra datu bāze.

Pārskata gadā RLP izvērtēja sava institucionālā un administratīvā modeļa efektivitāti, definējot funkcijas un aprēķinot administratīvos resursus, kā rezultātā tika piedāvāts jauns reliģijas lietu pārvaldības institucionālais modelis. Tādēļ tika izstrādāti grozījumi *Reliģisko organizāciju likumā*, sakārtojot reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra normatīvo regulējumu. Pēc grozījumu izstrādāšanas tika nodrošināta RLP reorganizācijas procesa īstenošana un iestādes funkciju sadalīšana starp TM un UR.

Satversmes aizsardzības birojs

Satversmes aizsardzības biroja funkcijās ietilpst ārvalstu izlūkdienestu darbības Latvijā identificēšana, kontrole un neutralizācija, Latvijas valstij nozīmīgas izlūkošanas informācijas ieguve ārvalstīs, kā arī valsts noslēpuma, NATO un Eiropas Savienības klasificētās informācijas aizsardzība.

2008. gads SAB pretizlūkošanai iezīmējās ar jauniem izaicinājumiem, kas kļuva aktuāli pēc Latvijas pievienošanās Šengenas zonai 2007. gada decembrī. Ārpus NATO un ES esošu valstu izlūkdienestu virsnieki ar diplomātiskajām pasēm Šengenas zonā pārvietojas bez kontroles un reģistrācijas. Lai kompensētu pārvietošanās kontroles trūkumu Šengenas valstu iekšienē, SAB ir ieviesis papildus valstī iebraukušo personu kontroles mehānismus, pilnveidojot sadarbību ar Valsts robežsardzi, Ārlietu ministriju un partnerdienestiem ārvalstīs. Līdz ar pievienošanos Šengenas zonai, SAB ir kļuvis pieejams arī Šengenas valstu kopējais „melns saraksts”.

Pretizlūkošanas darba gaitā SAB ir noskaidrojis šādas galvenās ārvalstu izlūkdienestu interešu jomas Latvijā – vispārējā politiskā un ekonomiskā situācija Latvijā, valsts augstāko amatpersonu aktivitātes, dienas kārtība un nostādnes ārvalstu izlūkdienestu mītnes zemēm nozīmīgos jautājumos, kā arī Latvijas darbība NATO un Latvijas militārtehniskais nodrošinājums.

Konstatēts, ka ārvalstu izlūkdienestu darbinieki interešu jomās iegūst ne vien publiski pieejamu neklasificētu informāciju no plašsaziņas līdzekļiem, publiskām konferencēm un semināriem, bet arī izmanto informācijas avotus un kontaktpersonas, ievērojot stingru piesardzību un konspirāciju. Turklāt SAB ir noskaidrojis, ka viens no Latvijā esošajiem ārvalstu izlūkiem prot latviešu valodu, tādējādi būtiski paplašinot pieejamo informācijas avotu loku.

SAB pretizlūkošana ir apzinājusi Latvijā darbojošos ārvalstu izlūkdienestu virsnieku skaitu. Realizēto pretizlūkošanas pasākumu rezultātā, SAB ir būtiski samazinājis ārvalstu specdienestu rezidentūru apjomu. Jau vairākus gadus kadru trūkums apgrūtinā nedraudzīgo valstu specdienestu darbu Latvijā. Ārvalstu izlūka darbības negaidīta pārtraukšana būtiski kavē visas rezidentūras darbu. Gadījumos, kad virsnieks tiek izraidīts vai viņam netiek pagarināta vīza, paiet samērā ilgs laiks, kamēr dienesta vadība piemeklē un sagatavo citu darbinieku.

SAB pretizlūkošanas darba rezultātā 2008. gada laikā vīza iebraukšanai Latvijā tika atteikta trim identificētiem ārvalstu izlūkdienestu darbiniekiem, kas plānoja uzsākt savu darbību Latvijā, izmantojot diplomātisko piesegu. Turklāt viens no šiem izlūkiem ticis identificēts kā sevišķi aktīvs, kurš, strādājot ārvalstīs, ne tikai plaši izmantojis aģentūras metodi informācijas ieguvei, bet arī organizējis aktīvos pasākumus ar mērķi ietekmēt sabiedrisko domu sev vēlamā virzienā.

2008. gada 21. janvārī Latvijas Republikas Ārlietu ministrija par *persona non grata* pasludināja Krievijas Federācijas vēstniecības Latvijā 2. sekretāru vicekonsulu Aleksandru Rogožinu. Šāds lēmums tika pieņemts, pamatojoties uz SAB pretizlūkošanas operācijas rezultātā iegūtiem pārliecinošiem un neapstrīdamiem dokumentāliem pierādījumiem par minētā diplomāta darbībām, kas viennozīmīgi nav savienojamas ar diplomātiskā darbinieka pienākumiem, tādējādi pārkāpjot Vīnes konvenciju un radot draudus Latvijas nacionālajai drošībai.

Tradicionāli galvenie jautājumi SAB izlūkošanas interešu lokā ir ārpus NATO un ES esošo valstu valdību plānotie un veiktie pasākumi politikas un ekonomikas jomā, kas skar Latvijas intereses, kā arī nevalstisko organizāciju aktivitātes, kas var ietekmēt sabiedrisko domu un politiskos procesus Latvijā.

SAB izlūkošanas darbs tiek realizēts, iegūstot publiski nepieejamu informāciju par ārvalstu subjektu mērķiem, interesēm un aktivitātēm, kas var radīt drošības apdraudējumu Latvijai vai NATO un ES valstīm kopumā. Par iegūto informāciju, kas var būt noderīga Latvijas institūcijām lēmumu pieņemšanas procesā, SAB informē kompetentās amatpersonas nosūtot tiešus ziņojumus, kā arī iknedēļas informatīvos pārskatus.

Notikumi ārpus NATO un ES esošajās valstīs var atstāt negatīvu iespaidu uz drošības situāciju arī Latvijā. Šāda veida apdraudējuma identificēšana un atbilstošo Latvijas, NATO un ES institūciju informēšana ietilpst SAB izlūkošanas prioritātēs. 2008. gadā, Krievijas un Gruzijas militārā konflikta laikā, SAB izlūkošanai izdevās iegūt nozīmīgu operatīva rakstura informāciju par situāciju Gruzijā. Detalizētus izlūkošanas informācijas pārskatus SAB sniedza Nacionālajai drošības padomei.

2008. gada laikā pēc personas pārbaudes veikšanas SAB ir izsniedzis 871 speciālo atļauju darbam ar valsts noslēpumu saturošu informāciju. No tām 281 – 1. kategorijas (darbam ar sevišķi slepenu informāciju), 363 – 2. kategorijas (darbam ar slepenu informāciju) un 224 – 3. kategorijas (darbam ar konfidenciālu informāciju).

Pārskata periodā pieeja valsts noslēpumam pēc personas pārbaudes veikšanas atteikta 24 personām, 15 no šīm personām likumā noteiktā kārtībā pārsūdzējušas SAB lēmumu Ģenerālprokuratūrā. Nevienā no šiem gadījumiem SAB lēmums netika grozīts, kas apliecina, ka SAB prakse, izsniedzot atļaujas darbam ar valsts noslēpumu, pilnībā atbilst likumu kritērijiem.

Atbildīgā iestāde par NATO un ES klasificētās informācijas aizstāvību Latvijā ir SAB apakšstruktūra – Nacionālā Drošības iestāde (NDI). Pārskata periodā NDI izsniegusi 766 NATO standartam atbilstošus pastāvīgos sertifikātus darbam ar NATO klasificēto informāciju un 703 sertifikātus darbam ar ES klasificēto informāciju. Pēc pārbaudes laikā atklāto faktu padziļinātas izvērtēšanas astoņām personām izsniegt sertifikātu darbam ar NATO klasificēto informāciju atteikts, bet divām personām veikta sertifikāta kategorijas pazemināšana.

2008. gadā SAB ir izsniedzis industriālās drošības sertifikātu 16 Latvijā reģistrētiem komersantiem, bet trim komersantiem izsniegt industriālās drošības sertifikātu atteikts. 12 komersantiem tika veikta atkārtota pārbaude un pagarināts tiem izsniegtā industriālās drošības sertifikāta derīguma termiņš.

NDI veica arī fiziskās drošības pārbaudes 11 valsts iestādēs un 17 komercsabiedrībās, lai konsultētu par nepieciešamajiem telpu drošības risinājumiem, izveidojot prasībām atbilstošas valsts noslēpuma, NATO un ES klasificētās informācijas glabātuves.

Veicot tiesas sankcionēto mobilo telefonu sarunu kontroli, 2008. gadā, tāpat kā iepriekšējos gados, SAB ir nodrošinājis precīzu likumu ievērošanu sarunu kontroles iekārtas lietošanā. Uzraudzību pār operatīvās sarunu noklausīšanās atbilstību likumiem veic ģenerālprokurors un viņa īpaši pilnvaroti prokurori. Savukārt parlamentāro kontroli realizē Saeimas Nacionālās drošības komisija.

Pirms mobilā telefona kontroles uzsākšanas SAB saņem lēmuma daļu, kurā norādīts lēmuma reģistrācijas numurs, amatpersona, kas pieņēmusi lēmumu, iestādes vadītājs, kas to apstiprinājis, Augstākās tiesas tiesnesis, kas to sankcionējis, kontrolējamais telefona numurs un termiņš, uz kādu kontrole veicama.

Šī lēmuma daļa nesatur informāciju par personu, kuras telefons tiek kontrolēts, un kontroles motivāciju. Saņemtie dati tiek automātiski nosūtīti un ir pieejami vienīgi tai iestādei, kas iniciējusi konkrēto sarunu kontroli un kas saņēmusi Augstākās tiesas tiesneša sankciju. SAB nav pieejama pārtvertās informācijas kopija. SAB ir atbildīgs par iegūtās informācijas aizsardzību pret nesankcionētu izpaušanu līdz tās nodošanai kontroli iniciējušajai iestādei. Tālākā informācijas izmantošanas likumības un pamatotības kontrole ir tieša konkrētā operatīvās darbības subjekta vadītāja atbildība.

Tiesu administrācija

TA ir tieslietu ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas organizē un nodrošina rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu un zemesgrāmatu nodaļu administratīvo darbu, t.sk. rīkojas ar tiesu un zemesgrāmatu nodaļu budžeta līdzekļiem, kā arī veic valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas turētāja pienākumu un nodrošina tās organizatorisko un tehnisko uzturēšanu.

2008. gadā TA ir ieviesusi jaunas iniciatīvas tiesvedības procesā, kas būtiski atviegloja un uzlaboja tiesu darbu. Tā pārskata gadā īstenots pilotprojekts „Videokonferenču izmantošana tiesvedības procesā” Rīgas apgabaltiesā, Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesā, Olaines ciemā un Centrālcietumā. Projekta mērķis bija konstatēt videokonferenču aparatūras piemērotību tiesvedības vajadzībām, kā arī apzināt nepieciešamās izmaiņas tiesu darba organizēšanā un grozījumus normatīvajos aktos.

Tāpat pārskata gadā tika īstenots pilotprojekts „Skaņu ieraksta aparatūras izmantošana tiesvedības procesā” Jūrmalas pilsētas tiesā, Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā un Rīgas apgabaltiesā.

Lai pilnvērtīgi tiktu ieviestas šīs jaunās iniciatīvas tiesvedības procesā, TA 2008. gadā izstrādāja un 2009. gadā plāno ieviest projektu „Latvijas tiesu modernizācija” Latvijas–Šveices sadarbības programmas ietvaros. Projekta ilgums tiek plānots 36 mēneši. Projekta mērķis ir stiprināt tieslietu sistēmas kapacitāti un uzlabot tieslietu sistēmas kvalitāti, ieviešot jaunus tehnoloģiju risinājumus tiesvedības procesā.

TA 2008. gadā īstenojusi projektu „Bēgļu un patvēruma meklētāju tiesību uz taisnīgu tiesu ieviešanas pasākumi”, kas tika finansēts no Eiropas Bēgļu fonda. Projekta mērķauditorija bija tiesneši un tiesu darbinieki. Tā mērķis bija apmācīt administratīvo tiesu tiesnešus gan darbā ar bēgļiem un patvēruma meklētājiem, gan ar attiecīgās sfēras normatīvo regulējumu, it īpaši ES direktīvām, kā arī izstrādāt tiesu tulku elektroniskus palīg līdzekļus – elektronisku vārdnīcu kvalitatīvas tulkošanas nodrošināšanai atbilstoši bēgļu un patvēruma meklētāju jautājumu specifikai. Projektā izstrādātā elektroniskā vārdnīca tiesu tulkiem ir pirmais šāda veida mācību līdzeklis tiesu darbiniekiem, kas dod iespējas izvērtēt šādu palīg līdzekļu turpmāku ieviešanu tiesnešu un tiesu darbinieku apmācībā.

2008. gadā TA saņemtas 260 fizisko un juridisko personu sūdzības un iesniegumi par tiesu darbu. No visām sūdzībām un iesniegumiem 239 bija par konkrētām tiesām un tiesnešiem, savukārt 21 gadījumā nav norādīta konkrēta tiesa vai tiesnesis. Pamatojoties uz sūdzības vai iesnieguma pārbaudes rezultātā konstatētām nepilnībām tiesas darba organizācijā, sagatavota 41 vēstule ar norādījumiem vai ieteikumiem situācijas uzlabošanai un nosūtītas konkrētās tiesas priekšsēdētājam ar lūgumu pārrunāt ar tiesnešiem vai tiesas darbiniekiem konkrētos jautājumus.

Pārskata gadā sagatavotas 183 atsauksmes par rajonu (pilsētu) tiesu un apgabaltiesu tiesnešu darbu Tiesnešu kvalifikācijas kolēģijai, lai kolēģija varētu izlemt jautājumu par kvalifikācijas klases piešķiršanu tiesnešiem, par tiesneša virzīšanu apstiprināšanai amatā vai pāriešanai darbā no zemākas instances tiesas uz augstākas instances tiesu, kā arī par tiesneša apstiprināšanu vai iecelšanu par tiesas priekšsēdētāju vai tiesas priekšsēdētāja vietnieku.

Latvijas tiesās 2008. gadā kopā saņemta 154 061 lieta, tas ir par 48% vairāk nekā 2007. gadā, bet pabeigtas 133 422 lietas, tas ir par 32% vairāk nekā iepriekšējā gadā. TA apkopotā statistika liecina, ka rajona (pilsētas) tiesās 2008. gadā pabeigtas 82 812 civillietas jeb 81% no saņemtajām civillietām un 10 683 krimināllietas jeb 91% no saņemtajām krimināllietām. Salīdzinājumā ar 2007. gadu rajona (pilsētas) tiesās izskatīts par 30 446 civillietām un 523 krimināllietām vairāk.

Apgabaltiesās pabeigtas 6464 civillietas jeb 101% no saņemtajām civillietām un pabeigtas 2248 krimināllietas jeb 94% pret saņemtajām krimināllietām.

Administratīvajās tiesās izskatītas 5107 administratīvās lietas jeb 75% no saņemtajām administratīvajām lietām, kas ir par 1389 lietām vairāk nekā 2007. gadā.

Zemesgrāmatu nodaļās 2008. gadā pieņemti 257 955 lēmumi, kas ir par 30% mazāk kā iepriekšējā gadā. Tāpat 2008. gadā samazinājies pieņemto lēmumu skaits vidēji uz vienu tiesnesi – 3000 lēmumi jeb par 47% mazāk kā iepriekšējā gadā.

Tiesnešiem un tiesu darbiniekiem nodrošinātas apmācības atbilstoši 2008.gada apstiprinātajai apmācību programmai. Kopumā 2008.gadā apmācību semināros piedalījušies 2073 tiesneši un tiesu darbinieki.

Sakarā ar lietu apjoma palielināšanos arī lietu izskatīšanas termiņiem ir vērojama tendence pieaugt, īpaši apelācijas instancē. 2008. gadā apelācijas instancē civillietu vidējais izskatīšanas ilgums palielinājies par 0,8 mēnešiem, administratīvajās lietās – par 3,1 mēnesi, bet krimināllietās tas palicis iepriekšējā gada līmenī. Pirmajā instancē pieaudzis ir krimināllietu izskatīšanas vidējais ilgums – par 0,3 mēnešiem, taču samazinājies civillietu un administratīvo lietu izskatīšanas ilgums – attiecīgi par 0,3 un 0,5 mēnešiem.

Apgabaltiesās salīdzinājumā ar iepriekšējā pārskata gadu par 74 lietām ir samazinājies neizskatīto lietu atlikums. Rajonu (pilsētu) tiesās neizskatīto lietu atlikums ir palielinājies divas reizes, kas ir skaidrojams ar pieaugošo saistību izpildes brīdinājuma kārtībā lietu pieaugumu. Administratīvajās tiesās lietu skaits palielinājies par 11%.

2008. gadā ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citiem pašu ieņēmumiem bija 1,45 miljoni latu, kas ir 94,5% no plānotā un 94,4% no 2007. gadā gūtajiem ieņēmumiem. Ieņēmumu neizpilde un samazinājums pret iepriekšējo gadu skaidrojams ar situāciju nekustamo īpašumu nozarē. Strauji samazinoties darījumu skaitam ar nekustamajiem īpašumiem, samazinājies informācijas pieprasījumu skaits no Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas.

2008. gadā uzsākta Tiesu ekspertu padomes darba nodrošināšana, kā arī Tiesu ekspertu reģistra veidošana un uzturēšana. Pārskata gadā notikušas septiņas Tiesu ekspertu padomes sēdes.

TA 2008. gadā sākusi nodrošināt Tiesnešu ētikas komisijas darbu, notikušas trīs komisijas sēdes.

Veikta tiesnešu atlase vakantajām rajonu (pilsētu) tiesu, apgabaltiesu, zemesgrāmatu nodaļu un administratīvo tiesu tiesnešu amata vietām. Kopumā vakantajām tiesnešu amata vietām izsludināti 49 amatu konkursi un izskatīti 242 pieteikumi. 2008. gadā zvērestu nodevuši 45 jaunie tiesneši.

Tiesu administrācijas prioritātes 2009.gadā

1. Ieviest tiesās automatizētu brīdinājumu par saistību izpildi brīdinājuma kārtībā nosūtīšanu;
2. Organizēt Tiesu informācijas sistēmas elektronisku datu apmaiņu ar VPD un Uzņēmumu reģistru;
3. Pilnveidot tiesu nodevu un maksas pakalpojumu sistēmu, radot priekšnoteikumus maksājuma elektroniskai veikšanai tiesās un zemesgrāmatu nodaļās;
4. Uzsākt projekta „Latvijas tiesu modernizācija” īstenošanu;
5. Sadarbībā ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centru īstenot projekta „Sodu reģistra pilnveidošana” ieviešanu;
6. Nodrošināt zemesgrāmatu nodaļām nepastarpināti saņemt elektronisku informāciju no pašvaldībām par nekustamā īpašuma nodokļa nomaksu (ar pašvaldībām, kur tas tehniski iespējams);
7. ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu uzsākt projektu par zemesgrāmatu procesa modernizāciju.

Plašāk par TA – www.ta.gov.lv

Uzņēmumu reģistrs

UR ir valsts iestāde, kas Latvijā reģistrē uzņēmumus (uzņēmēj sabiedrības), komersantus, to filiāles un pārstāvniecības, kā arī visas izmaiņas to darbības pamatdokumentos un veic citas likumdošanas aktos paredzētās darbības. UR reģistrē arī masu informācijas līdzekļus, biedrības un nodibinājumus, komercķīlas, izšķirošās ietekmes, laulību līgumus un koncesijas, politiskās partijas, šķīrējtiesas, arodbiedrības, kā arī maksātnespējas procesus.

Pārskata gadā tika likvidēti 4 765 uzņēmumi. Savukārt reģistrēti 11 346 jauni uzņēmumi, reģistrētas arī 14 835 komercķīlas. Veikta 1 330 laulāto mantisko attiecību reģistrācija, reģistrēti 59 plašsaziņas līdzekļi. Reģistrētas 884 biedrības un 83 nodibinājumi, 14 šķīrējtiesas, 3 politiskās partijas, izdarīti 6 404 ieraksti maksātnespējas reģistrā.

Pārskata gadā UR bija 180 amata jeb štata vietu skaits. Gada laikā personāla mainība bijusi ~ 5%.

UR mērķi 2009. gadam:

1. Nodrošināt reliģisko organizāciju un to iestāžu reģistra pilnveidošanu.
2. Īstenot pasākumus, lai nodrošinātu kvalitatīvus un pieejamus UR reģionālo struktūrvienību pakalpojumus pēc administratīvi teritoriālās reformas īstenošanas.
3. Veikt sagatavošanās darbus zemnieku saimniecību, zvejnieku saimniecību un individuālo uzņēmumu reformas ieviešanai (reformu plānots uzsākt ar 2010. gada 1. janvāri, ja tiks piešķirts finansējums).
4. Sākt sagatavošanās darbus vienas pieturas aģentūras principa ieviešanai - vienlaicīgi ar pieteikumu reģistrēties komercreģistrā iesniegt pieteikumu PVN maksātāju reģistrācijai Valsts ieņēmumu dienestā. Finansējuma trūkuma dēļ pasākums var tikt uzsākts 2011. gadā.
5. Turpināt darbu pie reģistrācijas pieteikumu un tam pievienoto dokumentu iesniegšanas elektroniskā formā UR (e-veidlapu tests).
6. Ieviest POS terminālus UR deviņās reģionālajās nodaļās, lai nodrošinātu iespēju klientiem norēķināties ar maksājumu kartēm, nemaksājot bankas komisijas maksu.
7. Piedalīties darba grupā par Vienotu juridisko personu un publisko tiesību subjektu reģistra izveidi.
8. Turpināt darbu, lai 2010. gadā ieviestu informācijas sistēmu, ar kuru tiktu nodrošināta reģistrācijas lietu apskate elektroniskā formā (nepieciešams finansējums).
9. Sākt sagatavošanās darbus publiskās privātās partnerības reģistra izveidei (pasākums tiks uzsākts ar 2009. gada 1. oktobri, nepieciešams finansējums).
10. Veikt sagatavošanās darbus nepārreģistrēto uzņēmumu (uzņēmēj sabiedrību) vienkāršotās likvidācijas nodrošināšanai (pasākums tiks uzsākts ar 2010. gada 1. janvāri, nepieciešams finansējums).
11. Veikt sagatavošanās darbus UR kompetences paplašināšanai ar administratīvās sodīšanas funkciju (pasākums tiks uzsākts ar 2010. gada 1. janvāri, ja tiks piešķirts finansējums).

Plašāk par UR – www.ur.gov.lv

Valsts aģentūra „Maksātspējas administrācija”

MNA nodrošina valsts politikas īstenošanu maksātspējas procesa jautājumos.

2008. gadā MNA pagarināja sertifikāta darbības termiņu 63 maksātspējas procesa administratoriem, kā arī organizēti septiņi administratoru kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi par maksātspējas procesa aktualitātēm.

Pārskata gadā administratora atlīdzība segta 1197 maksātspējas procesa subjektiem par kopējo summu Ls 958 106. Segti maksātspējas procesa izdevumi 1272 maksātspējas procesa subjektiem par kopējo summu Ls 312 454. Maksātspējas procesa gaitā administratori no maksātspējas procesa izdevumu segšanai piešķirtajiem naudas līdzekļiem atguva un ieskaitīja atpakaļ valsts budžetā 30 700 latus.

No darbinieku prasījumu garantiju fonda apmierināti 84 maksātspējīgo darba devēju 1029 darbinieku prasījumi par kopējo summu Ls 1 300 124. Maksātspējas procesa gaitā administratori no darbinieku prasījumu apmierināšanai piešķirtajiem naudas līdzekļiem atguva un ieskaitīja atpakaļ valsts budžetā Ls 100 414.

2008. gadā MNA ieteica tiesām 1745 administratora kandidātus. Tiesā iesniegti 68 pieteikumi par administratora atcelšanu no administratora pienākumu pildīšanas maksātspējas procesos saistībā ar administratoru darbībā konstatētajiem normatīvo aktu pārkāpumiem un administratoru sertifikātu darbības termiņa beigām.

Pārskata periodā MNA veikusi pārbaudes 249 maksātspējas procesos. 125 gadījumos, izskatot MNA iesniegtās sūdzības un izvērtējot administratoru rīcību maksātspējas procesos uzraudzības kārtībā, pieņemti 125 lēmumi.

2008. gada decembrī Latvijā bija 317 sertificēti maksātspējas procesa administratori.

2008. gads iesākās ar būtiskām novitātēm maksātspējas jomā, jo līdz ar jaunā Maksātspējas likumā spēkā stāšanos Latvijā tika ieviesti tādi jauni tiesību institūti kā fizisko personu maksātspējas process un tiesiskās aizsardzības maksātspējas process. Ņemot vērā jaunumus maksātspējas procesos, īpaša uzmanība tika pievērsta informēšanai un sabiedrības izglītošanai. Tādēļ MNA pārstāvji aktīvi tikās, piedalījās un uzstājās ar lekcijām dažādos pasākumos. Tāpat sabiedrības informēšanas kampaņas laikā tika izplatīti jauni informatīvie bukleti par fizisko personu maksātspējas procesu, maksātspējīgā darba devēja darbinieku prasījumu apmierināšanas kārtību no darbinieku prasījumu garantiju fonda un tiesiskās aizsardzības procesu, nodrošinot to publisku pieejamību.

Uzlabojot un optimizējot MNA darbu, 2008. gadā tika izstrādāts normatīvais regulējums, kas nosaka administratora apmācības, apliecinājumu izsniegšanas, eksaminācijas, kvalifikācijas pilnveidošanas, atestācijas, sertifikāta izsniegšanas un atjaunošanas, kā arī tā darbības izbeigšanas un anulēšanas kārtību. Saskaņā ar jauno kārtību minētie valsts pārvaldes uzdevumi administratoru sertifikācijas jomā no 2009. gada 1. janvāra tika deleģēti biedrībai „Latvijas Sertificēto maksātspējas procesa administratoru asociācija”, pamatojoties uz 2008. gada 15. oktobrī noslēgto deleģēšanas līgumu. Šo uzdevumu izpildē biedrība atrodas MNA funkcionālā pakļautībā.

2008. gada 5. decembrī notika pirmā Maksātspējas jautājumu konsultatīvās padomes sēde, kurā MNA gatavoja informatīvo materiālu, ziņoja par darba kārtībā izskatāmajiem jautājumiem, kā arī veica sekretariāta darbības nodrošinājuma funkciju.

2008. gada beigās MNA tika samazināts strādājošo skaits no 62 uz 58 štata vietām;

MNA prioritātes 2009. gadam:

1. Īstenot Latvijas Ekonomikas stabilizācijas un izaugsmes atjaunošanas programmas ieviešanas rīcības plānu, Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu un Starptautiskā Valūtas fonda rīcības plānu 2009. gadam.
2. Izstrādāt grozījumus Maksātnespējas likumā, lai sekmētu tiesiskās aizsardzības procesa piemērošanu, komersanta maksātnespējas atjaunošanu, maksātnespējas procedūru ātrāku īstenošanu un izslēgtu no aktīvās uzņēmējdarbības vides komersantus, kas faktiski ir maksātnespējīgi.
3. Izstrādāt grozījumus normatīvajos aktos par darbinieku prasījumu apmierināšanu darba devēja maksātnespējas gadījumā un maksātnespējas procesa izmaksu (maksātnespējas procesa izdevumu un maksātnespējas procesa administratoru atlīdzības) segšanu.
4. Izstrādāt grozījumus normatīvajā regulējumā par uzņēmējdarbības riska valsts nodevas apmēru un darbinieku prasījumu garantiju fondā ieskaitāmās nodevas daļu un regulējumā, kas nosaka kārtību, kādā tiek segtas maksātnespējas procesa izmaksas (maksātnespējas procesa izdevumi un administratora atlīdzība) juridiskās personas maksātnespējas procesā no MNA šiem mērķiem piešķirtajiem līdzekļiem, ar mērķi noteikt maksātnespējas procesa izmaksu apmēru 2010. gadam.
5. Ieviest MNA Valsts kontroles Otrā revīzijas departamenta 2008. gada 23. decembra revīzijas ziņojumā Nr. 5.1-2-12/2008 „Valsts aģentūras „Maksātnespējas administrācija” noteikto funkciju un uzdevumu izpilde” minētos ieteikumus.

Plašāk par MNA – www.mna.gov.lv

Valsts probācijas dienests

VPD darbības mērķis ir sekmēt noziedzības novēršanu valstī, nodrošināt sabiedrībā izciešamo sodu kvalitatīvu izpildi.

2008. gadā apritēja pieci gadi kopš VPD dibināšanas Latvijā. Dienesta pakalpojumi ir pieejami visā Latvijas teritorijā, jo darbojas 28 dienesta teritoriālās struktūrvienības un 10 teritoriālo struktūrvienību filiāles. 2008. gada 31. decembrī dienestā bija nodarbināti 474 darbinieki.

TM darbības stratēģijā 2007. – 2009. gadam tika prognozēts, ka 2008. gadā probācijas klientu skaits piespiedu darba jomā sasniegs 3500. Plāns tika īstenots ar uzviju – 2008. gadā dienests izpildei saņēma 3904 tiesas nolēmumus un prokuroru priekšrakstus par piespiedu darba piemērošanu. Soda izciešanas laikā 2008. gadā probācijas klienti nostrādāja 352318,75 piespiedu darba stundas, kas ir par 72 700,75 stundām vairāk nekā 2007. gadā. Ņemot vērā, ka minimālā stunda likme 2008. gadā bija Ls 0,962, probācijas klientu darbs darba devējiem ļāva ietaupīt Ls 338 930,63. Jau vairākus gadus piespiedu darbs visbiežāk tiek piemērots par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola, narkotisko, psihotropo, toksisko vai citu apreibinošu vielu ietekmē – 2008. gadā tie bija 1974 jeb 50,5% gadījumu.

2008. gadā VPD saņēma 194 tiesas nolēmumus par sabiedriskā darba piemērošanu. Sabiedriskais darbs ir audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis, ko var piemērot personām, kuras ir sasniegušas 11 gadu vecumu uz laiku no 10 līdz 40 stundām. 2008. gadā personas, kurām tika piemērots audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis sabiedriskais darbs, nostrādāja 4492 sabiedriskā darba stundas.

Pērn palielinājās arī VPD darba apjoms, organizējot izlīgumu. 2008. gadā dienestā tika pieprasīti 1140 izlīgumi, kas ir par 53% vairāk nekā 2007. gadā. Izlīgums ir brīvprātīgs sarunu process, kurā piedalās cietušais un persona, kura izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, un kuru vada neitrāla persona – starpnieks, kurš izlīguma procesā palīdz uzturēt starp iesaistītajām pusēm miermīlīgas sarunas, neiesakot risinājumu, nevienu netiesājot, ievērojot konfidencialitāti un neitralitāti. 2008. gadā tika sertificēti pirmie deviņi izlīguma brīvprātīgie starpnieki. 2008. gadā tika apmācīti arī 14 brīvprātīgie izlīguma starpnieka amata kandidāti, kuri tiks sertificēti 2009. gadā.

2008. gadā dienests saņēma informāciju par 1335 personām, kuras atbrīvotas pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas. 2008. gadā 265 personas noslēdza vienošanos ar dienestu par postpenitenciārās palīdzības saņemšanu. 157 vienošanās par postpenitenciārās palīdzības saņemšanu tika noslēgtas tieši brīvības atņemšanas iestādēs. Postpenitenciārās palīdzības ietvaros probācijas klientam tiek sniegta palīdzība dokumentu kārtošanā, nodarbinātības un mājvietas jautājumu risināšanā, tiek piedāvāta iespēja piedalīties probācijas programmās. Pozitīvi vērtējams tas, ka 2008. gadā no visām aktīvajām klientu lietām, tajā skaitā 2008. gadā uzsāktajām un no iepriekšējā gada pārņemtajām lietām, kas vidēji ir 603, 78% gadījumu postpenitenciārās palīdzības vienošanās tika izbeigtas, jo tika sasniegti postpenitenciārās palīdzības plāna mērķi un izpildīti uzdevumi.

2008. gadā probācijas programmās tika iesaistīts 1281 nosacīti notiesātais. Šis ir visaugstākais rādītājs kopš VPD organizē un īsteno probācijas programmas likumpārkāpējiem. Probācijas programmas ir pasākumu kopums, kuru mērķis ir veicināt probācijas klienta integrāciju sabiedrībā. Lielākā probācijas klientu daļa, kurus iesaista probācijas programmās, ir nosacīti notiesātas personas. 2008. gadā dienesta darbinieki programmās iesaistīja arī 312 klientus ar nosacīti pirms termiņa atbrīvotā statusu, 51 klientu ar nosacīti atbrīvotā no kriminālatbildības statusu, kā arī piecus postpenitenciārās palīdzības klientus un 16 klientus ar citu statusu.

2008. gadā VPD uzraudzīja 13 461 nosacīti notiesātu personu, kas ir par 2484 klientiem jeb 20% vairāk nekā 2007. gadā. Pārskata gadā dienesta uzraudzībā bija arī 159 personas, kas izdarījušas dzimumnoziegumus.

Pēc tiesu, prokuratūru un brīvības atņemšanas iestāžu pieprasījuma VPD sagatavo arī izvērtēšanas ziņojumus. Izvērtēšanas ziņojums ietver plašāku informāciju par apsūdzēto vai notiesāto personu taisnīgāka un sabiedrības drošības interesēm atbilstošāka lēmuma pieņemšanai. 2008. gadā VPD sagatavoja 3055 izvērtēšanas ziņojumus, kas ir par 4% vairāk nekā 2007. gadā. Salīdzinājumā ar 2007. gadu ievērojami pieaudzis tiesu un prokuroru pieprasīto izvērtēšanas ziņojumu skaits, attiecīgi par 11% un 14%.

2008. gadā VPD uzsāka divu projektu īstenošanu – „Latvijas probācijas un ieslodzījuma vietu sistēmas personāla kapacitātes celšana” un „Skandināvijas pieredze Latvijas probācijas dienestam”. Pirmā projekta mērķis ir paaugstināt probācijas sistēmā un ieslodzījuma vietās nodarbināto kompetenci un darba kvalitāti, bet otra projekta gaitā VPD darbiniekiem paredzētas vizītes Somijā un Dānijā, lai nodibinātu kontaktus ar potenciālajiem sadarbības partneriem un pārņemtu pozitīvo pieredzi darbā ar probācijas klientiem. Projektā īpaša uzmanība tiks pievērsta skandināvu pieredzei sadarbības veidošanā ar NVO probācijas mērķu sasniegšanā un funkciju veikšanā.

VPD 2009. gada darba plānā izvirzītie galvenie uzdevumi:

1. Turpināt pilnveidot dienesta funkciju tiesisko regulējumu un uzlabot funkciju izpildes kvalitāti.
2. Pilnveidot izlīguma īstenošanu visā Latvijā, piesaistot brīvprātīgos probācijas darbiniekus.
3. Paaugstināt VPD darbinieku prasmes darbam ar specifiskām klientu grupām.
4. Izveidot un ieviest probācijas klientu datu bāzi.

Valsts tiesu ekspertīžu birojs

VTEB ir TM padotības iestāde, kas specializējas dažāda veida tiesu ekspertīžu izdarīšanā, pamatojoties uz izziņas iestāžu, prokuratūras un tiesas lēmumiem, kā arī citu juridisku un fizisku personu iesniegumiem.

Vidējais strādājošo skaits VTEB 2008. gadā bija 56 darbinieki. VTEB budžets 2008. gadā bija 1 413 557 Ls.

2008. gadā birojā izpildei reģistrētas 2516 lietas. Salīdzinājumā ar 2007. gadu birojā reģistrēto lietu skaits samazinājies par 95 jeb 3,6 %, bet ekspertīžu darbietilpība krietni palielinājusies. Ekspertīžu skaits salīdzinājumā ar 2007. gadu palielinājies stikla, metāla, iznīcināto reljefa zīmju, infotehniskajās ekspertīzēs, samazinājies – naftas produktu, šķiedru, autotehniskajās, trasoloģiskajās ekspertīzēs. Biroja eksperti 2008.gadā 109 reizes aicināti uz tiesas sēdēm, t.sk. 64 reizes eksperti snieguši liecības.

Tiesībsargājošo iestāžu darbiniekiem ir sniegtas rakstiskas un mutiskas konsultācijas ekspertīžu jautājumos. Saskaņā ar biroja darba plānu un pamatojoties uz iestāžu pieprasījumiem, noorganizētas 11 lekcijas un semināri.

2008. gadā biroja darbinieki apmācīti sešās dažādās ekspertu specialitātēs, bet apmācība nav pabeigta un jauni eksperta sertifikāti nav iegūti. Sekmīgi resertificēti septiņi eksperti deviņās ekspertīžu specialitātēs.

VTEB sniedz maksas pakalpojumus – izdara ekspertīzes pēc juridisku un fizisku personu iesniegumiem un tiesu lēmumiem civillietas visos VTEB kompetence esošajos ekspertīžu veidos. 2008. gada veiktas 115 maksas ekspertīzes, pamatojoties uz iesniegumiem un lēmumiem civillietās.

2008. gada 20. jūnijā Latvijas Nacionālais akreditācijas birojs pieņēma lēmumu piešķirt birojā akreditāciju atbilstībai LVS EN ISO/IEC17025:2005 standarta „Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības” prasībām un atzīt biroja kompetenci visā pieteiktajā akreditācijas sfērā: rokraksta/paraksta identificēšana; pirkstu pēdu vizualizēšana un identificēšana.

2008. gada VTEB turpināja kvalitātes vadības sistēmas ieviešanu un pilnveidošanu. Uz nākošo uzraudzības vizīti 2009. gada sākumā biroja akreditācijas sfēras paplašināšanai sagatavotas šķiedru un reljefo identifikācijas zīmju ekspertīžu jomas.

2008. gada 1. jūlijā starp Centrālo finanšu un līgumu aģentūru un TM tika parakstīts sadarbības līgums par individuālā projekta „Valsts tiesu ekspertīžu biroja kapacitātes palielināšana, nodrošinot atbilstību labas prakses un starptautiskiem kvalitātes standartiem un stiprinot tiesiskumu Latvijā”. Projekta gaitā plānots palielināt VTEB administratīvo un institucionālo kapacitāti, turpinot ieviest kvalitātes vadības sistēmu un nodrošinot ekspertīžu izpēti ar mūsdienīgas tehnoloģijas pētnieciskām iekārtām. Projekta laikā iegādāti septiņi stereomikroskopi un viens polarizācijas mikroskops, cianakrilāta skapis, gāzu hromatogrāfijas sistēma (t.sk. ūdeņraža ģenerators), digitāla datu apstrādes sistēma un skenējošais elektronu mikroskops. Vakuuma uzputināšanas iekārta tiks piegādāta 2009. gada martā.

VTEB plāni 2009. gadam:

1. Īstenot VTEB kvalitātes pārvaldības sistēmas akreditāciju un biroja kompetences atzīšanu šķiedru un reljefo identifikācijas zīmju ekspertīžu jomās.
2. Īstenot projektā „Valsts tiesu ekspertīžu biroja kapacitātes palielināšana, nodrošinot atbilstību labas prakses un starptautiskiem kvalitātes standartiem un stiprinot tiesiskumu Latvijā” plānotās aktivitātes.
3. Turpināt darbu Eiropas tiesu ekspertu iestāžu asociācijā (ENFSI) un tās ekspertu darba grupās.

Plašāk par VTEB – www.vteb.gov.lv

Valsts valodas centrs

VVC uzdevums ir aizsargāt valsts valodas lietotāju tiesības un intereses. VVC ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

Pārskata gadā VVC, pārbaudot *Valsts valodas likuma* ievērošanu uzņēmumos, iestādēs un organizācijās veicis 5400 pārbaudes, tai skaitā 2107 profilaktiskās pārbaudes. Iestādē saņemtas un izskatītas 810 fizisku un juridisku personu sūdzības par iespējamiem normatīvo aktu pārkāpumiem valsts valodas lietošanas jomā. Pārbaudīta 6009 darbinieku un pašnodarbināto personu valsts valodas lietojuma atbilstība normatīvo aktu prasībām. Pārbaūžu laikā konstatētas 530 valsts valodas prasmes apliecības ar viltojuma pazīmēm. Tāpat VVC izskatītas 2319 administratīvo pārkāpumu lietas, no tām 903 lietās uzlikts naudas sods par kopējo summu Ls 19 250, kas iemaksāta Valsts kasē, kā arī novērsti 3222 normatīvo aktu pārkāpumi valsts valodas lietošanas jomā. Izskatīti arī 990 fizisku un juridisku personu iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi.

Īstenojot valsts valodas lietojuma reglamentāciju valsts un sabiedriskās dzīves sfērās fiziskām un juridiskām personām sniegta 71 rakstveida izziņa un 5002 konsultācijas valsts valodas lietošanas jautājumos. Sagatavots publicēšanai arī viens informatīvs materiāls par valodas lietošanu.

2008. gadā VVC organizēja akciju ar sabiedrības iesaistīšanu „Valsts valodai draudzīga vide”, savukārt VVC Kalendārvārdu ekspertu komisija pieņēma lēmumu par jaunu personvārdu iekļaušanu oficiālajā kalendārvārdu sarakstā.

2008. gadā pilnveidota iestādes struktūra, papildus izveidojot vienu jaunākā inspektora amata vietu, lai nodrošinātu efektīvāku valsts valodas lietošanas jomā spēkā esošo normatīvo aktu ievērošanas uzraudzību un kontroli Dienvidlatgales reģionā.

VVC prioritātes 2009. gadā:

1. Turpināt priekšlikumu izstrādi valsts valodas normatīvo aktu pilnveidošanai;
2. Turpināt organizēt ar *Valsts valodas likuma* ievērošanu saistīto informatīvo materiālu izstrādi un izdošanu;
3. Turpināt organizatorisko darbu VVC amatpersonu izglītošanas jomā – gan lingvistisko un juridisko cilvēktiesību jautājumos, gan valsts civildienesta ierēdņu kvalifikācijas paaugstināšanā;
4. Sekmēt sabiedrības informēšanu aktuālākajos ar valodas kultūrvides sakārtošanu saistītajos jautājumos;
5. Nodrošināt VVC Latviešu valodas ekspertu komisijas darbību ar mērķi kodificēt latviešu literārās valodas normas;
6. Nodrošināt VVC Latviešu valodas ekspertu komisijas Vietvārdu apakškomisijas un Latgaliešu ortogrāfijas apakškomisijas darbību valodas kultūrvides harmonizācijas nolūkā.

Valsts zemes dienests

VZD funkcijas ir dalība zemes reformas īstenošanā, Nekustamā īpašuma valsts kadastra darbības nodrošināšana, aizsargjoslu informācijas sistēmas darbības nodrošināšana, kā arī nekustamo īpašumu kadastrālā vērtēšana, būvju un telpu grupu kadastrālā uzmērīšana un zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu uzraudzība.

Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā 2009. gada 1. janvārī bija reģistrēti 5,524 miljoni kadastra objektu, no tiem 2008. gada laikā –101 535 kadastra objektu. Valstī kopumā bija reģistrēti:

- 1) 710 679 zemes īpašumi, valdījumi un lietojumi (2008. gadā – 696 549);
- 2) 41 611 būvju īpašumi (2008. gadā – 40 722);
- 3) 553 256 dzīvokļu īpašumi (2008. gadā – 535 043).

2009. gada 1. janvārī Valsts adrešu reģistra (turpmāk – VAR) datu bāzē bija reģistrēti vairāk nekā 1 254 616 adresācijas objekti. 2008. gada laikā VAR datu bāzē bija reģistrēti 42 804 jauni adresācijas objekti jeb vidēji 3567 objekti mēnesī.

Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un VAR uzkrātie dati ikdienā nepieciešami arī citu valsts iestāžu un pašvaldību funkciju veikšanai un informācijas sistēmu darbības nodrošināšanai, savukārt VZD informācijas sistēmām ir nepieciešami citu valsts un pašvaldību informācijas sistēmu dati, kas kalpo par nozīmīgāko datu kvalitātes uzlabošanas avotu. Kopumā 2008. gadā par datu apmaiņu bija noslēgtas 27 starpresoru vienošanās starp VZD un valsts pārvaldes iestādēm, to skaitā arī TM pakļautības iestādēm – zemesgrāmatām un UR, un 442 sadarbības līgumi ar vietējām pašvaldībām.

2008. gadā turpinājās darbs pie lauku zemes izpiršanas procesa nodrošināšanas. Līdz 2009. gada 5. janvārim Lauku zemes izpiršanas reģistrā (turpmāk – LZIR) bija iekļautas 105 152 zemes vienības 417 351 ha platībā. 62% no LZIR iekļautajām zemes vienībām ir veikta kadastrālā uzmērīšana un Kadastra informācijas sistēmā reģistrēti zemes robežu plāni. Par 9,6% no LZIR reģistrā iekļautajām zemes vienībām ir saņemts apliecinājumi par priekšapmaksas veikšanu privatizācijas sertifikātos.

Tāpat kā iepriekšējos gados, VZD speciālisti ir turpinājuši veikt izpildīto mērniecības darbu uzraudzību. 2008. gadā VZD Mērniecības departamenta speciālisti izskatījuši 604 sūdzības un iesniegumus par mērniecības darbiem. 2008. gada laikā sagatavoti 147 atzinumi par nekvalitatīvi izpildītiem mērniecības darbiem. 2008. gadā VZD uzsāka sniegt atzinumus par zemes ierīcības darbos licencēto/sertificēto personu izgatavotajiem zemes ierīcības projektiem. VZD 2008. gadā kopumā ir saņēmis 1569 zemes ierīcības projekta lietas par kurām ir sagatavojis atzinumus.

VZD iedzīvotājiem sniedz vairāk nekā 60 pakalpojumus, kurus var iedalīt trīs pamatgrupās: datu reģistrācija un aktualizācija, datu izsniegšana un telpu grupu kadastrālā uzmērīšana. 2008. gadā VZD reģionālajās nodaļās tika pieņemti vairāk kā 206 000 pasūtījumi. Vislielākais pasūtījumu īpatsvars tika pieņemts Lielrīgas reģionālajā nodaļā – 33%. Noslēgto datu abonēšanas statistika liecina, ka pieprasījums pēc VZD uzkrāto datu saņemšanas arvien pieaug. Vislielāko īpatsvaru – 84% sastāda līgumi, kas noslēgti par pārlūkprogrammas *KRPārlūks* izmantošanu. Dati par šīs pārlūkprogrammas izmantošanas statistiku 2005. – 2008. gadam apliecina, ka autorizēto lietotāju skaits ir pieaudzis par 63%.

Turpinot 2007. gadā uzsāktu optimizāciju, 2008. gadā VZD tika veikta štatu optimizēšana gan VZD centrālajā aparātā, gan reģionālajās struktūrvienībās. Kā risinājums štatu optimizēšanai reģionālajās nodaļās, kas vismazāk skartu VZD pamatfunkciju veikšanu, klientu apkalpošanas kvalitāti un pakalpojumu pieejamību, tika izvēlēta VZD darbības atbalsta funkciju (grāmatvedības, personāla vadība, iepirkumu veikšana, IT atbalsts) centralizācija, ar šīm funkcijām saistīto dokumentu plūsmu no 2009. gada 1. janvāra nodrošinot centrālajā aparātā.

Valsts zemes dienesta prioritātes 2009. gadam:

1. Datu kvalitātes uzlabošana VZD uzturētajās valsts informācijas sistēmās (Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā, VAR un LZIR).
2. Visu nekustamo īpašumu grupu kadastrālo vērtību bāzes aktualizācija, lai nepieļautu situāciju, kad kadastrālās vērtības var pārsniegt nekustamā īpašuma tirgus cenas.
3. VZD klientu apkalpošanas kvalitātes pilnveidošana (nodrošināt iespēju klientiem visos VZD birojos norēķināties ar maksājumu karti, izstrādāt VZD e-pakalpojumu „Mani dati kadastrā”, izstrādāt un publicēt portāla www.kadastrs.lv autorizēto daļu).
4. VZD struktūras un darba procesa optimizācija.
5. VZD Ģeotelpiskās informācijas sistēmas projektā, kas paredz trīs gadu laikā, izmantojot moderno tehnoloģiju iespējas, uzkrāt visu VZD pārziņā esošo ģeotelpisko un ar to saistīto atribūtu datu informāciju vienotā datu bāzē, tādējādi nodrošinot pieeju visai informācijai par konkrētu ģeogrāfiski piesaistītu objektu.
6. Zemes reformas īstenošana un darbs pie privatizācijas pabeigšanas (lauku zemes izpiršanas procesa nodrošināšanas, uzsākt atjaunot bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem zemes īpašuma tiesības uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi).

Vairāk par VZD – www.vzd.gov.lv

VIII Informācija par kapitālsabiedrībām, kurās TM ir kapitāldaļu turētājs

VSIA „Latvijas Vēstnesis”

LV pamatdarbības veids ir laikraksta „Latvijas Vēstnesis” papīra un elektroniskās versijas izdošana. LV izdod specializētos žurnālus „Jurista Vārds” un „Komersanta Vēstnesis”, juridiska satura grāmatas, kā arī uztur bezmaksas Latvijas normatīvo aktu datu bāzi

internetā likumi.lv.

Pārskata gadā turpinājās iepriekšējos gados iesākusies nozares tendences samazināties pieprasījumam pēc drukātajiem periodiskajiem izdevumiem. Tāpēc 2008. gada laikā būtisks akcents tika likts uz elektronisko produktu un pakalpojumu attīstību: funkcionāli un vizuāli tika pārveidots portāls „lv.lv” ar mērķi tajā integrēt visus organizācijas pakalpojumus, tika uzlabota arī vortālu „vēstnesis.lv” un „likumi.lv” funkcionalitāte. Pēc veiktajiem uzlabojumiem elektronisko produktu unikālo apmeklētāju skaits gada laikā audzis: „vēstnesis.lv” – par 56% (22 000 unikālo apmeklētāju mēnesī), „likumi.lv” – par 103% (103 00 unikālie apmeklējumi mēnesī), „lv.lv” – par 75% (59 000 unikālie apmeklējumi mēnesī).

Neskatoties uz industrijas tendencēm, ir izdevies saglabāt nedēļas žurnāla „Jurista Vārds” drukātā izdevuma tirāžu, pieaudzis arī elektroniskās versijas lietotāju skaits.

2008. gadā iznākuši 202 oficiālā laikraksta „Latvijas Vēstnesis” laidieni. Publicētas 55 Saeimas sēžu stenogrammas (kopā 314 lpp.) un 184 Saeimas paziņojumi par pieņemtajiem lēmumiem. Laikraksta sadaļā „valsts informācija. Valsts dokumenti” gada laikā publicēti 4425 dokumenti, tai skaitā izsludināti 37 likumi un 1120 MK noteikumi un instrukcijas.

Uzņēmuma vadība nolēma 2009. gadā neturpināt specializētā žurnāla „Komersanta Vēstnesis” izdošanu.

Sabiedrības tālākas perspektīvas pamatā ir valdes apstiprināta vidēja termiņa (2007. - 2010.) attīstības stratēģija, kas ik gadus tiek pārskatīta un papildināta. Atbilstoši uzņēmuma darbības stratēģijai, uzņēmuma misija ir nodrošināt valsts oficiālās informācijas pieejamību ikvienam iedzīvotājam, veicinot pilsoniskas sabiedrības veidošanos. No 2000. līdz 2007. gadam „Latvijas Vēstnesis” ir investējis ievērojamus finanšu resursus, lai nodrošinātu iedzīvotājiem iespēju bez maksas saņemt oficiālā laikraksta „Latvijas Vēstnesis” elektronisko versiju un nodrošinātu bezmaksas pieeju valsts normatīvajiem aktiem.

Arī 2009. gadā turpināsies darbs pie elektronisko produktu pilnveidošanas. Jauns izaicinājums organizācijai ir nepieciešamība valstī nodrošināt oficiālu elektronisko publikāciju. Šim mērķim TM ir apstiprināts un tiek realizēts „Elektroniskās oficiālās publikācijas ieviešanas projekts”.

2008. gadā tika izstrādāts projekts VISIA „Latvijas Vēstnesis” integrētās kvalitātes vadības un informācijas tehnoloģiju drošības sistēmas pilnveidošanai. Projekts tiks realizēts ESF līdzfinansētajā aktivitātē „Kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana”.

VSI „Latvijas Vēstnesis” peļņas vai zaudējumu aprēķins par 2008. gadu liecina, ka uzņēmums pārskata gadu pabeidzis ar peļņu Ls 372 871 apmērā.

VAS „Tiesu namu aģentūra”

Saskaņā ar likumu *Par tiesu varu* TA sadarbībā ar TNA nodrošina tiesas un zemesgrāmatu nodaļas ar darba telpām un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru.

TNA funkcijas ir apsaimniekot TM valdījumā esošos īpašumus, nodrošināt tiesu namu uzturēšanu un celtniecību, organizēt tiesu vienotās informatīvās sistēmas izstrādi un uzturēšanu un veikt tiesu nolēmumu indeksāciju, sistematizāciju un publiskošanu, sniegt informācijas un komunikācijas tehnoloģiju infrastruktūras uzturēšanas pakalpojumus, vadīt infrastruktūras attīstības projektus un sniegt konsultāciju pakalpojumus.

TNA pamatkapitāls pārskata gadā bija Ls 6 604 630, ko veido 6 604 630 kapitāla daļas ar Ls 1 nominālvērtību.

Neskatoties uz to, ka 2008. gadā vispārējā ekonomikas attīstība bija lēnāka nekā iepriekšējos gados, TNA saimnieciskā darbība pārskata gadā ir bijusi stabila, apgrozījums pieaudzis par 15% – no Ls 2 453 422 2007. gadā līdz Ls 2 816 492 2008. gadā. Pārskata gadu TNA noslēgusi ar peļņu Ls 152 079 apmērā.

2008. gadā TNA ir veikusi projektēšanas un renovācijas darbus savos pamatkapitāla un valdījumā esošo nekustamo īpašumu objektos, kā arī veikusi citus darbus.

Pie galvenajiem sasniegumiem 2008. gadā jāmin saskaņā ar MK rīkojumu „Par valsts nekustamā īpašuma Rīgā, 11. novembra krastmalā 31, ieguldīšanu VAS „Tiesu namu aģentūra” pamatkapitālā, kā rezultātā TNA pamatkapitāls palielinājās par Ls 4 700 000. Tāpat pārskata gadā notika jauna tiesu nama Jūrmalā, Z. Meierovica prospektā 1A projektēšana un būvniecība un apbūves teritorijas atsavināšanas līguma parakstīšana.

Ņemot vērā Latvijas ekonomikas izaugsmes tempu samazināšanos, 2009. gadā TNA plāno savas saimnieciskās darbības stabilizāciju un izdevumu optimizāciju. Lai nodrošinātu ilglaicīgu kapitāla daļu vērtības pieaugumu un īpašuma apsaimniekošanā gūto ienākumu palielināšanu, 2009. gadā tiks turpināts darbs pie jaunas IeVP administratīvās ēkas Rīgā, Rūjienas ielā 4, būvniecības projekta realizēšanas, kā arī tiks turpināts darbs pie jaunā tiesu nama Jūrmalā būvniecības projekta realizācijas.

VSIA „Latvijas Valsts mērnieks”

LVM darbības mērķis ir zemes ierīcības un mērniecības funkciju īstenošana, sniedzot pakalpojumus visā Latvijas valsts teritorijā un veicot šādus uzdevumus:

- 1) zemes robežu uzmērīšana par valsts budžeta līdzekļiem bijušajiem īpašniekiem, mantiniekiem, represētajiem un invalīdiem;
- 2) mērniecības darbu veikšana, lai novērstu kļūdas VZD līdz šim veiktajos mērniecības darbos;
- 3) zemes kadastrālā uzmērīšana;
- 4) topogrāfiskā uzmērīšana un ģeodēzisko darbu pakalpojumu sniegšana;
- 5) zemes ierīcības projektu izstrādāšana.

LVM 2008. gadā sev noteica trīs darbības prioritātes:

- 1) Zemes kadastrālās uzmērīšanas darbi zemes reformas pabeigšanai – zemes lietojumu robežu uzmērīšana personām, kas pieteikušās lauku zemes izpirkšanai vai nomas līgumu slēgšanai;
- 2) Deleģēto valsts pārvaldes funkciju izpilde, nodrošinot zemes īpašumu robežu uzmērīšanu bijušajiem īpašniekiem un viņu mantiniekiem par valsts budžeta līdzekļiem piešķirtā finansējuma ietvaros;
- 3) Darbības efektivitātes paaugstināšana, uzlabojot darbinieku prasmes un kompetenci, optimizējot pārvaldes procesu un materiāli tehnisko resursu racionālu izmantošanu, uzlabojot darba plānošanu visu līmeņu darbiniekiem.

LVM kopējie ieņēmumi 2008. gadā bija Ls 4,11 miljoni, no kuriem neto apgrozījums veido Ls 4 022 895, tai skaitā Ls 528 200 – ieņēmumi no zemes robežu uzmērīšanas par valsts budžeta līdzekļiem. Ieņēmumi no deleģēto valsts pārvaldes funkciju īstenošanas, kas tiek finansētas no valsts budžeta līdzekļiem, sastāda 13,13% no uzņēmuma kopējiem pamatdarbības ieņēmumiem pārskata periodā.

2008. gada kopējie ieņēmumi salīdzinājuma ar iepriekšējo gadu ir palielinājušies par Ls 386 500, kas ir par 10,38% vairāk nekā 2007. gadā, neto apgrozījums ir pieaudzis par Ls 360 345, kas ir par 9,84% vairāk nekā iepriekšējā periodā.

Pārskata gadā tika palielināts LVM pamatkapitāls par Ls 131 900, saskaņā ar dalībnieku sapulces lēmumu, ieguldot tajā daļu uzņēmuma 2007. gada peļņas. Pārskata gada beigās LVM parakstītā, apmaksātā un balsstiesīgā pamatkapitāla apmērs bija Ls 571 900.

LVM ir nostiprinājies kā vadošais zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu veicējs Latvijā. Galvenais LVM sniegtais mērniecības pakalpojumu veids ir zemes robežu pirmreizējā uzmērīšana, kas sastāda 55% no kopējā izpildīto pasūtījumu skaita 2008. gadā. Zemes kadastrālās uzmērīšanas pasūtījumi veido 82% no 11,4 tūkstošiem LVM izpildīto darbu skaita. Šī pakalpojuma pieejamība ir būtiska zemes reformas pabeigšanas kontekstā un jo īpaši lietošanā piešķirtās zemes izpirkšanai.

Izpildot valsts deleģēto uzdevumu par zemes īpašuma robežu uzmērīšanu par valsts budžeta līdzekļiem, LVM ir veicis 1700 zemes vienību uzmērīšanu 1083 īpašumos ar kopējo platību 8774 ha. Pieņemti deviņi lēmumi par 14 zemes vienību izslēgšanu no saraksta uzmērīšanai par valsts budžeta līdzekļiem. Saņemti 490 iesniegumi par zemes īpašumu iekļaušanu šajā sarakstā, pieņemti 202 lēmumi par 300 zemes vienību iekļaušanu sarakstā uzmērīšanai par valsts budžeta līdzekļiem. Savukārt 56 lēmumi pieņemti par atteikšanos zemes vienības iekļaut minētajā sarakstā.

2008. gadā vidējais darbinieku skaits LVM bija 284. Vidējais darbinieku skaits samazinājies par 10%, bet apgrozījums ar mazākiem darbaspēka resursiem pieaudzis par gandrīz 10%. Līdz ar to izdevies paaugstināt darbības efektivitāti.

Darbības efektivitātes paaugstināšanu veicināja arī tādi tehniski organizatoriskie pasākumi kā pāreja uz jaunu, modernāku datu matemātiskās apstrādes programmatūru ar attālināto pieslēgšanos, datu grafiskās apstrādes programmatūras speciālu moduļu izstrāde, kas

samazina darba veikšanai patērēto laiku un mērniecības darbu veicēju darba laika plānošanas un uzskaites sistēmas ieviešana.

2009. gadam LVM izvirzījis vairākas prioritātes:

1) Deleģēto valsts pārvaldes funkciju izpilde, nodrošinot zemes īpašumu robežu uzmērīšanu bijušajiem īpašniekiem un viņu mantiniekiem par valsts budžeta līdzekļiem piešķirtā finansējuma ietvaros un novirzot šim mērķim uzņēmuma iepriekšējo gadu nesadalīto peļņu.

2) Klientiem piedāvāto pakalpojumu klāsta pilnveidošana un attīstīšana, nodrošinot pilnu pakalpojumu kompleksu un klientu konsultēšanu darbībās ar nekustamo īpašumu.

3) Efektīvas uzņēmuma pārvaldes nodrošināšana, veicot struktūrvienību restrukturizāciju un administratīvo funkciju optimizāciju.

4) Sabiedrības informēšana par zemes reformas aktualitātēm un zemes īpašuma tiesību iegūšanas nosacījumiem un termiņiem 2009. gadā.

IX Budžeta informācija

9.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

TM likumā *Par valsts budžetu 2008. gadam* tika piešķirts finansējums 114,9 miljonu latu apmērā. No tiem izlietoti 111,9 miljoni latu jeb 97%. Salīdzinājumā ar 2007. gadu tieslietu sistēmas finansējums tika palielināts par 8,4 miljoniem latu.

2008. gadā tika piešķirti līdzekļi – dotācija Latvijas Politiski represēto biedrībai Ls 7500, dotācija reliģisko organizāciju darbības nodrošināšanai – Ls 150 000 lati. Papildus piešķirti līdzekļi no Finanšu ministrijas valsts pamatbudžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”:

- 1) Ls 7000 – lai nodrošinātu dzimtsarakstu nodaļu darba un nodaļu kārtoto reģistru kvalitātīvu un nepārtrauktu darbību,
- 2) Ls 54 867 – lai pārskaitītu reliģiskajai organizācijai „Aglonas bazilikas draudze” valsts nozīmes pasākuma starptautiskas nozīmes svētvieta Aglonā 2008. gadā nodrošināšanai,
- 3) Ls 11 501 – lai izmaksātu zaudējumu atlīdzību nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām,
- 4) Ls 55 000 – VZD adrešu reģistra funkcionalitātes papildināšanai,
- 5) Ls 70000 – lai ieviestu TA Tiesu informatīvās sistēmas datu apmaiņas un adrešu reģistru, Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas informācijas sistēmas pielāgošanai, Zemesgrāmatu nodaļu arhīvu pārvietošanai un arhīvu aprīkojumam, Tiesu iestāžu izkārtņu, spiedogu izgatavošanai un sabiedrības informēšanai par izmaiņām,
- 6) Ls 71 200 – lai atjaunotu ugunsgrēkā bojāto Brasas cietuma ēku.

Saskaņā ar MK 2008. gada 7. maija rīkojumu TM no valsts īpašumu objektu privatizācijā gūto ienākumu atskaitījumiem tika piešķirti Ls 40 588, (izlietoti Ls 27 398) lai nodrošinātu svinīgo pasākumu „Latvijas tieslietu sistēmai – 90”.

2008. gada faktiskie ieņēmumi no maksas pakalpojumiem bija 12 136 872 lati, kas salīdzinājumā ar 2007. gadu ir par 363 245 latiem vairāk. Ieņēmumi novirzīti Tieslietu ministrijas iestāžu darbības nodrošināšanai un attīstībai.

2008. gada valsts budžeta sagatavošanas procesā būtiski tika ierobežotas jaunu amata vietu izveidošana valsts institūcijās. Šī situācija ietekmēja iepriekšējā gadā MK atbalstīto iniciatīvu īstenošanas iespējas, kā rezultātā atsevišķu iniciatīvu īstenošana tika veikta esošā budžeta līdzekļu ietvaros, citu iniciatīvu īstenošana netika uzsākta. Piemēram, netika pasūtīti visi 2008.gadā plānotie pētījumi, kas bija būtiski priekš politikas plānošanas dokumentu izstrādes un situācijas izvērtējumu atsevišķās jomās, veikti grozījumi normatīvajos aktos vai arī atsaukti izstrādātie projekti, kas paredzēja politikas īstenošanu, ja tiktu piešķirts papildus finansējums.

9.1. tabula

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1	2	3	4	5
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)*	6 433 466	6 323 424	5 982 598
1.1.	dotācijas	5 933 182	6 319 924	5 906 358
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 306	3 500	2 872
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	430 364		
1.4.	transferti	66 614		73 368

1	2	3	4	5
2.	Izdevumi (kopā)	6 098 404	7 483 701	5 644 894
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	5 862 200	6 133 628	5 584 363
2.1.1.	subsīdijas un dotācijas, tai skaitā iemaksas starptautiskajās organizācijās	512 788	2 438 902	306 811
2.1.2.	pārējie uzturēšanas izdevumi	5 349 412	3 694 726	5 277 552
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	236 204	1 350 073	60 531

* Šajās summās ir gan ministrijas centrālā aparāta budžeta līdzekļi, līdzekļi Latvijas Politiski represēto apvienībai, dotācijas reliģiskajām organizācijām, zaudējumu atlīdzināšanai nepamatoti aizturētajām, arestētajām un notiesātajām personām piešķirtie budžeta līdzekļi. Transferti šajā gadījumā ir piešķirtie līdzekļi no Finanšu ministrijas pamatbudžeta apakšprogrammas „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”. Faktiskajā izpildē 2008. gadā uzskaitīti piešķirtie līdzekļi no Privatizācijas fonda un no Ārlietu ministrijas programmas „Attīstības sadarbības projekti un starptautiskā palīdzība”.

9.2. Iestādes veiktie un pasūtītie pētījumi

2008. gadā pētījumiem paredzētais finansējuma apjoms bija Ls 70 000, t.sk.:

- 1) likumdošanas sektoram – Ls 34 700,
- 2) nozaru politikas sektoram – Ls 20 000,
- 3) tiesu sistēmas politikas sektoram – Ls 15 300.

Informācija par pētījumu rezultātiem apkopota tabulā.

9.2.tabula

Nr.	Pētījuma nosaukums	Pielietojamība
1	2	3
1.	Ārvalstu pieredze, atlīdzinot morālo kaitējumu nepamatoti arestētajām, apcietinātajām un notiesātajām personām	Plānots izmantot valsts argumentācijas sagatavošanai par morālā kaitējuma atlīdzināšanu no valsts.
2.	Par atsevišķu Krimināllikuma pantu piemērošanas problēmām (noziedzīgi nodarījumi pret satiksmes drošību)”	Izmantojams, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Krimināllikumā.
3.	Latvijas notariāta funkcijas un tās sniegtās juridiskās palīdzības pieejamība, to izvērtējums	Izmantojams, izstrādājot jaunu Notariāta likumu un koncepciju par zvērināta notāra pakalpojuma pieejamību
4.	Cietušo tiesību realizācija privātsūdzības lietās – kriminālprocesuālais regulējums, prakse, problēmas, risinājumi	Izmantojams, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Kriminālprocesa likumā
5.	Par vīrieša un sievietes neregistrētu partnerattiecību tiesisko regulējumu	Izmantojams, izstrādājot koncepciju par vīrieša un sievietes neregistrētu partnerattiecību tiesisko regulējumu

1	2	3
6.	Rokasgrāmatas prokuroriem kriminālprocesā sagatavošana un izdošana	Izmantojama prokurora darba praksē
7.	Par Civillikuma Ģimenes tiesību daļas modernizācijas nepieciešamību	Izmantojams, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Civillikumā
8.	Par Civillikuma Lietu tiesību daļas modernizāciju (pabeigšanai)	Izmantojams, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Civillikumā
9.	Latvijas advokatūras sistēmas darbības izvērtējums, tās loma juridiskās palīdzības sniegšanā un attīstības perspektīvas	Izmantojams, izstrādājot koncepciju par advokatūras lomu un funkcijām un jauno Advokatūras likumu
10.	Tieslietu ministrijas padotībā esošo iestāžu pakalpojumu pieejamība reģionālās reformas kontekstā	Izmantojams, uzlabojot iestāžu sniegtos pakalpojumus.
11.	Pētījums likumprojektu izstrādei, lai savstarpēji saskaņotu Komerclikumu un Finanšu un kapitāla tirgus instrumentu likumu	Izmantojams attiecīgu likumprojektu izstrādē.
12.	Darbs Krimināllikuma pastāvīgajā daba grupā	Izmantojams, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Krimināllikumā
13.	Par nekustamā īpašuma tiesību regulējumu pēc zemes reformas	Izmantojams, izstrādājot koncepciju par nekustamā īpašuma tiesību aktualitāti un problēmām pēc zemes reformas pabeigšanas
14.	Latvijas ieslodzījuma vietu infrastruktūras attīstības un uzturēšanas iespējamo scenāriju novērtējums un rekomendāciju izstrāde Eiropas Padomes prasību ieviešanas nodrošināšanā attiecībā uz brīvības atņemšanas soda izpildi Latvijas ieslodzījuma vietās	Izmantots Ieslodzījuma vietu infrastruktūras attīstības koncepcijas projekta izstrādē
15.	Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas un ieviešanas procesu analīzes pakalpojums	Izmantojams, izstrādājot Eiropas Savienības tiesību aktu pārņemšanas un ieviešanas kontroles informācijas sistēmas izveides iepirkumu.

9.3. Sadarbības partnera finansēto programmu un ārvalstu ieguldījumu programmu ietvaros īstenoto projektu sasniegtie rezultāti un līdzekļu izlietojums.

Nr.	Nosaukums	Finansētājs	Budžets kopā (EUR)		Termiņš		Projekta mērķis	Saņēmjais
			Ārvalstu finansējums	Līdzfinansējums	Uzsākšanas	Noslēguma		
Tieslietu ministrija								
1.	„Tehniskā palīdzība <i>Acquis communautaire</i> ieviešanā”	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	469 884	82 921	2008. gada jūnijs	2011. gada janvāris	Nodrošināt savlaicīgu un kvalitatīvu <i>Acquis communautaire</i> pārņemšanu (tiesību sistēmas saskaņošana ar ES tiesību principiem un normām).	T M
2.	„Jaunākie un plānotie notikumi civiltiesību jomā Eiropas Savienībā”	Eiropas Komisija	187 992	46 999	2009.gada maijs	2010.gada aprīlis	Sekmēt tiesisko sadarbību, ar mērķi radīt Eiropas tiesiskuma telpu civiltiesībās, pamatojoties uz savstarpēju atzišanu un uzticēšanos.	T M
3.	CAF ieviešana Tieslietu ministrijā	ES Struktūrfondi (ESF)	22 503	3 971	2009.gada aprīlis	2010.gada septembris	Tieslietu ministrijā tiks veikts pašnovērtējums atbilstoši CAF (<i>Common Assessment Framework</i> - publiskā sektora kopējais novērtēšanas ietvars) metodei, kā arī iesaistīto darbinieku apmācības.	T M
4.	„Tehniskās palīdzības fonds 2006. – 2011.gadam”	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	65 536	11 565	2007.gada aprīlis	2011.gada aprīlis	Ministrijai tiek piešķirts finanšu instrumentu līdzfinansējums projekta administratīvo aktivitāšu īstenošanai prioritātes „Tieslietas” ieviešanai (darbinieku atalgojums, semināri).	T M
5.	Valsts un privātās partnerības projekts „Šķirotavas un Kurzemes ieslodzījuma vietu celtniecība un uzturēšana”	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	250 000	27 800			Izstrādāt finanšu un ekonomisko pamatojumu, lai varētu pieņemt lēmumu par projekta īstenošanas uzsākšanu. Paaugstināt Tieslietu nozares un potenciālo VPP projektā iesaistīto pušu darbinieku kompetenci par VPP projektu sagatavošanu un īstenošanu.	T M
6.	Valsts un privātās partnerības projekts „Olaines cietuma būvniecība un uzturēšana”	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	250 000	27 800			Izstrādāt visu nepieciešamo dokumentāciju, lai varētu sekmīgi uzsākt projekta īstenošanu. Paaugstināt Tieslietu nozares un potenciālo VPP projektā iesaistīto pušu darbinieku kompetenci par VPP projektu sagatavošanu un īstenošanu.	T M
Juridiskās palīdzības administrācija								

1.	Labākās prakses apkopošana par noziegumu upuru apkalpošanu un piekļūšanu ES valstu tiesību institūcijām atvieglošanu	Eiropas Komisija	63 300	19525	2008. gada 16.maijs	2009. gada maijs	Izzināt citu ES valstu pieredzi un sistēmu valsts kompensāciju tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem mehānisma nodrošināšanā.	JPA
Ieslodzījuma vietu pārvalde								
1.	Zemgales cietumos ieslodzīto resocializācija	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	1 018 233	179 688	2008. gada septembris	2011. gada aprīlis	Veicināt Jelgavas un Jēkabpils cietumos ieslodzīto resocializāciju, izveidojot ilgtspējīgu mehānismu notiesāto sociālās uzvedības korekcijai un sociālās rehabilitācijas nodrošināšanai.	IeVP Starpnieki nstitūcija TM
2.	Ieslodzījuma vietu ēku standartu izstrādāšana	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	1 088 425	192 07 5	2008.gada augusts	2011.gada aprīlis	Izstrādāt starptautisko rekomendāciju normām atbilstošus ieslodzījuma vietu ēku standartus kā paraugu piemērotas ieslodzījuma vides izveidei efektīvam resocializācijas darbam.	IeVP Starpnieki nstitūcija TM
3.	Dzīvojamā korpusa renovācija Cēsu Audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	796 450	140 550	2009. gada maijs	2011. gada aprīlis	Nodrošināt atbilstošus apstākļus notiesātajiem nepilngadīgajiem, atjaunojot dzīvojamo korpusu Cēsu Audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem.	IeVP Starpnieki nstitūcija TM
4.	Ieslodzīto informācijas sistēmas izveide un ieviešana	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	552 497	140 550	2009. gada aprīlis	2011. gada marts	Uzlabot informācijas izmantošanas efektivitāti par ieslodzītajiem, izveidojot vienotu, centralizētu informācijas sistēmu, kuru lietotu visās Latvijas ieslodzījuma vietās un informācijas apmaiņai ar citām tieslietu jomas iestādēm.	IeVP Starpnieki nstitūcija TM
5.	Ceļazīme drošai dzīvei	ANO Narkotiku un noziedzības biroja grantu shēma	7 825	N/a	2008. gada novembris	2009. gada oktobris	Nodarbību programmas „Pasargā sevi” izstrāde.	IeVP
6.	HIV/AIDS profilakses pasākumu īstenošana Valmieras cietumā un notiesāto antisociālās uzvedības riska pakāpes mazināšana	ANO Narkotiku un noziedzības biroja grantu shēma	12 094	N/a	2008. gada novembris	2009. gada novembris	Kopā ar sadarbības partneriem (Papardes zieds) izstrādāt anketu katrai notiesāto grupai, lai noteiktu zināšanu līmeni par HIV. Balstoties uz anketas rezultātiem izveidot mācību programmas katrai notiesāto grupai.	IeVP
7.	HIV inficēto, AIDS pacientu un narkotiku atkarīgo dzīves kvalitātes uzlabošana caur veselības un sociālo aprūpi	ANO Narkotiku un noziedzības biroja grantu shēma	17 565	N/a	2008. gada oktobris	2009. gada septembris	Ieslodzīto izglītošana HIV/AIDS un citu infekcijas slimību jautājumos un viņu motivēšana brīvprātīgai testēšanai un konsultācijām.	IeVP
8.	„Ieslodzījuma vietu pārvaldes kvalitātes vadības sistēmas izveidošana un ieviešana atbilstoši	ES Struktūrfondi (ESF)	29 533	5 212	2009.gada 2. ceturksnis	2010.gads 2. ceturksnis	Izveidot Ieslodzījuma vietu pārvaldes kvalitātes vadības sistēmu atbilstoši starptautiskā standarta ISO 90011:2000.	IeVP

	starptautiskā standarta ISO 90011:2000 prasībām”							
VSIA „Latvijas Vēstnesis”								
1.	VSIA „Latvijas Vēstnesis” integrētās kvalitātes vadības un informācijas tehnoloģiju drošības sistēmas pilnveidošana	ES Struktūrfondi (ESF)	30277	4542	2009.gada marts	2010.gada februāris	Projekta ietvaros tiks sertificēta informācijas drošības sistēma un iekļauta kopējā kvalitātes vadības sistēmā. Notiks plaša darbinieki iesaiste semināru veidā.	VSIA Latvijas Vēstnesis
Maksātspējas administrācija								
1.	Pārrobežu sadarbība maksātspējas komā Ziemeļu Ministru padomes Ierēdņu apmaiņas programmas ietvaros	Ziemeļu Ministru padome (ierēdņu apmaiņas programma)	3 557	1 663	2008.gada septembris	2009.gada maijs	Realizēt pieredzes apmaiņas braucienus uz Somiju un Īslandi, iepazīstot abu valstu likumdošanu maksātspējas jomā.	MNA
Naturalizācijas pārvalde								
1.	Konference par pilsonības jautājumiem ("Pilsonības institūts Baltijas valstīs") EDSO "Konfliktu novēršanas programma”	EDSO Augstā komisāra nacionālo minoritāšu jautājumos birojs	6 635	N/a	2008. gada oktobris	2008. gada decembris	Veicināt nacionālo minoritāšu integrāciju sabiedrībā, sekmējot Latvijas valdības politiku naturalizācijas jomā uz kaimiņvalstu piemēru bāzes.	NP
Valsts probācijas dienests								
1.	Latvijas probācijas un ieslodzījuma vietu sistēmas personāla kapacitātes celšana	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	739 497	130 449	2008. gada jūlijs	2010. gada novembris	Uzlabot kriminālsodu izpildes efektivitāti un pilnvērtīgāk īstenot likumpārkāpēju resocializāciju, attīstot apmācību un pētījumu sistēmas un pilnveidojot probācijas un ieslodzījuma vietu darbinieku zināšanas un prasmes.	VPD Starpnieki nstitūcija TM
2.	Probācijas programmu īstenošanas resursu attīstība	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	469 980	82 938	2009. gada jūlijs	2011. gada aprīlis	Uzlabot kriminālsodu izpildes efektivitāti un pilnvērtīgāk īstenot likumpārkāpēju resocializāciju.	VPD Starpnieki nstitūcija TM
3.	Par dzimumnozie-gumiem notiesāto personu uzvedības korekcijas sistēmas attīstīšana Latvijā	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	592 181	104 503	2009. gada jūnijs	2011. gada aprīlis	Veicināt par dzimumnoziegumu izdarīšanu notiesāto personu resocializācijas un sociālās uzvedības korekcijas darba efektivitāti.	VPD Starpnieki nstitūcija TM
4.	Skandināvijas pieredze Latvijas probācijas dienestam	Ziemeļu Minisru padome - NORDEN programma	5 691	N/a	2008. gada maijs	2009. gada marts	Iepazīties ar Somijas un Dānijas probācijas dienestu darba organizāciju.	VPD

5.	„Kvalitātes vadības sistēmas izveidošana un ieviešana Valsts probācijas dienestā”	ES Struktūrfondi (ESF)	30200	5330	2009.gada marts	2010.gada februāris	Kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana atbilstoši starptautiskā standarta ISO 9001:200 prasībām.	VPD
Tiesu administrācija								
1.	„Tiesu modernizēšana Latvijā”	Latvijas – Šveices sadarbības programma	4 940 211	944 117	2009. gads	2012. gads	Stiprināt tiesu kapacitāti un uzlabot tiesu kvalitāti, iepazīstinot ar jaunām tehnoloģijām tiesu procesos un tiesu vadībā.	TA Uzrauga TM
2.	Nacionālā Sodurēģistra pilnveidošana informācijas apmaiņai ar Eiropas Savienības Dalībvalstu sodāmības reģistriem	Eiropas Komisija	73792,89	31625,52	2008. gada decembris	2009. gada jūnijs	Sodurēģistra pilnveidošana, lai nodrošinātu visu apstrādājamo datu elektronisku iekļaušanu Sodurēģistra informācijas sistēmā, Tiesu informatīvajā sistēmā, un nodrošinātu datu apmaiņu starp abām sistēmām.	IeM IC/ TA kā partneris
Valsts tiesu ekspertīžu birojs								
1.	Valsts tiesu ekspertīžu biroja kapacitātes palielināšana, nodrošinot atbilstību labas prakses un starptautiskiem kvalitātes standartiem un stiprinot tiesiskumu Latvijā	Norvēģijas valdības divpusējais finanšu instruments	621 329	109 646	2008. gada jūlijs	2009. gada novembris	Nodrošināt tiesībsargājošās iestādes ar zinātniski pamatotiem, objektīviem, kvalitatīviem tiesu ekspertīžu rezultātiem, vienlaicīgi paaugstinot tiesu darba efektivitāti un tehniskās iespējas.	VTEB Starpnieki nstitūcija TM
Valsts zemes dienests								
1.	EURADIN	Eiropas Komisijas	25241	6309	2008. gada jūnijs	2010. gada jūlijs	Radīt vienotu valstu nacionālo adrešu datu infrastruktūru (datu bāzi).	VZD
2.	Valsts zemes dienesta ģeotelpisko datu ģeotelpiskās informācijas sistēmas izveide	ES Struktūrfondi (ERAF)	2 040 425	360 075	2009.gada 2.cet.	2012.gada 1.cet.	Izveidot modulāru VZD kadastra, adrešu, aizsargjoslas izraisošo objektu un apgrūtināto teritoriju, vērtību zonējumu, būvju kadastrālās uzmērīšanas, topogrāfisko plānu mērogā 1:500 ģeotelpisko datu sistēmu.	VZD

X Personāls

Saskaņā ar TM amatu sarakstu 2008. gada pirmajā pusgadā ministrijā bija noteiktas 269 amata vietas un kopumā šī laikā ministrijā ir nodarbināti vairāk kā 245 darbinieki.

Būtiskas personāla izmaiņas 2008. gadā notika ministrijas augstākajā vadībā – 2008. gada jūnijā darbu uzsāka jauns TM valsts sekretārs, jau 2008. gada janvārī darbu ministrijā uzsāka jauni valsts sekretāra vietnieki stratēģijas un tiesu jautājumos, bet 2008. gada jūlijā – arī jauns valsts sekretāra vietnieks likumdošanas jautājumos.

Kā pats nozīmīgākais veikums personāla motivācijā 2008. gadā noteikti ir jāmin Tieslietu sistēmas apbalvojuma – Goda zīmes izveidošana un ieviešana. Atzīmējot TM dibināšanas 90 gadadienu, ar Tieslietu sistēmas Goda zīmi apbalvota viena ministrijas darbiniece, ar Tieslietu ministrijas Atzinības rakstu – seši un Tieslietu ministrijas Goda diplomu – četri ministrijas darbinieki.

Savukārt 2008. gada otrajā pusgadā ministrijā tika veikta vakanto amata vietu likvidēšana un darbinieku atbrīvošana. Šo pasākumu rezultātā TM 2008. gadu noslēdza vairs tikai ar 243 amata vietām. Kopumā no darba ministrijā štatū skaita samazināšanas rezultātā tika atbrīvoti deviņi darbinieki, kurus nebija iespējams nodarbināt citos amatos.

2008. gadā ministrijā pieņemti darbā 58 darbinieki (2007. gadā – 87) un 50 darbinieki atbrīvoti no darba (2007. gada – 41).

Pārskata gadā ir notikušas arī izmaiņas ministrijas padotībā esošo iestāžu vadītāju sastāvā – iecelti jauni vadītāji VZD, UR un MNA, savukārt atbrīvots no amata JPA direktors.

2008. gadā dažādu strukturālo un personāla izmaiņu rezultātā ir noformētas arī darbinieku pārcelšanas citos amatos – kopumā citos amatos pārcelti 47 darbinieki.

Ministrija iespēju robežās turpināja atbalstīt darbinieku kvalifikācijas celšanu dažādosursos, semināros un konferencēs. Lielākā daļa darbinieku ir nosūtīti vismaz uz vienu semināru, citi gada laikā apmeklējuši pat vairākus seminārus. Iespēju robežās ir izmantotas sniegtās iespējas apmeklēt bezmaksas seminārus, ko rīko citas valsts institūcijas, tajā skaitā Valsts administrācijas skola (52 semināru tēmas), un sadarbībā ar mācību centriem ir organizētas mācības darbiniekiem par maksu (34 semināri). Galvenās tēmas, kuras ir apguvuši TM darbinieki 2008. gadā: vadītāji par laika plānošanu, darbinieku motivēšanu, profesionālo izdegšanu, komunikāciju sistēmu iestādē, vadības prasmes, tāpat ir nosūtīti darbinieki uz semināriem saistībā par publiskajiem iepirkumiem, finanšu jautājumiem, projektu vadības jautājumiem, lietvedības, etiķetes un likumdošanas jautājumiem.

XI Komunikācija ar sabiedrību

2008. gadā TM [Sabiedrisko attiecību nodaļa](#) aktīvi veikusi sabiedrības informēšanu gan par valdībā izskatītajiem TM izstrādātajiem normatīvajiem aktiem, gan par ministrijai un sabiedrībai nozīmīgiem pasākumiem.

2008. gadā TM turpināja Latvijas Tiesu portāla www.tiesas.lv saturisko uzturēšanu. Portālu 2005. gada beigās kopīgi atjaunoja TM un ANO Attīstības programma. Portāls sniedz plašu informāciju par tiesu darbu, personu tiesībām, tajā iekļauti arī tiesā iesniedzamo dokumentu paraugi, tiesu kontaktinformācija utt. Notika arī aktīvas diskusijas par portāla funkcionalitātes uzlabošanu, lai veidotu to par interneta vietni, kur atrodama visplašākā informācija par tiesu darbu. Aktīvi sadarbojoties ar tiesu darbiniekiem, portālā regulāri tiek atjaunota tiesu informācija. Portālā tika izveidota īpaša sadaļa, lai informētu par Administratīvās rajona tiesas tiesu namu izveidošanu reģionos, īpaši pievēršot uzmanību informācijai par darbinieku atlasīti un tiesu ēku atrašanās vietu. Regulāri tiek publicēta informācija par konferencēm un semināriem, kuros tiek apspriesti juridiski jautājumi. Izveidojusies laba sadarbība ar juridiskās literatūras izdevējiem, tā nodrošinot portālā aktuālu informāciju par dažādiem juridiskiem izdevumiem – mācību grāmatām, periodiku u.c.

Portāls arī tiek attīstīts kā vietne, kur iedzīvotāji var saņemt e-pakalpojumus. Jau pašlaik portālā pieejama „lietas izsekošana”, tas ir – izmantojot lietas vai pavēstes numuru, ir iespējams uzzināt tiesvedības gaitu – kurā tiesā lieta iesniegta, kādi lēmumi tajā pieņemti, kad nozīmēts tiesas sēdēs utt.

Savukārt TM mājas lapa internetā 2008. gadā tika papildināta ar sadaļu „Viegli lasīt”, kurā ikvienam saprotamā valodā, īsos teikumos, sniegta pamatinformācija par TM un tās iestāžu darbu.

Iesaistoties Eiropas dienas atzīmēšanā, tieslietu ministrs G. Bērziņš un vairāki TM padotībā esošo iestāžu vadītāji un darbinieki devās uz skolām, kuras kādreiz absolvējuši, lai skolēniem stāstītu par sava darba saistību ar ES, par ES sniegtajām iespējām un darba principiem vispār. Tieslietu ministrs viesojās Tukuma rajona Lestenes pamatskolā, jo vēlējās tikt tieši ar bērniem ārpus Rīgas un tādā skolā, kur augstas valsts amatpersonas nav bieži viesi. Kopumā Eiropas dienas akcijā „Uz savu skolu!” iesaistījās vairāk nekā 10 tieslietu sistēmas darbinieki, apmeklējot skolas Rīgā, Cēsīs, Svētē, Līvānos, Jūrmalā un citur.

2008. gada septembrī TM, tās padotībā esošās iestādes un tiesas iesaistījās Valsts pārvaldes Atvērto durvju dienā, organizējot izglītojošu stafeti „Temīdas skrējieni”. Tā laikā desmit skolu komandām no Rīgas, Valmieras un Brocēniem bija jāapmeklē katrai piecas iestādes (tiesas), jāizpilda dažādi iestāžu sagatavotie uzdevumi un jākrāj punkti. Kopumā pasākumā piedalījās gandrīz 100 skolēnu un skolotāju, kuri atzina šādu iepazīšanos ar iestāžu darbu par ļoti aizraujošu un interesantu. Skolēniem bija gan jānosaka VPD funkciju apraksti, jāpilda pilsonības iegūšanas eksāmens, jāmeklē „noziedznieks” pēc pirkstu nospiedumiem, bija iespēja arī apmeklēt Centrālcietuma muzeju un Augstākās tiesas muzeju. Uzvarētājus pasākuma noslēgumā ar piemiņas veltēm apbalvoja tieslietu ministrs un visu stafetē iesaistīto iestāžu pārstāvji.

Īpaša uzmanība 2008. gadā tika veltīta LR tieslietu sistēmas 90 gadu dibināšanas jubilejai. Lai atzīmētu šo svarīgo notikumu, tika izveidots buklets un video filma par tieslietu sistēmas vēsturi 90 gadu garumā. Kopā ar laikrakstu „Latvijas Vēstnesis” un portālu „lv.lv” tika sagatavota plaša vēsturiska informācija, kas tika publicēta gan laikrakstā, gan portālā īpašā sadaļā. Tāpat tika veidota arī viktorīna par Latvijas valsts un tieslietu sistēmas vēsturi. Informācija tika apkopota gan no dažādu laiku izdevumiem, gan Latvijas Kinofotofonodokumentu arhīva, laikraksta „Latvijas Vēstnesis” arhīva un daudziem citiem avotiem. Liels darbs tika ieguldīts, sagatavojot informāciju portālam „lv.lv” par visu tieslietu ministru biogrāfijām. Apkopotā informācija glabājas TM ar cerību nākotnē izveidot nelielu TM un visas LR tieslietu sistēmas muzeju, kas pagaidām nav iespējams telpu un finanšu līdzekļu trūkuma dēļ.

2008. gadā masu medijiem nosūtīta 221 reļīze par Ministru kabinetā un Valsts sekretāru sanāksmē skatītajiem TM kompetencē esošajiem jautājumiem, par direktīvu pārņemšanas procesu, Eiropas Kopienu Tiesas darbību, kā arī ministrijas rīkotajiem pasākumiem (apbalvošanas pasākumi, konferences).

Tāpat kā iepriekšējos gados, liela popularitāte pārskata gadā bija TM mājas lapā esošajam „Forumam”, kur ikviens var uzdot sev interesējošu jautājumu par TM kompetencē esošiem jautājumiem. Ņemot vērā arvien saspringtāko ekonomisko situāciju valstī, jautājumu par konkrētiem tiesību aizskārumu gadījumiem vai problēmsituācijām kļuva arvien vairāk. Īpaši aktualizējās jautājumi par darba tiesiskajām attiecībām, uzturlīdzekļu piedziņu un bērna paternitātes noteikšanu.

2008. gada laikā TM Sabiedrisko attiecību nodaļas darbinieki aktīvi sniedza atbildes uz dažādiem masu mediju jautājumiem. Informācija tika sniegta gan mutiski (telefoniski), gan rakstiski, gan izmantojot e-pastus, gan organizējot intervijas ar ministrijas darbiniekiem. TM darbinieki regulāri tiek iesaistīti atbilžu sagatavošanā medijiem par dažādiem TM kompetences jautājumiem. Pārskata gadā arvien vairāk mediji vēlējās organizēt tiesas intervijas ar TM speciālistiem, ne tikai saņemt rakstiskas atbildes. Tas saistīts gan ar TM vadības maiņu, gan izmaiņām valsts ekonomiskajā situācijā, gan aktuāliem likumu izstrādes jautājumiem. Laba sadarbība joprojām ir ar žurnālu „Jurista Vārds”, kurā regulāri tiek publicēta TM sagatavotā informācija, kā arī ziņas par ministrijā notiekošajiem pasākumiem un ministrijas speciālistu komentāri par normatīvajiem aktiem.

XII TM prioritātes 2009. gadam

1. Maksātspējas procesa pilnveide – paaugstinot tiesiskās aizsardzības procesa un fiziskās personas maksātspējas procesa efektivitāti, vienkāršojot likvidācijas procesu.
2. Nodrošināt efektīvu un ekonomisku tiesas procesu, tajā skaitā, izmantojot informācijas tehnoloģiju piedāvātās iespējas tiesvedības norisē.
3. Tieslietu ministrijas pārraudzībā esošo reģistru integrēšana, paaugstinot lietojamās informācijas funkcionalitāti starporganizāciju līmenī un informācijas atkalizmantošanas iespējas ilgtermiņā.
4. Strukturālo reformu īstenošana tieslietu nozarē, optimizējot funkciju izpildi un to īstenošanai nepieciešamos resursus.